

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ)

ЩОДО ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА

У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

**ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ)
ЗА ДОТРИМАННЯМ ВИМОГ
ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ
ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ**

Методичні рекомендації

Укладачі: Казімір І. І., Штефанюк М. В.

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2023

УДК 332.3: 349.41] (477) (072)
Д 362

Укладачі: Казімір І. І., Штефанюк М. В.

Д 362

Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства у сфері використання та охорони земель : метод. реком. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 160 с.

УДК 332.3 (477)

Розкрито механізми та способи здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері використання та охорони земель органами місцевого самоврядування. Наведено порядок оформлення державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель матеріалів про адміністративні правопорушення.

Охарактеризовано методи визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання. Висвітлено правові основи відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва. Подано порядок визначення коефіцієнта інтенсивності використання сільськогосподарських угідь по земельно-оціночних районах Чернівецької області.

Для студентів спеціальності Геодезія та землеустрій, працівників земельно-кадастрових центрів, державних та інших землевпорядних організацій, місцевих органів земельних ресурсів, органів місцевого самоврядування та державної виконавчої влади.

УДК 332.3: 349.41] (477) (072)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023

© Укладачі: І. І. Казімір, М. В. Штефанюк, 2023

ЗМІСТ

Основні терміни та поняття	5
Вступ	11
Розділ I. Здійснення державного контролю за використанням та охороною земель органами місцевого самоврядування	12
1.1. Суб'єкти державного контролю за використанням та охороною земель	12
1.2. Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель	14
1.3. Основні принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель	14
1.4. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері державного контролю за використанням та охороною земель	14
1.5. Державний інспектор з контролю за використанням та охороною земель сільських, селищних, міських рад	15
1.6. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони земельних ресурсів (витяг із кодексу України про адміністративні правопорушення)	20
Перелік нормативно-правових актів	23
Розділ II. Визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання	24
2.1. Правові засади для визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання	25
2.2. Визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок зайняття земельної ділянки	27
2.3. Визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, порушення режиму, нормативів і правил використання земель	34
2.4. Розмір шкоди, заподіяної внаслідок псування земель, що відбулося під час впровадження діяльності, пов'язаної з порушенням родючого шару ґрунту, яку здійснено з порушенням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту, визначених у документації із землеустрою або за відсутності такої документації	40
Перелік нормативно-правових актів	40
Розділ III. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва	44
3.1. Правові основи для відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва	45

3.2. Оцінка продуктивного потенціалу сільськогосподарського землекористування	46
3.3. Порядок відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва при вилученні земель	52
3.4. Послідовність робіт із визначення втрат сільськогосподарського виробництва	58
3.4.1. Нормативи втрат сільськогосподарського виробництва по угіддях	59
3.4.2. Врахування характеристик природно-сільськогосподарського районування територій	59
3.4.3. Використання відомостей з бонітування ґрунтів	60
3.4.4. Визначення коефіцієнта інтенсивності сільськогосподарських угідь по земельно оціночних районах	63
3.4.5. Розрахунок втрат сільськогосподарського виробництва в розрізі угідь	65
3.5. Визначення втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню	66
3.5.1. Класифікація лісів, яку враховують у процесі визначення втрат лісогосподарського виробництва	66
3.5.2. Врахування продуктивності лісових земель і чагарників за типами лісорослинних умов	72
3.5.2. Розрахунок втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню	73
3.6. Про втрати, завдані обмеженнями в землекористуванні та порушенням якості землі	73
3.7. Оформлення, погодження та затвердження розрахунків втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва	74
Перелік нормативно-правових актів	75
Розділ IV. Інструкція з оформлення державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель матеріалів про адміністративні правопорушення	76
4.1. Оформлення протоколу про адміністративне правопорушення	76
4.2. Розгляд справ про адміністративне правопорушення	80
4.3. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення	82
4.4. Контроль за виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення	84
4.5. Діловодство у справах про адміністративні правопорушення	86
Перелік нормативно-правових актів	87
Додатки	88

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Основні терміни та поняття, які застосовуються у сфері контролю за використанням та охороною земель:

агрolandшафт – ландшафт, основу якого становлять сільськогосподарські угіддя та лісові насадження, зокрема лісосмуги та інші захисні насадження;

агрохімічне обстеження ґрунтів – обов'язкове суцільне обстеження сільськогосподарських угідь з метою державного контролю за зміною показників родючості і забруднення ґрунтів;

агрохімічна паспортизація земель сільськогосподарського призначення – обов'язкове агрохімічне обстеження ґрунтів з видачею агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки, в якому фіксуються початкові та поточні рівні забезпечення поживними речовинами ґрунтів, рівні їхнього забруднення токсичними речовинами та радіонуклідами;

гранично допустима концентрація забруднювальних речовин – максимально допустима кількість забруднювальних речовин у ґрунтах, яка не зумовлює негативних екологічних наслідків для їхньої родючості, загального стану довкілля, якості сільськогосподарської продукції та здоров'я людини;

гумус – органічна складова частина ґрунту, яка утворюється в процесі біохімічного розкладу рослинних і тваринних решток та формує його родючість;

ґрунт – природно-історичне органо-мінеральне тіло, яке утворилося на поверхні земної кори і є осередком найбільшої концентрації поживних речовин, основою життя та розвитку людства завдяки найціннішій своїй властивості – родючості;

ґрунтова маса – знятий родючий шар ґрунту;

ґрунтове обстеження – визначення генетичної будови та властивостей ґрунтів, структури ґрунтового покриву;

ґрунтова тома – порушення біоенергетичного режиму ґрунтів та різке зниження урожайності сільськогосподарських культур внаслідок їх беззмінного вирощування або частого повернення на попереднє поле сівозміни, що призводить до погіршення якісного стану ґрунтів, накопичення у них специфічних хвороботворних мікроорганізмів та насіння бур'янів;

державний нагляд (контроль) – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування (далі – органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт і послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища;

деградація земель – природне або антропогенне спрощення ландшафту, погіршення стану, складу, корисних властивостей і функцій земель та інших органічно пов'язаних із землею природних компонентів;

забруднення земель – накопичення в ґрунтах і ґрунтових водах унаслідок антропогенного впливу пестицидів і агрохімікатів, важких металів, радіонуклідів та інших речовин, вміст яких перевищує природний фон, що призводить до їх кількісних або якісних змін;

заходи державного нагляду (контролю) – планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, визначених законом;

земельні ресурси – сукупний природний ресурс поверхні суші як просторового базису розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві;

земля – поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, які органічно поєднані та функціонують разом із нею;

знищення межових знаків – дії громадян, які призвели до втрати в натурі (на місцевості) меж земельної ділянки, внаслідок чого виникає потреба у проведенні додаткових геодезичних робіт з їх відновлення;

знищення чи пошкодження протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних насаджень – дії громадян чи посадових осіб, які

призводять до часткового або повного пошкодження протиерозійних гідротехнічних споруд чи захисних насаджень, погіршення їхнього технічного стану, внаслідок чого виникає потреба у проведенні додаткових робіт, пов'язаних із захистом земель від водної та вітрової ерозії, інших негативних процесів;

інтегрована автоматизована система державного нагляду (контролю) – єдина автоматизована система збирання, накопичення та систематизації інформації про заходи державного нагляду (контролю), призначена для узагальнення та оприлюднення інформації про заходи державного нагляду (контролю), координації роботи органів державного нагляду (контролю) щодо здійснення комплексних заходів державного нагляду (контролю), моніторингу ефективності та законності здійснення заходів державного нагляду (контролю);

консервація земель – припинення господарського використання на визначений термін та залуження або заліснення деградованих і малопродуктивних земель, господарське використання яких екологічно та економічно неефективне, а також техногенно забруднених земельних ділянок, на яких неможливо одержувати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках небезпечне для їхнього здоров'я;

межа земельної ділянки – умовна замкнена ламана лінія, яка розмежовує земельні ділянки;

межовий знак – спеціальний знак встановленого зразка, яким закріплюється місцеположення поворотних точок меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

невжиття заходів щодо боротьби з бур'янами – допущення появи небажаної трав'янистої рослинності, яка негативно впливає на розвиток культурних рослин, призводить до поширення шкідників і хвороб або не дає можливості використовувати землі за призначенням;

невикористання земельної ділянки, переданої під забудову – порушення особою встановлених при передачі у власність або у користування земельної ділянки граничних термінів її забудови;

невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням – невикористання земельної ділянки, крім

реалізації науково обґрунтованих проєктних рішень, або фактичне використання земельної ділянки, яке не відповідає її цільовому призначенню, встановленому при передачі земельної ділянки у власність чи наданні в користування, зокрема в оренду, а також недотримання режиму використання земельної ділянки або її частини в разі встановлення обмежень (обтяжень);

невиконання умов зняття, збереження і нанесення родючого шару ґрунту – невиконання або неякісне виконання обов'язкових заходів, передбачених затвердженою відповідно до законодавства проєктною документацією, щодо знімання, збереження і нанесення родючого шару ґрунту, що призвело до його псування чи знищення;

непроведення рекультивції порушених земель – невиконання комплексу організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель відповідно до затвердженої документації із землеустрою;

охорона земель – система правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико–культурного призначення;

порушені землі – землі, які втратили свою господарську та екологічну цінність через порушення ґрунтового покриву внаслідок виробничої діяльності людини або дії природних явищ;

прийнятний ризик – соціально, економічно, технічно і політично обґрунтований ризик, який не перевищує гранично допустимого рівня;

природно-сільськогосподарське, еколого-економічне, протирозійне та інші види районування (зонування) земель – це поділ території з урахуванням природних та агробіологічних вимог щодо вирощування сільськогосподарських культур, а також

територій, які мають відповідну схожість за певними ознаками;

псування земель – порушення природного стану земель, яке здійснюється без обґрунтованих проєктних рішень, погоджених та затверджених в установленому законодавством порядку, забруднення їх хімічними, біологічними та радіоактивними речовинами, зокрема тими, які викидаються в атмосферне повітря, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами, неочищеними стічними водами, порушення родючого шару ґрунту, невиконання вимог встановленого режиму використання земель, а також використання земель у спосіб, котрий погіршує їх природну родючість;

ризик – ймовірність виникнення негативних наслідків від провадження господарської діяльності та можливий розмір втрат від них, який вимірюється у кількісних та якісних показниках;

родючість ґрунту – здатність ґрунту задовольняти потреби рослин в елементах живлення, воді, повітрі і теплі в достатніх кількостях для їх нормального розвитку, які в сукупності є основним показником якості ґрунту;

розміщення, проєктування, будівництво, введення в дію об'єктів, котрі негативно впливають на стан земель – добування корисних копалин, будівництво очисних споруд, меліоративних систем та інших об'єктів з порушеннями вимог земельного законодавства України, затвердженої документації із землеустрою, котрі призводять до ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, переосушення, ущільнення, псування і забруднення земель, засмічення відходами та інших негативних процесів на тій чи іншій земельній ділянці, а також на суміжних земельних ділянках, що викликає необхідність встановлення обмежень (обтяжень) використання цих земель;

самовільне зайняття земельної ділянки – будь-які дії, які свідчать про фактичне використання земельної ділянки за відсутності відповідного рішення органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування про її передачу у власність або надання у користування (оренду) або за відсутності вчиненого правочину щодо такої земельної ділянки, за винятком дій, які відповідно до закону правомірні;

спосіб здійснення державного нагляду (контролю) – процедура здійснення державного нагляду (контролю), визначена законом;

створення перешкод органам державного нагляду (контролю) чи їх посадовим особам при здійсненні заходів державного нагляду (контролю) – невиконання законних вимог посадових осіб органу державного нагляду (контролю) або недопущення посадових осіб цього органу до здійснення заходів державного нагляду (контролю), підстави яких визначені законом;

треті особи – юридичні та фізичні особи (адвокати, аудитори, громадські об'єднання в особі їх уповноважених представників та інші), які залучаються суб'єктами господарювання або органами державного нагляду (контролю) до здійснення заходів державного нагляду (контролю).

ВСТУП

Україна – держава, яка має унікальні земельні ресурси та природнокліматичні умови, сприятливі для підтримання високого рівня виробництва сільськогосподарської продукції. Проте доводиться констатувати, що антропогенне навантаження на довкілля призвело до погіршення якісного стану земельних ресурсів.

При раціональному користуванні та відповідному рівні виробництва наша земля спроможна нагодувати 300–320 млн осіб, але годує значно менше. Причини цього різні – розораність, виснаження родючих ґрунтів, деградація земель. Зокрема, розораність землі в Україні становить 57 %, натомість у США – 15,8 %, Великій Британії, Франції, Німеччині – 28–32%.

Нині землі України підлягають охороні від нераціонального господарського використання, необґрунтованого вилучення із сільськогосподарського обігу, деградації, водної та вітрової ерозії, селів, підтоплення, заболочування, зсувів, вторинного засолення, осушення, ущільнення, забруднення відходами виробництва, хімічними і радіоактивними речовинами, заростання бур'янами, виснаження, дегуміфікації, нераціональної механічної обробки ґрунтів, опустелювання та впливу інших негативних чинників.

Державний контроль за використанням та охороною земель є гарантією ефективності механізму охорони земельного фонду від нераціонального використання землі. Земельний контроль гарантує досягнення цілей охорони земель та їх раціонального використання.

Завдання державного контролю за використанням та охороною земель визначаються основними формами діяльності у сфері земельних ресурсів і їх умовно можна поділити на: 1) організацію раціонального землекористування; 2) охорону земель; 3) забезпечення екологічної безпеки людини.

Отже, державний контроль за використанням і охороною земель – це діяльність компетентних органів держави, спрямована на додержання вимог земельного законодавства, забезпечення гарантій реалізації земельно-правових норм та утвердження законності у земельних відносинах.

Земельний контроль охоплює усі категорії земель, незалежно від форм власності та їхнього цільового призначення, і поширюється на всіх суб'єктів земельних відносин.

РОЗДІЛ І.

ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Завдяки багаторічній наполегливій співпраці Асоціації міст України з із парламентом 28 квітня 2021 року прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин», який є важливим етапом впровадження земельної реформи та відкриття ринку землі. Цей закон, окрім передачі з державної до комунальної власності значної частини земель, містить норми щодо нових інструментаріїв для органів місцевого самоврядування з контролю за використанням та охороною земель, які набули чинності 26 травня 2022 року.

Органи місцевого самоврядування отримали більше ресурсів та управлінських повноважень і, відповідно, більше можливостей контролювати та впливати на збереження стратегічних ресурсів громади.

Методичні рекомендації будуть корисні органам місцевого самоврядування, які приймуть рішення щодо запровадження на своїй території системи контролю за використанням та охороною земель. Така система допоможе громадам дбати про збереження земельних ресурсів, гарантувати рівні умови здійснення підприємницької діяльності, забезпечити надходження від плати за землю до своїх бюджетів.

1.1. Суб'єкти державного контролю за використанням та охороною земель

Державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, котрий реалізує державну політику у сфері земельних відносин – Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру.

Державний контроль за використанням та охороною земель також здійснюють виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом, у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю.

Сільські, селищні, міські ради після прийняття ними рішення про здійснення державного контролю за використанням та охороною земель зобов'язані:

- ✓ протягом місяця забезпечити призначення державних інспекторів із контролю за використанням та охороною земель відповідних рад;
- ✓ протягом 10 календарних днів після призначення державних інспекторів із контролю за використанням та охороною земель відповідних рад письмово поінформувати про це центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад починають виконувати повноваження зі здійснення державного контролю за використанням та охороною земель через 30 календарних днів після інформування центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

У разі, якщо сільські, селищні, міські ради не ухвалили рішення про здійснення державного контролю за використанням та охороною земель та не забезпечили призначення державних інспекторів відповідних рад, повноваження рад у зазначеній сфері виконує центральний орган виконавчої влади, котрий реалізує державну політику у сфері земельних відносин, до прийняття радами в установленому законом порядку рішення про виконання радами повноважень зі здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

1.2. Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель

Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель згідно зі ст. 2 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» такі:

- ✓ забезпечення дотримання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами земельного законодавства України;
- ✓ забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони та раціонального використання земель;
- ✓ запобігання порушенням законодавства України у сфері використання та охорони земель, своєчасне виявлення таких порушень і вжиття відповідних заходів із їх усунення;
- ✓ забезпечення дотримання власниками землі та землекористувачами стандартів і нормативів у сфері охорони та використання земель, запобігання забрудненню земель і зниженню родючості ґрунтів, погіршенню стану рослинного та тваринного світу, водних та інших природних ресурсів.

1.3. Основні принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель

Основні принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель такі:

- ✓ забезпечення раціонального використання та охорони земель як основного національного багатства, яке перебуває під особливою охороною держави;
- ✓ пріоритет вимог екологічної безпеки у використанні земельних ресурсів над економічними інтересами;
- ✓ повне відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю внаслідок порушення земельного законодавства України;
- ✓ поєднання заходів економічного стимулювання і відповідальності у сфері використання та охорони земель.

Позови у сфері контролю та охорони земель можуть розглядатися в цивільному, адміністративному та господарському судочинстві. Громадяни та юридичні особи згідно з чинним законодавством несуть:

- цивільну відповідальність (Стаття 211 Земельного кодексу України);

- адміністративну відповідальність (Стаття 52, 53, 53-1, 53-2, 53-3, 53-4, 54, 55, 56 Кодексу України про адміністративні правопорушення);

- кримінальну відповідальність (Стаття 239, 239-1, 239-2, 240, 254 Кримінального кодексу України).

1.4. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері державного контролю за використанням та охороною земель

Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері державного контролю за використанням та охороною земель:

- ✓ вирішення земельних спорів у межах території територіальних громад щодо меж земельних ділянок, які перебувають у власності і користуванні громадян, обмежень у використанні земель та земельних сервітутів;
- ✓ контроль за додержанням громадянами правил добросусідства;
- ✓ вирішення спорів щодо розмежування меж районів у містах;
- ✓ дотримання режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, а також вимог законодавства щодо збереження захисних насаджень і межових знаків;
- ✓ контроль за виконанням землевласниками та землекористувачами вимог щодо використання земель за цільовим призначенням;
- ✓ контроль за розміщенням, проєктуванням, будівництвом, введенням в дію об'єктів, які негативно впливають на стан земель;
- ✓ контроль за розміщенням та експлуатацією, збереженням протиерозійних гідротехнічних споруд;
- ✓ контроль за збереженням і вирубкою захисних лісонасаджень;
- ✓ контроль за виконанням власниками і користувачами земель комплексу необхідних заходів із захисту земель від заростання бур'янами, чагарниками.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад:

а) вносять до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування клопотання щодо:

- ✓ приведення у відповідність зі законодавством прийнятих ними рішень із питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель;
- ✓ припинення будівництва та експлуатації об'єктів у разі порушення вимог земельного законодавства України до повного усунення виявлених порушень і ліквідації їхніх наслідків;
- ✓ припинення права користування земельною ділянкою відповідно до закону;

б) звертаються до суду з позовом:

- ✓ про відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва;
- ✓ повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився;
- ✓ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок та використання земельних ділянок не за цільовим призначенням;

в) вживають відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам;

г) здійснюють інші повноваження відповідно до закону.

1.5. Державний інспектор з контролю за використанням та охороною земель сільських, селищних, міських рад

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється державними інспекторами.

Державний інспектор з контролю за використанням та охороною земель призначається центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин, центральним органом виконавчої влади, котрий реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, відповідними органами місцевого самоврядування, і діють на підставі положень, затверджених відповідно

центрального органом виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, відповідною радою.

Державний інспектор з державного контролю за використанням та охороною земель (уповноважена особа) і дотриманням вимог законодавства України має право:

- ✓ безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, які перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;
- ✓ давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;
- ✓ складати акти перевірок чи протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;
- ✓ у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;
- ✓ викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для одержання від них усних або письмових пояснень із питань, пов'язаних із порушенням земельного законодавства України;

- ✓ передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;
- ✓ проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;
- ✓ звертатися до суду з позовом щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився.

Державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства про охорону земель можуть мати й інші повноваження відповідно до закону. Наприклад, провадити претензійну та договірну роботу з відшкодування збитків і недоотриманої плати за землю, а саме: надсилання Попереджень, Претензій, складання Актів перевірок та недопущення до таких перевірок, оформлення договорів щодо добровільного відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності відповідної громади. Зразки типових документів, які необхідно затвердити раді, додаються до «Порядку з відшкодування збитків і недоотриманої плати за землю». Державні інспектори під час виконання службових обов'язків мають право на носіння форменого одягу встановленого зразка та використання спеціальних транспортних засобів з кольорографічним забарвленням і написом з емблемою в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Державним інспектором із контролю за використанням та охороною земель може бути громадянин України, який має вищу освіту, стаж професійної діяльності у сфері землеустрою та/або у сфері права або стаж роботи в органах, які здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, не менше одного року.

Посадові особи виконавчих комітетів (виконавчих органів), уповноважені здійснювати державний контроль за використанням та охороною земель, – державні інспектори з контролю за використанням та охороною земель сільських, селищних, міських рад від імені виконавчих комітетів (виконавчих органів) сільських, селищних, міських рад мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення (стаття 219 КУпАП) за:

- ✓ нежиття заходів по боротьбі з бур'янами (частина друга статті 52 КУпАП);
- ✓ використання земель не за цільовим призначенням, невиконання природоохоронного режиму використання земель, розміщення, проєктування, будівництво, введення в дію об'єктів, які негативно впливають на стан земель, неправильна експлуатація, знищення або пошкодження протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних лісонасаджень (стаття 53 КУпАП);
- ✓ самовільне зайняття земельної ділянки стаття (53-1 КУпАП);
- ✓ порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель або невиконання обов'язків щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням (частина перша статті 54 КУпАП);
- ✓ непроведення рекультивації порушених земель (частина друга статті 54 КУпАП);
- ✓ знищення межових знаків меж землекористувань (частина перша статті 56 КУпАП);
- ✓ невиконання законних розпоряджень чи приписів, інших законних вимог посадових осіб органів, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, або створення перешкод у їхній діяльності (частина перша статті 188-56 КУпАП);
- ✓ недопущення посадових осіб органів, котрі здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, до здійснення заходів державного контролю (частина друга статті 188-56 КУпАП).

1.6. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони земельних ресурсів (витяг із кодексу України про адміністративні правопорушення)

Частина друга статті 52. Псування і забруднення сільськогосподарських та інших земель

Невжиття заходів по боротьбі з бур'янами - тягне за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 53. Порушення правил використання земель

Використання земель не за цільовим призначенням, невиконання природоохоронного режиму використання земель, розміщення, проєктування, будівництво, введення в дію об'єктів, які негативно впливають на стан земель, неправильна експлуатація, знищення або пошкодження протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних лісонасаджень – призводять до накладення штрафу на громадян від п'яти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Положення цієї статті не застосовуються у разі заростання чагарниками і дрібноліссям деградованих та малопродуктивних земель, які потребують консервації та призначені для заліснення.

Стаття 53-1. Самовільне зайняття земельної ділянки

Самовільне зайняття земельної ділянки – призводить до накладення штрафу на громадян від десяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від двадцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 54. Порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель або неприведення їх у стан, придатний для використання за призначенням

Порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель або невиконання обов'язків щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням, - спричиняють

накладення штрафу на громадян від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Непроведення рекультивації порушених земель - зумовлює накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від десяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Частина перша статті 56. Знищення межових знаків, пошкодження або знищення геодезичних пунктів і мереж

Знищення межових знаків меж землекористувань – призводить до накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 188-56. Невиконання законних розпоряджень, приписів посадових осіб органів, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель.

Невиконання законних розпоряджень чи приписів, інших законних вимог посадових осіб органів, котрі здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, або створення перешкод у їхній діяльності – доводять до накладення штрафу на громадян від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від п'ятнадцяти до сорока п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Недопущення посадових осіб органів, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, до здійснення заходів державного контролю – спричинює накладення штрафу на громадян від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Звертає увагу, що постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 року №303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», накладено мораторій на заходи перевірок у період воєнного стану, окрім деяких випадків.

НА ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

**Мораторій на здійснення
заходів контролю**

ОКРІМ ВИПАДКІВ:

**Забезпечення безпеки
держави**

**Негативний вплив на права,
законні інтереси, життя та
здоров'я людини**

**Захист навколишнього
природного середовища**

Зразки документів наведені в додатках до розділу 1 (A1-A9).

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

1. Конституція України від 28.06.1996.
2. Земельний кодекс України від 21.10.2001 № 2768-III.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 №8073-X.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР.
9. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 № 963-IV.
10. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV.
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» від 28.04.2021 №1423-IX.
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» від 12.05.2022 № 2247-IX.
13. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам» від 19.04.1993 № 284 (зі змінами від 19.06.2019 №522).
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» від 13.03.2022 №303.

РОЗДІЛ II.

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ВНАСЛІДОК САМОВІЛЬНОГО ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК, ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК НЕ ЗА ЦІЛЮВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ, ПСУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ, ПОРУШЕННЯ РЕЖИМУ, НОРМАТИВІВ І ПРАВИЛ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Основне завдання сьогодення – реалізація заходів, спрямованих на забезпечення раціонального використання і поліпшення стану усіх категорій земель та природного довкілля в цілому, врегулювання господарської діяльності у сфері збереження та невиснажливого використання земель в Україні.

Водночас законодавством визначені наслідки порушення порядку встановлення та зміни цільового призначення земель, а також цивільна, адміністративна або кримінальна відповідальність, відповідно до законодавства, за можливі порушення конкретних норм Земельного кодексу України.

Самовільне зайняття земельних ділянок, псування сільськогосподарських угідь, невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням, невиконання законних розпоряджень та приписів посадових осіб, приховування від обліку та реєстрації – такий далеко не повний перелік найпоширеніших порушень земельного законодавства.

Постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 р. №963 затверджена «Методика визначення розмірів шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу». Методику розроблено з метою створення економічного механізму захисту законних інтересів держави, територіальних громад, власників і користувачів земельних ділянок, права яких порушуються.

Від часу закріплення права громадян та юридичних осіб на землю у Конституції України 1996 року найпріоритетними відносинами у сфері земельних відносин є становлення права власності на землю, створення державою механізму гарантування захисту цього права.

Виконуючи практичні розрахунки розмірів шкоди, заподіяної внаслідок вище зазначених порушень норм земельного законодавства України, студенти набувають навиків самостійної роботи у напрямі Державного контролю за використанням та охороною земель.

2.1. Правові засади для визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання

Конституція України (1996 р.) проголошує землю основним національним багатством, яке перебуває під особливою охороною держави. В Україні право власності та право користування землею гарантується державою. На основі конституційних норм держава встановлює правовий режим усіх категорій земель, визначеним за основним цільовим призначенням з врахуванням їх природних властивостей та соціально-економічних потреб. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Збереження земельних ресурсів, раціональне використання землі, вод, лісів, надр, рослинного і тваринного світу та забезпечення екологічної безпеки людини – найважливіші завдання економічної і соціальної політики нашої держави, як і будь-якої іншої.

Людство давно дійшло висновку, що сфера природокористування та стану охорони природних ресурсів зумовлена діяльністю самого суспільства, його складових елементів – юридичних і фізичних осіб.

Для національного відродження України, її належного науково-технічного розвитку, соціального прогресу, підвищення добробуту населення, розбудови основ демократичної правової державності головне завдання має оптимізація взаємодії суспільства з природними ресурсами, зокрема землею. Очевидне для всіх – те, що земельні ресурси потребують бережного ставлення й охорони, як джерело усього живого. Людина як біологічний вид може жити і розвиватись лише у певних, сприятливих для неї умовах.

Для реалізації вищезгаданого, Земельний кодекс України (від 25.10.2001 р.) наповнений нормами, спрямованими на забезпечення гарантії права власності і права користування земельною ділянкою. Гарантії прав на землю розкриваються у розділі V кодексу. Питання охорони земель урегульовані у розділі VI кодексу та окремим Законом України «Про охорону земель» (від – 19.06.2003 р. №962-IV). Закон спрямований на регулювання правовідносин у сфері раціонального використання земель, відтворення їхньої родючості й інших корисних властивостей, збереження екологічних функцій із метою виконання завдань продовольчої та екологічної безпеки життєдіяльності суспільства, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України.

Самовільне зайняття земельних ділянок, псування сільськогосподарських угідь, невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням та законних приписів посадових осіб для ліквідації згаданих порушень – такий далеко не повний перелік найпоширеніших порушень земельного законодавства.

Закон України піл 19.06.2003 р. №963-IV «Про державний контроль за використанням та охороною земель» урегулював порядок здійснення державного контролю та охорони земель, запобігання правопорушенням у галузі земельних відносин, а також правове забезпечення вжитих заходів щодо усунення виявлених порушень земельного законодавства.

З метою реалізації ефективних економічних важелів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 р. №963 затверджена «Методика визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу». Постановою КМ № 131 від 16.02.2022 внесено зміни в методику і змінена назва – «Методика визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання».

Мета методики – створення економічного механізму захисту законних інтересів держави, територіальних громад, власників та користувачів земельних ділянок, права яких порушуються внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, їх використання не за

цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання. Отже, методика спрямована на визначення розміру шкоди, завданої внаслідок порушення норм земельного законодавства України.

Ця методика спрямована на визначення розміру шкоди, заподіяної державі, територіальним громадам, юридичним особам та громадянам, на всіх категоріях земель від самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушень режиму, нормативів і правил їх використання (далі – розмір шкоди).

Розмір шкоди визначається окремо по кожному із зазначених правопорушень.

Розмір шкоди не враховує витрати на:

1. знесення будинків, будівель і споруд, які самочинно збудовані чи будуються на самовільно зайнятих земельних ділянках чи на земельних ділянках, не відведених в установленому порядку для цієї мети;
2. приведення земельних ділянок у стан, придатний для їх подальшого використання за цільовим призначенням;
3. проведення рекультивації порушених земель.

2.2. Розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки, визначається:

для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) за такою формулою:

$$\text{Шс} = \text{Пс} \times \text{Нп} \times \text{Кф} \times \text{Кі} \quad (1),$$

де Шс – розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки (у гривнях);

Пс – площа самовільно зайнятої земельної ділянки (у гектарах);

Нп – середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель за цільовим призначенням, визначений у додатку Б1, з урахуванням переліків, наведених у додатках Б2 і Б3;

Кф – коефіцієнт виду використання земель, визначений у додатку Б.4;

K_i – коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2020 та наступні роки, які розраховуються Держгеокадастром відповідно до статті 289 Податкового кодексу України;

для земель житлової та громадської забудови за такою формулою:

$$Шс = Пс \times (Нпз \times Кн \times Кк) \times Кф \times K_i \quad (2),$$

де Шс, Пс, Кф і K_i – мають таке саме значення, як у формулі 1;

Нпз – середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення, визначений у додатку Б5;

Кн – коефіцієнт, який застосовується до населених пунктів обласного значення, міст Києва та Севастополя, визначений у додатку Б6;

Кк – коефіцієнт, застосовуваний до населених пунктів, віднесених до курортних, визначений у додатку Б7.

Документи, які оформляють при визначенні розміру шкоди наведено у взірцях 1–5.

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА
КАДАСТРУ
Держгеокадастр**

**Повідомлення
про сплату шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок,
використання земельних ділянок не за цільовим призначенням,
псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання**

_____ 20__ р.

Київ

№ _____

Згідно з протоколом про адміністративне правопорушення від _____ № _____
встановлено факт порушення _____, внаслідок чого
(суть адміністративного правопорушення)

заподіяно шкоду у розмірі _____, що підтверджується розрахунком розміру шкоди,
заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних
(зазначити необхідне)

ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і
правил їх використання, який розраховано відповідно до Методики визначення розміру
шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання
земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму,
нормативів і правил їх використання, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України
від 25.07.2007 № 963.

Враховуючи вищевикладене,

ВИМАГАЄМО:

1. У 15-ти денний термін сплатити розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного
зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням,
(зазначити необхідне)
псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання у розмірі
_____, шляхом перерахування коштів на рахунок _____.

2. Повідомити про сплату шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, із дорученням копії квитанції (платіжного доручення) про сплату шкоди у 3-х денний термін.

3. У разі не повідомлення про сплату розміру шкоди у зазначений строк буде подано позов про стягнення заподіяної шкоди у примусовому порядку.

Додаток: розрахунки розміру шкоди на ____ арк.

(Посада, підпис)

(Ім'я, прізвище)

Додаток
до повідомлення
№ _____

РОЗРАХУНОК

розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки
(для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови))
за адресою: _____

№ з/п	Показники			
1	Місце розташування земельних ділянок			
2	Функціональне використання земельної ділянки згідно із земельно-кадастровою документацією			
3	Категорія земель за основним цільовим призначенням			
4	Форма власності			
Розрахунок розміру заподіяної шкоди				
$Шс = Пс \times Нп \times Кф \times Кі$				
Показники		Позначення показника	Джерела одержання показника	Значення показника
площа самовільно зайнятої земельної ділянки, гектарів		Пс		
середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель за цільовим призначенням, визначений у додатку 1, з урахуванням переліків, наведених у додатках 2 і 3		Нп	додаток 1, з урахування додатків 2 і 3 до Методики	
коефіцієнт, функціонального використання земель, визначений у додатку 4		Кф	Додаток 4 до Методики	
коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки		Кі	(Індексується щорічно)	
Розмір заподіяної шкоди, грн		Шс		.

Розрахунок здійснив:

_____ (посада)

_____ (прізвище та ініціали)

Розрахунок перевірів:

_____ (посада)

_____ (прізвище та ініціали)

Інформація про вручення

Розрахунок у кількості ____ примірників отримав:

(посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка отримала розрахунок)

Дата _____

Підпис _____

Розрахунок у кількості ____ примірників відправлено поштою:
(у разі відмови отримання)

(посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка відправила розрахунок)

Дата _____

Підпис _____

Шкода має бути внесена через установу банку України на рахунок:

Взірець 2

Додаток
до повідомлення
№ _____

РОЗРАХУНОК
розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки
(для земель житлової та громадської забудови)
за адресою: _____

№ з/п	Показники		
1	Місце розташування земельних ділянок		
2	Функціональне використання земельної ділянки згідно із земельно-кадастровою документацією		
3	Категорія земель за основним цільовим призначенням		
4	Форма власності		
Розрахунок розміру заподіяної шкоди			
$Шс = Пс \times (Нпз \times Кн \times Кк) \times Кф \times Кі$			
Показники	Позначення показника	Джерела одержання показника	Значення показника
площа самовільно зайнятої земельної ділянки, гектарів	Пс		
середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення, визначений у додатку 5	Нпз	додаток 5 до Методики	
коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів обласного значення, мм. Києва та Севастополя, визначений у додатку 6	Кн	додаток 6 до Методики	
коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів, віднесених до курортних, визначений у додатку 7	Кк	Додаток 7 до Методики	
Коефіцієнт, функціонального використання земель, визначений у додатку 4	Кф	Додаток 4 до Методики	

Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки	Кі	(Індексується щорічно)	
Розмір заподіяної шкоди, грн	Шс		

Розрахунок здійснив:

_____ (посада) _____ (прізвище та ініціали)

Розрахунок перевірів:

_____ (посада) _____ (прізвище та ініціали)

Інформація про вручення

Розрахунок у кількості ____ примірників отримав:

_____ (посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка отримала розрахунок)

Дата _____ Підпис _____

Розрахунок у кількості ____ примірників відправлено поштою:
(у разі відмови отримання)

_____ (посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка відправила розрахунок)

Дата _____ Підпис _____

Шкода має бути внесена через установу банку України на рахунок:

2.3. Визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, порушення режиму, нормативів і правил використання земель, визначається:

для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) за такою формулою:

$$\text{Шц} = \text{Пн} \times 0,33 \times (\text{Нп} + \text{Нф} \times \text{Кр}) \times \text{Ко} \times \text{Кі} \quad (3),$$

де Шц – розмір шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, порушення режиму, нормативів і правил використання земель, гривень;

Пн – площа земельної ділянки, яка використовується не за цільовим призначенням, або земельної ділянки чи земель, які використовуються з порушенням режиму, нормативів і правил використання земель, гектарів;

0,33 – коефіцієнт для врахування частки середньорічного доходу, котрий перерозподіляється через державний та місцеві бюджети;

Нп та Кі – мають таке саме значення, як у формулі 1;

Нф – середньорічний додатковий дохід, отриманий унаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням або використання земельної ділянки чи земель із порушенням режиму, нормативів і правил використання земель, визначений у додатку Б8;

Кр – коефіцієнт, застосовуваний для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням або використання земельної ділянки чи земель із порушенням режиму, нормативів і правил використання земель, визначений у додатку Б9;

Ко – коефіцієнт, який застосовується для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки, визначений у додатку Б10;

для земель житлової та громадської забудови за такою формулою:

$$\text{Шц} = \text{Пн} \times 0,33 \times (\text{Нпз} \times \text{Кн} \times \text{Кк} + \text{Нф} \times \text{Кр}) \times \text{Ко} \times \text{Кі} \quad (4),$$

де Шц, Пн, Нф, Кр, Ко та коефіцієнт 0,33 – мають таке саме значення, як у формулі 3, Кі – як у формулі 1, Нпз, Кн, Кк – як у формулі 2.

Додаток
до повідомлення

№ _____

РОЗРАХУНОК

розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням (для земель житлової та громадської забудови) за адресою: _____

№ з/п	Показники		
1	Місце розташування земельних ділянок		
2	Функціональне використання земельної ділянки згідно із земельно-кадастровою документацією		
3	Категорія земель за основним цільовим призначенням		
4	Форма власності		
Розрахунок розміру заподіяної шкоди			
$Шц = Пн \times 0,33 \times (Нпз \times Кн \times Кк + Нф \times Кр) \times Ко \times Кі$			
Показники	Позначення показника	Джерела одержання показника	Значення показника
площа земельної ділянки, яка використовується не за цільовим призначенням, гектарів	Пн		
коефіцієнт для врахування частки середньорічного доходу, що перерозподіляється через державний та місцеві бюджети			0,33
середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення, визначений у додатку 5	Нпз	Додаток 5 до Методики	
коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів обласного значення, м. Києва та Севастополя, визначений у додатку 6	Кн	Додаток 6 до Методики	
коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів, віднесених до курортних, визначений у додатку 7	Кк	Додаток 7 до Методики	
середньорічний додатковий дохід, отриманий внаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений у додатку 8	Нф	Додаток 8 до Методики	

коефіцієнт, що застосовується для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений у додатку 9	Кр	Додаток 9 до Методики	
коефіцієнт, що застосовується для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки, визначений у додатку 10	Ко	Додаток 10 до Методики	
коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки	Кі	(Індексується щорічно)	
Розмір заподіяної шкоди, грн	Шц		

Розрахунок здійснив:

_____ (посада) _____ (прізвище та ініціали)

Розрахунок перевірів:

_____ (посада) _____ (прізвище та ініціали)

Інформація про вручення

Розрахунок у кількості ____ примірників отримав:

_____ (посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка отримала розрахунок)

Дата _____ Підпис _____

Розрахунок у кількості ____ примірників відправлено поштою:
(у разі відмови отримання)

_____ (посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка відправила розрахунок)

Дата _____ Підпис _____

Шкода має бути внесена через установу банку України на рахунок:

Взірець 4

Додаток
до повідомлення
№ _____

РОЗРАХУНОК

розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням (для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) за адресою: _____

№ з/п	Показники		
1	Місце розташування земельних ділянок		
2	Функціональне використання земельної ділянки згідно із земельно-кадастровою документацією		
3	Категорія земель за основним цільовим призначенням		
4	Форма власності		
Розрахунок розміру заподіяної шкоди			
$\text{Шц} = \text{Пн} \times 0,33 \times (\text{Нп} + \text{Нф} \times \text{Кр}) \times \text{Ко} \times \text{Кі}$			
Показники	Позначення показника	Джерела одержання показника	Значення показника
площа земельної ділянки, яка використовується не за цільовим призначенням, гектарів	Пн		
коефіцієнт для врахування частки середньорічного доходу, що перерозподіляється через державний та місцеві бюджети			0,33
середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель за цільовим призначенням, визначений у додатку 1, з урахуванням переліків, наведених у додатках 2 і 3	Нп	визначений у додатку 1 з урахування додатків 2 і 3 Методики	
середньорічний додатковий дохід, отриманий внаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений у додатку 8	Нф	Додаток 8 до Методики	
коефіцієнт, що застосовується для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу,	Кр	Додаток 9 до Методики	

отриманого від фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений у додатку 9			
коефіцієнт, що застосовується для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки, визначений у додатку 10	Ко	Додаток 10 до Методики	
коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки	Кі	(Індексується щорічно)	
Розмір заподіяної шкоди, грн	Шц		

Розрахунок здійснив:

_____ (посада) _____ (прізвище та ініціали)

Розрахунок перевірів:

_____ (посада) _____ (прізвище та ініціали)

Інформація про вручення

Розрахунок у кількості ____ примірників отримав:

_____ (посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка отримала розрахунок)

Дата _____ Підпис _____

Розрахунок у кількості ____ примірників відправлено поштою:
(у разі відмови отримання)

_____ (посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка відправила розрахунок)

Дата _____ Підпис _____

Шкода має бути внесена через установу банку України на рахунок:

2.4. Розмір шкоди, заподіяної внаслідок псування земель, яке сталося під час провадження діяльності, пов'язаної з порушенням родючого шару ґрунту, здійснену з порушенням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту, визначених у документації із землеустрою або за відсутності такої документації (крім випадків, якщо відповідно до закону розроблення документації із землеустрою не вимагається), визначається за такою формулою:

$$\text{Шг} = \text{Пг} \times \text{Нг} \times \text{Кі} \quad (5),$$

де Шг – розмір шкоди, заподіяної внаслідок псування земель, яке сталося під час провадження діяльності, пов'язаної з порушенням родючого шару ґрунту, здійснену з порушенням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту, визначених у документації із землеустрою або за відсутності такої документації (крім випадків, якщо відповідно до закону розроблення документації із землеустрою не вимагається), гривень;

Пг – площа, на якій виявлено псування земель під час провадження діяльності, пов'язаної з порушенням родючого шару ґрунту, здійсненої з порушенням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту, визначених у документації із землеустрою або за відсутності такої документації (крім випадків, якщо відповідно до закону розроблення документації із землеустрою не вимагається), гектарів;

Нг – нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву земельних ділянок (родючого шару ґрунту), визначені у додатку Б11;

Кі – має таке саме значення, як у формулі 1.

Взірець 5

Додаток
до повідомлення

№ _____

РОЗРАХУНОК

розміру шкоди, заподіяної внаслідок псування земель, що відбулося під час провадження діяльності, пов'язаної з порушенням родючого шару ґрунту, яку здійснено з порушенням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту, визначених у документації із землеустрою або за відсутності такої документації

№ з/п	Показники		
1	Місце розташування земельних ділянок		
2	Функціональне використання земельної ділянки згідно із земельно-кадастровою документацією		
3	Категорія земель за основним цільовим призначенням		
4	Форма власності		
Розрахунок розміру заподіяної шкоди			
$Шг = Пг \times Нг \times Кі$			
Показники	Позначення показника	Джерела одержання показника	Значення показника
площа, на якій виявлено зняття ґрунтового покриву (родючого) шару ґрунту, гектарів	Пг		
нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту), визначені у додатку ІІ	Нг	Додаток ІІ до Методики	
коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки	Кі	(Індексується щорічно)	
Розмір заподіяної шкоди, грн	Шг		

Розрахунок здійснив:

_____ (посада)

_____ (прізвище та ініціали)

Розрахунок перевірів:

_____ (посада)

_____ (прізвище та ініціали)

Інформація про вручення

Розрахунок у кількості ____ примірників отримав:

(посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка отримала розрахунок)

Дата _____

Підпис _____

Розрахунок у кількості ____ примірників відправлено поштою:
(у разі відмови отримання)

(посада, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка відправила розрахунок)

Дата _____

Підпис _____

Шкода має бути внесена через установу банку України на рахунок:

Розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, визначається Держекоінспекцією та її територіальними органами, Держгеокадастром та його територіальними органами або виконавчими органами сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом.

Підставою для здійснення розрахунку розміру шкоди є матеріали справи про адміністративне правопорушення, які підтверджують факт учинення правопорушення, а саме:

- 1). акт перевірки або акт, складений за результатами здійснення планового або позапланового заходу державного нагляду (контролю);
- 2). протокол про адміністративне правопорушення.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

1. Конституція України від 28.06.1996.
2. Земельний кодекс України від 21.10.2001 № 2768-III.
3. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 № 963-IV.
4. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам» від 19.04.1993 № 284 (зі змінами від 19.06.2019 №522).
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання» від 25.07.2007 №963.

РОЗДІЛ III.

ВІДШКОДУВАННЯ ВТРАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ТА ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

На наших очах відбуваються постійні зміни у використанні основного природного ресурсу – землі. Під будівництво заводів, фабрик, водосховищ, гідроелектростанцій, розширення населених пунктів, доріг, інженерної інфраструктури часто експлуатують продуктивні сільськогосподарські та лісові землі та чагарники.

Земля виступає основним засобом виробництва у сільськогосподарській і лісогосподарській діяльності. Вона обмежена у просторі, її не можна замінити іншим засобом виробництва, вона не може бути збільшена або створена наново. Уже стало, аксіомою, що без розвитку сільського господарства ніяк не досягнути належного розвитку економіки країни. Тому зрозуміло, що держава для збереження продуктивних сільськогосподарських та лісогосподарських угідь, крім адміністративних методів управління, застосовує економічні важелі. Юридичні та фізичні особи у встановленому законом порядку мають право самостійно вирішувати: чи здійснювати будівництво об'єктів на продуктивних землях і при цьому відшкодовувати відповідні втрати сільськогосподарського та лісогосподарського виробництв, спричинені вилученням частини зазначених земель для іншого використання; чи розміщувати об'єкти на землях, непридатних для ведення сільського господарства, або за рахунок нелісових площ.

Законодавством України визначено, що відшкодуванню підлягають втрати сільськогосподарських угідь та лісових земель і чагарників як основного засобу виробництва в сільському та лісовому господарстві внаслідок вилучення (викупу) їх для потреб, не пов'язаних із сільськогосподарським та лісогосподарським виробництвом. Зазначені втрати відшкодовуються державі в особі місцевих рад усіх рівнів незалежно від компенсації завданих збитків власникам землі та землекористувачам.

3.1. Правові основи для відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва

Земля – найважливіший засіб виробництва у сільському та лісовому господарствах.

В інших галузях народного господарства (промисловість, транспорт тощо) земля виступає як просторово визначений операційний базис і фундамент, як місце здійснення різноманітних виробничих процесів.

Відповідно до статті 14 Конституції України земля – це основне національне багатство, яке перебуває під особливою охороною держави. Незалежно від форм власності на землю, держава забезпечує здійснення низки правових, економічних, суспільних та екологічних заходів для збереження та примноження корисних властивостей землі. При цьому пріоритетним напрямом у використанні землі визначається сільськогосподарське та лісогосподарське виробництво. Для інших галузей народного господарства пропонується використовувати землі, непридатні для сільського господарства, або земельні угіддя гіршої якості.

Водночас просторові умови розселення досить часто диктують конкретні місця розміщення промислових, соціально-побутових та інших об'єктів несільськогосподарського використання земель. У таких випадках виникає необхідність зайняття під згадані об'єкти продуктивних сільськогосподарських та лісогосподарських угідь.

Для збереження рівноваги земель, які використовуються для сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва, необхідно підвищувати продуктивність наявних земель або здійснювати відповідні земельні поліпшення для залучення інших та порушених земель до вищезазначеного використання.

Нерідко на такі заходи необхідні значні капіталовкладення. Отримати їх можна перерозподілом земельної ренти, яка виникає внаслідок місцерозташування об'єктів несільськогосподарського призначення на сільськогосподарських та лісогосподарських угіддях, але у вигідному місці щодо розміщення робочої сили, транспортних зв'язків, ринків збуту, інженерної інфраструктури тощо.

3.2. Оцінка продуктивного потенціалу сільськогосподарського землекористування

У загальному значенні потенціал (від лат. *potentia*) – це певні можливості, наявні засоби, котрі можуть бути використані. Тобто, поняття «продуктивний потенціал» пов'язане зі здатністю того чи іншого об'єкта забезпечувати створення споживчої вартості, матеріального результату праці людини.

Якщо йдеться про земельну ділянку, то, звичайно, вона не створює суспільно необхідний продукт, а є лише засобом виробництва, яким користується людина. Крім того, земельні ділянки суттєво відрізняються за своєю придатністю для тих чи інших напрямів функціонального застосування і, як наслідок, при рівних затратах праці та інших виробничих факторів забезпечують створення різної кількості продукції.

Продуктивний потенціал повинен бути основою для комплексної оцінки властивостей землі як знаряддя і предмета праці в різних сферах суспільної діяльності. Можливість такої оцінки визначається взаємозв'язком і взаємозумовленістю природних властивостей землі і соціально-економічних факторів. Відомо, наприклад, що ґрунтова родючість формується під впливом клімату, рельєфу місцевості, характеру зволоження. Є і зворотний зв'язок: ґрунтовий покрив, визначаючи характер рослинності, впливає на формування мікроклімату, водно-повітряного режиму та природного ландшафту. Отже, матеріальним базисом для нагромадження продуктивного потенціалу служить сам простір (територія), а складовими є геологічні, гідрогеологічні, ґрунтові і геоботанічні властивості, характерні для даної земельної ділянки.

У процесі суспільного розвитку значення різних корисних властивостей землі і їхніх поєднань поступово змінюється. На кожному етапі воно залежить від потреб економіки, з одного боку, і матеріально-технічних можливостей суспільства – з іншого. Так, виникнення великих міст і залучення землі під забудову історично пов'язується з використанням транспортних, зокрема водних, магістралей. Нині цей фактор значною мірою втратив своє значення, однак на великих річках, приміром, відводяться землі під гідроелектростанції, які є складовою

частиною енергетики. Зміщення центра тяжіння гірничодобувної промисловості в східні райони країни відбувається під впливом не лише збільшення потреби держави в мінеральних й енергетичних ресурсах, але й розвитку її промисловості. Навіть у сільському господарстві рівень використання продуктивного потенціалу землі змінюється, адже значення факторів родючості ґрунтів постійно зростає з поліпшенням матеріально-технічної оснащеності і удосконаленням земельних відносин.

Динамічність продуктивного потенціалу проявляється також у різному, а іноді й прямо протилежному впливі певних властивостей землі на результати виробництва. Наприклад, деревна рослинність може являти собою цінний будівельний матеріал, виконувати важливу природоохоронну роль і одночасно бути перешкодою для обробітку сільськогосподарських угідь, різко знижуючи їх продуктивність. Розвинена гідрографічна мережа слугує водними транспортними магістралями і разом з тим створює труднощі для руху наземного транспорту. Таким чином, досліджуючи продуктивний потенціал земельної ділянки, необхідно пам'ятати такі принципи обставини:

1. Значення продуктивного потенціалу конкретної ділянки не може бути визначене раз і назавжди, тому що воно змінюється із розвитком продуктивних сил.

2. Господарську оцінку продуктивному потенціалу варто давати щодо певної стадії суспільного процесу відтворення на основі виділення домінуючих факторів і зіставлення ефективності їхнього функціонування.

3. Значення продуктивного потенціалу повинно відображати комплексну кількісно-якісну характеристику властивостей землі, стимулювати її раціональне використання у всіх формах відтворення.

На відміну від рентної оцінки, котра сприяє поліпшенню використання вже відведених земель, загальна оцінка продуктивного потенціалу може бути використана при обґрунтуванні перерозподілу земельного фонду між галузями економіки і окремими землекористувачами. Вона фіксує суспільно необхідні витрати на підтримку вже досягнутого

продуктивного потенціалу і на відшкодування збитку через з можливе нераціональне використання землі, що призводить до тимчасової або необоротної втрати певних її продуктивних властивостей.

Оцінка продуктивного потенціалу, у загальному розумінні, повинна забезпечувати можливість зіставлення результативності використання землі в різних галузях економіки і сферах діяльності. Тому, щоб визначити весь можливий ефект від використання землі, необхідно врахувати такі показники: базову оцінку продуктивного потенціалу стосовно кожної земельної ділянки; реальний ефект від використання землі за цільовим призначенням; оцінку втрат економіки (галузі, підприємства) через втрату певних властивостей землі внаслідок її нераціонального використання.

Головною характеристикою продуктивного потенціалу повинна слугувати оцінка, яка встановлюється на основі визначення сумарного ефекту для економіки, котрий може бути отриманий при повному і раціональному використанні всіх притаманних землі властивостей відповідно до досягнутого рівня розвитку продуктивних сил. Вихідними даними для базової оцінки бути відомості різних кадастрів, і найперше, земельного. Однак незалежно від сформованого домінуючого фактора методика оцінки повинна враховувати пріоритетність сільськогосподарського землекористування. Теоретично це обґрунтовується особливим значенням землі і її незамінністю в процесах землеробства.

Сільськогосподарське використання забезпечує найбільшу повноту й ефективність взаємодії продуктивних властивостей і природних умов. На продуктивний потенціал землекористування при цьому впливає ціла низка факторів: площа оброблюваних земель, агрокліматичні та ґрунтові умови, рослинність, гідрографія, лісистість тощо.

Підсумкові показники базової оцінки, поряд із природними факторами, повинні враховувати і регіональні соціально-економічні умови (землезабезпеченість, землеємність галузей економіки тощо). Відображення територіальних відмінностей і витрат виробництва в цінах на природні ресурси – важливе

завдання вдосконалення економічних відносин.

Таким чином, оцінка продуктивного потенціалу земель набуває форми диференційованого вартісного показника, який ураховує як природні передумови формування земельно-ресурсного потенціалу, так і особливості використання землі в процесі розширеного відтворення. На відміну від цього, реальний ефект функціонування землі, а також можливі втрати внаслідок нераціонального використання можуть оцінюватися безпосередньо при вирішенні питань про зміну цільового призначення. Звичайно це пов'язується з перерозподілом земельного фонду, реорганізацією землекористування і переведенням (трансформацією) угідь із одного виду в інший. Певне розмаїття виникаючих на практиці варіантів зміни потенціалу може бути зведене до двох, коли намічуване використання ділянки: а) не спричинить несприятливої зміни продуктивного потенціалу і цільового призначення землі; б) призведе до тимчасової або необоротної втрати певних продуктивних властивостей.

Доцільність оцінки як позитивних, так і негативних наслідків перерозподілу землі зумовлена широкими можливостями регулювання процесів виробництва. Наприклад, видобуток корисних копалин може здійснюватися закритим (шахтним) і відкритим (кар'єрним) способами. Залежно від цього буде порушений або ж збережений поверхневий шар землі з її ґрунтовим покривом, рослинністю та іншими притаманними йому властивостями. Будівництво гідротехнічних споруд також можливе в різних варіантах: при затопленні більшої площі прилеглих земель (у нульових оцінках) або ж із будівництвом захисних споруд і меншою площею водойми. Навіть повторне освоєння земель, які заросли лісом і чагарником, під сільськогосподарські угіддя спричинює свідоме порушення ландшафту, різне за ступенем впливу на навколишнє середовище.

Усебічний облік факторів, яке дають додатковий ефект для економіки внаслідок збереження і раціонального використання природних властивостей землі, підсилює соціально-економічні значення сільського та лісового господарства, а також рекреаційних і природоохоронних зон різного призначення.

Отже, такий облік є одним із додаткових заходів держави з організації економічного захисту цінних угідь і не може бути обмежений умовами кон'юнктури. Показники позитивного і негативного впливу перерозподілу землі повинні бути основою всебічного обґрунтування альтернативних варіантів організації землекористувань.

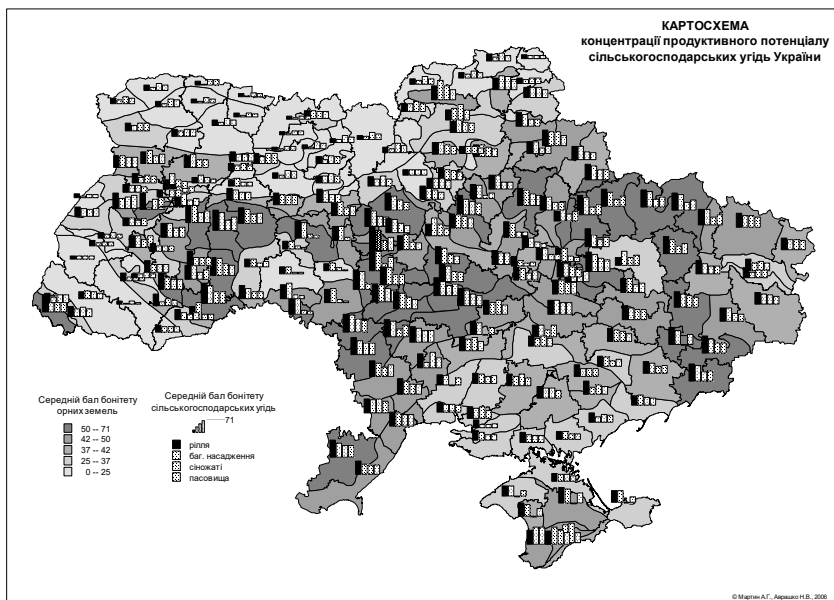
Отже, оцінка продуктивного потенціалу земель має важливе, соціально-економічне значення. Її завдання – сприяти організації раціонального природокористування, основу якого становлять науково обґрунтоване зонування території, взаємоузгоджене просторове розміщення різних галузей економіки і організація окремих землекористувань, підвищення ефективності використання землі в сільському господарстві.

Фінансова система формування плати за ресурси, що здатна компенсувати як державі, так і землекористувачам всі витрати, пов'язані з використанням землі, повинна бути найважливішим регулятором співвідношення індивідуального і суспільного землекористування, а також розподілу землі між виробничою та невиробничою сферами. При оптимальній оплаті держава збереже за собою важелі заохочення сумлінних (добросовісних) землевласників за допомогою введення пільг оподаткування, кредитування, інвестицій у меліоративне, дорожнє, культурно-побутове будівництво. З іншого боку, очевидно, що лише досить висока плата за вилучення продуктивних земель під забудову та подібні види несільськогосподарського використання у поєднанні сполученні з відчутними економічними санкціями при нераціональному використанні землі здатні стати регуляторами високоефективного використання та охорони земель.

З метою аналізу просторової диференціації продуктивного потенціалу аграрного землекористування України А.Г. Мартином та Н.В. Аврашко розроблена картосхема, котра відображає концентрацію продуктивного потенціалу сільськогосподарських угідь (див. рис.).

Територіальною основою для розробки картосхеми слугувало природно-сільськогосподарське районування земель – поділ території з урахуванням природних умов та агробіологічних вимог сільськогосподарських культур. За об'єктивну основу для

встановлення рівня продуктивної спроможності сільськогосподарських угідь беруть середні показники бонітування ґрунтів, які являють собою порівняльну оцінку якості ґрунтів за їх основними природними властивостями, які мають сталий характер і суттєво впливають на врожайність сільськогосподарських культур, вирощуваних у конкретних природно-кліматичних умовах.

Найвищими показниками продуктивного потенціалу орних земель можна виділити три основні субрегіони: Центральний (охоплює деякі природно-сільськогосподарські райони Черкаської, Кіровоградської та Полтавської областей), Західний (Хмельницька та частково Тернопільська і Чернівецька області) та Східний (окремі райони Харківської та Донецької областей).

3.3. Порядок відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва при вилученні земель

Згідно зі ст. ст. 207–209 Земельного кодексу України від 25.10.2001 № 2768-III, втрати сільськогосподарського і лісгосподарського виробництв включають втрати сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників, а також втрати, завдані обмеженням у землекористуванні та погіршенням якості земель.

Відшкодуванню підлягають втрати сільськогосподарських угідь (ріллі, багаторічних насаджень, перелогів, сінокосів, пасовищ), лісових земель і чагарників як основного засобу виробництва в сільському і лісовому господарствах унаслідок вилучення (викупу) їх для потреб, не пов'язаних із сільськогосподарським і лісгосподарським виробництвом, а також унаслідок використання для будівництва, розміщення і експлуатації об'єктів нафтогазовидобування, облаштування родовища та надрокористування з метою дослідно-промислової розробки родовищ бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення та/або видобування бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення.

Відшкодуванню підлягають також втрати, завдані обмеженням прав власників землі і землекористувачів, зокрема орендарів, або погіршенням якості угідь унаслідок негативного впливу, спричиненого діяльністю громадян, юридичних осіб, органів місцевого самоврядування або держави, а також у зв'язку з виключенням сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників із господарського обігу через встановлення охоронних, санітарних та інших захисних зон.

Втрати сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва компенсуються незалежно від відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам.

Втрати сільськогосподарського виробництва, які відшкодовуються при зміні цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення, внаслідок якої земельні ділянки переводяться до земель інших категорій, становлять 30 відсотків різниці між нормативною грошовою

оцінкою відповідної земельної ділянки після та до зміни її цільового призначення.

Від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва звільняються громадяни та юридичні особи у разі використання земельних ділянок для будівництва шкіл, дошкільних закладів, державних об'єктів охорони здоров'я, культури, фізкультури та спорту, соціального забезпечення, державних об'єктів дорожнього будівництва, культових споруд релігійних організацій, кладовищ, меліоративних систем, протиерозійних, протизсувних і протиселевих споруд, під будівництво і обслуговування житлових будинків і господарських будівель, для розміщення внутрігосподарських об'єктів сільськогосподарських, рибогосподарських і лісгосподарських підприємств, організацій та установ, для розміщення індустріальних (промислових) парків, інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, видобування торфу за умови повернення земельних ділянок у стані, придатному для попереднього використання, під об'єкти і території природно-заповідного фонду, під будівництво і обслуговування об'єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, для заліснення деградованих та малопродуктивних земель на підставі документації із землеустрою, у разі використання земельних ділянок для будівництва, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, а також всеукраїнські громадські організації осіб з інвалідністю України, їх підприємства (об'єднання), установи й організації, котрі фінансуються з Державного бюджету України, у разі використання земельних ділянок для будівництва реабілітаційних установ для осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю, об'єктів фізкультури, спорту та соціального забезпечення для осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю.

Здійснення внутрігосподарського будівництва сільськогосподарськими або лісгосподарськими підприємствами, організаціями, установами, а також громадянами без зміни цільового призначення земельних ділянок провадиться без відшкодування

втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

Втрати сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, зумовлені вилученням сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників, підлягають відшкодуванню і зараховуються до відповідних бюджетів у порядку, визначеному Бюджетним кодексом України (БКУ).

Згідно зі ст.69¹ БКУ Надходження спеціального фонду місцевих бюджетів до надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать: кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які зараховуються у розмірі: 100 відсотків – до бюджетів міст Києва та Севастополя, 25 відсотків – до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, 75 відсотків – до бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджетів міст Києва і Севастополя).

Кошти, котрі надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, використовуються на освоєння земель для сільськогосподарських і лісогосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь, охорону земель відповідно до розроблених програм та проєктів землеустрою, а також на проведення інвентаризації земель, проведення нормативної грошової оцінки землі. Використання цих коштів на інші цілі не допускається.

Постановою від 17 листопада 1997 р. № 1279 «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню» Кабінет Міністрів України з метою подальшого вдосконалення визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню, установив нормативи розмірів таких втрат (додатки В1, В2) та затвердив Порядок їх визначення. Вказана Постанова застосовується із змінами та доповненнями, внесеними згідно з Постановами КМУ № 2274 від 11.12.1999 р. та № 478 від 14.04.2004 р., №619 від 21.07.2010 р., №259 від 17.03.2011 р., №1115 від 20.10.2011 р., №938 від 11.12.2013 р., №918 від 11.11.2015 р., №482 від 22.07.2016 р, №949 від 06.12.2017 р.

Установлено, що від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва звільняються юридичні та фізичні особи у разі надання їм вилучених сільськогосподарських і лісових угідь у тимчасове користування, зокрема на умовах оренди, на період будівництва об'єктів (комунікацій, ліній електропередач, тимчасових під'їзних шляхів, майданчиків для складання ґрунту та будівельних матеріалів тощо), для здійснення розвідувальних робіт та видобування торфу за умови повернення їх у стан колишнього використання, а також під будівництво шкіл, дитячих дошкільних закладів, державних об'єктів охорони здоров'я, культури, фізкультури та спорту, соціального забезпечення, доріг державного та місцевого значення, адміністративних будівель органів державної влади та органів місцевого самоврядування, аеропортів (за винятком ділянок під капітальні споруди), культових споруд релігійних організацій, кладовищ, меліоративних систем, протиерозійних, протизсувних і протиселевих споруд, під індивідуальне житлове і гаражне будівництво, при розміщенні внутрігосподарських об'єктів сільськогосподарських і лісгосподарських підприємств і фермерських господарств, під об'єкти і території природно-заповідного фонду.

Порядком визначення втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню, встановлено, що:

1. Втрати сільськогосподарського виробництва, спричинені вилученням сільськогосподарських угідь (ріллі, багаторічних насаджень, перелогів, сіножатей, пасовищ) для використання їх у цілях, не пов'язаних із веденням сільського господарства, визначаються на основі нормативів цих втрат по Автономній Республіці Крим, областях, містах Києву та Севастополі за формулою:

$$P_v = P_d \times H_v \times \frac{B_d}{B_o} \times K_{int}, \quad (6)$$

де P_v – розмір втрат сільськогосподарського виробництва, тис. гривень;

P_d – площа ділянки сільськогосподарських угідь, гектарів;

H_v – норматив втрат сільськогосподарського виробництва, тис. гривень;

Бд – бал бонітету ділянки сільськогосподарських угідь, яка вилучається;

Бо – бал бонітету сільськогосподарських угідь по Автономній Республіці Крим, області, містах Києву та Севастополю;

Кінт – коефіцієнт інтенсивності використання сільськогосподарських угідь (відношення показника диференціального доходу оцінки ріллі землеоцінного району, в якому відводиться земельна ділянка, до аналогічного показника в цілому по Автономній Республіці Крим, області, містах Києву та Севастополю).

2. Втрати лісогосподарського виробництва, спричинені вилученням лісових земель і чагарників (вкритих лісовою рослинністю земель, незімкнутих лісових культур, лісових розсадників, плантацій, рідколісся, згарищ, загиблих насаджень, зрубів, галявин, лісових шляхів, просік, протипожежних розривів тощо), для використання їх у цілях, не пов'язаних з веденням лісового господарства, визначаються на основі нормативів втрат по А втономній Республіці Крим, областях, містах Києву та Севастополю за формулою:

$$P_v = P_d \times H_v \times K_i, \quad (7)$$

де P_v – розмір втрат лісогосподарського виробництва, тис. гривень;

P_d – площа ділянки лісових земель і чагарників, яка вилучається, гектарів;

H_v – норматив втрат лісогосподарського виробництва, тис. гривень;

K_i – коефіцієнт продуктивності лісових земель і чагарників за типами лісорослинних умов (визначається за таблицею 8).

3. Втрати сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, спричинені обмеженням прав власників землі і землекористувачів, зокрема орендарів, або погіршенням якості земель, зумовленим впливом діяльності підприємств, установ і організацій, визначаються за формулою:

$$P_v = (1 - K) \times H_v \times P_d, \quad 8$$

де P_v – розмір втрат, тис. гривень;

K – коефіцієнт зниження продуктивності угіддя;

H_v – середній розмір втрат з розрахунку на 1 гектар, який

визначається відповідно до пунктів 1 або 2 (див. вище);

Пд – площа ділянки, гектарів.

Для визначення показника зниження продуктивності сільськогосподарських угідь використовуються дані агрохімічної паспортизації земельних ділянок, а для лісових земель і чагарників – дані лісотаксації.

4. Відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, спричинених вилученням сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільського і лісового господарства,

провадиться юридичними і фізичними особами в двомісячний термін після затвердження в установленому порядку проєкту відведення їм земельних ділянок, а у випадках поетапного освоєння відведених земельних ділянок для добування корисних копалин відкритим способом – у міру їх фактичного надання.

Контроль за дотриманням порядку визначення та відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню, здійснюють Держгеокадастр та його територіальні органи.

Розмір втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва (у випадках, передбачених законом) розраховується суб'єктами господарювання, що є виконавцями робіт із землеустрою згідно із Законом України «Про землеустрій».

Розрахунок розміру втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва (у випадках, передбачених законом) є складовою проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

Матеріали проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки (зокрема розрахунок втрат), які надійшли до Державного фонду документації із землеустрою, надаються у користування за письмовим запитом відповідно до Положення про Державний фонд документації із землеустрою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2004 р. №1553.

3.4. Послідовність робіт із визначення втрат сільськогосподарського виробництва

Весь цикл робіт із визначення втрат сільськогосподарського виробництва поділяється на етапи:

- ✓ підготовчі роботи;
- ✓ визначення зазначених втрат;
- ✓ оформлення, погодження та затвердження втрат сільськогосподарського виробництва.

Підставою для початку підготовчих робіт є акт вибору земельної ділянки з викопіркою місця її розміщення, а також висновок районного відділу земельних ресурсів, у яких містяться відомості про види сільськогосподарських угідь, попередній розмір земельної ділянки, на яку готується документація про зміну функціонального використання з розмірами конкретних угідь, та відомості для ідентифікації зазначеної ділянки на планово-картографічних матеріалах.

Під час підготовчих робіт, вивчивши зазначені вихідні документи, здійснюється збір матеріалів та відомостей для уточнення видів указаних угідь згідно із земельно-кадастровою документацією, показники бонітету ґрунтів сільськогосподарських, угідь, які вилучаються, а також середньозважений бал бонітету по угіддях.

За відсутності розрахованих коефіцієнтів інтенсивності використання сільськогосподарських угідь збираються відомості для їх визначення. Готується викопіровка з ґрунтової карти господарства. За її нестачі необхідні відомості отримують інтерполяцією наявних матеріалів на суміжні земельні ділянки досвідченим ґрунтознавцем.

Зібрані матеріали й відомості аналізуються на достовірність через їх оформлення в районному відділі земельних ресурсів та місцевому філіалі інституту землеустрою.

Визначення втрат сільськогосподарського виробництва, для зручності, здійснюють у вигляді таблиці по кожному угіддю окремо (див. додатки В7–В10).

Результати розрахунків перевіряють у «другу руку»

3.4.1. Нормативи втрат сільськогосподарського виробництва по угіддях

Керуючись багаторічними статистичними відомостями про вартість робіт, необхідних для відтворення сільськогосподарських угідь, а також наявності й цінності цих угідь в областях, Кабінетом Міністрів України затверджені нормативи втрат сільськогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню.

Зазначені нормативи для всіх областей України наведені в додатку В1.

Таблиця 1

Нормативи втрат сільськогосподарського виробництва,
які підлягають відшкодуванню (тис. грн. за 1 га)
для Чернівецької області

Рілля	Багаторічні насадження	Сіножаті	Пасовища
139,94	574,3	43,52	32,33

3.4.2. Врахування характеристик природно-сільськогосподарського районування територій

В основу природно-сільськогосподарського районування – територій покладено показники економічної оцінки земель адміністративно-територіальної одиниці з об'єднанням близьких за показниками та природно-кліматичними умовами в землеоціночні райони.

З метою подальшого використання у практичній роботі наводимо назви природно-сільськогосподарських районів і їх показників за площею сільськогосподарських угідь і середньозваженим балом бонітету для Чернівецької області.

Таблиця 2

Показники природно-сільськогосподарських районів
Чернівецької області

Шифр району	Природно-сільськогосподарський район	Площа сільськогосподарських угідь	Середньо-зважений бал бонітету
01	Кіцмансько-Новоселицький	163705	58
02	Сокирянсько-Кельменецький	83686	40
03	Чернівецький	27299	32
04	Сторожинецький	97099	29
05	Путильський	23675	23
По області		395462	163705

3.4.3. Використання відомостей бонітування ґрунтів

Визначення втрат сільськогосподарського виробництва здійснюється з урахуванням якості ґрунтів сільськогосподарських угідь за їх основними природними властивостями, які мають сталий характер та суттєво впливають на врожайність сільськогосподарських культур, вирощуваних у конкретних природно-кліматичних умовах. Такі відомості за природною продуктивністю ґрунтів за 100-бальною шкалою є показниками бонітування ґрунтів.

У практичній роботі для визначення втрат сільськогосподарського виробництва використовують показник бала бонітету ділянки сільськогосподарського угіддя, яка вилучається, у відношенні до показника середньозваженого бала бонітету цього угіддя по області.

Для здійснення розрахунку втрат сільськогосподарського виробництва подаємо відомість із показниками середньозваженого бала бонітету сільськогосподарських угідь у Чернівецькій області, складені Чернівецьким філіалом інституту землеустрою в 1994 році.

Таблиця 3

Відомість розрахунку значення середньозважених балів бонітету сільськогосподарських угідь у Чернівецькій області

Шифр району	Назва природно-сільськогосподарського району	Бали бонітету по:				
		ріллі	багаторічних насадженнях	Сінокосах	Пасовищах	Загалом по с/г угіддях
01	Кіцмансько-Новоселицький	63	51	38	31	58
02	Сокирянсько-Кельменецький	43	35	25	20	40
03	Чернівецький	39	44	17	15	32
04	Сторожинецький	33	25	19	20	29
05	Путильський	25	16	24	22	23
	По області	50	41	24	23	43

Таблиця 4

Відомість розрахунку значення середньозваженого балу бонітету
сільськогосподарських угідь у Чернівецькій області

Шифр району	Природно-сільськогосподарський район	Рілля			Багаторічні насадження				Сінокоси				Пасовища		Всього	
					зерняткові		кісточкові									
		площа	бал		площа	бал	площа	бал	площа	бал	площа	бал	площа	бал	площа	бал
01	Кіпмансько-Новоселицький	134393	63		4762	51	731	51		5969	38	17849	31	163705	58	
02	<u>Сокирянсько-Кельменецький</u>	69393	43		4271	34	1049	38		2647	25	6326	20	83686	40	
03	Чернівецький	18476	39		302	43	116	46		2636	17	5769	15	27299	32	
04	Сторожинецький	65541	33		1083	25	69	26		11966	19	18440	20	97099	29	
05	Путільський	1056	25		116	16				12224	24	10279	22	23675	23	
По області		288859	50		10534	41	1965	43		35442	24	58663	23	395463	43	

3.4.4. Визначення коефіцієнта інтенсивності сільськогосподарських угідь по землеоціночних районах

Визначення коефіцієнта інтенсивності використання сільськогосподарських угідь проведено відповідно до Порядку визначення втрат сільськогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. № 1279.

Коефіцієнт інтенсивності використання сільськогосподарських угідь – це відношення показника диференціального доходу оцінки ріллі землеоціночного району, в якому відводиться земельна ділянка, до аналогічного показника загалом по області.

Для виконання згаданих робіт використана економічна оцінка земель Чернівецької області, розроблена спеціалістами місцевого філіалу інституту землеустрою та технічна документація бонітування ґрунтів.

Значення середньозваженого диференційного доходу для орних земель вираховано окремо по землеоціночних районах і в цілому по області.

Таблиця 5

Показники середньозваженого диференціального доходу для орних земель по землеоціночних районах у Чернівецькій області

Назва земельно-оціночного району	Значення середньозваженого дифдоходу
Кіцмансько-Кельменецький	693,8
Сокирянський	587,4
Чернівецький	280,4
Сторожинецький	507,9
Путильський	- 1025,3
По області	606,4

Оскільки у 05 (Путильському). землеоціночному районі значення середньозваженого диференційного доходу від'ємне, то коефіцієнт інтенсивності використання сільськогосподарських угідь, обчислений через визначення відношення середньозваженого показника для землеоціночного району, збільшеного на величину абсолютної ренти, до такого ж показника по області,

також збільшеного на величину абсолютної ренти (40 грн/га).

$$\text{Кінт} = \frac{\text{Ддр}}{\text{Ддо}}, \quad (9)$$

де Кінт – коефіцієнт інтенсивності використання сільськогосподарських угідь;

Ддр – диференційний дохід землеоціночного району, в якому відводиться земельна ділянка;

Ддо – середньозважений диференційний дохід ріллі по області.

Таблиця 6

Значення коефіцієнтів інтенсивності використання
сільськогосподарських угідь по землеоціночних районах
Чернівецької області

Землеоціночні райони		Адміністративні райони, які входять до землеоціночного району	Назва базових рад, які входять до складу землеоціночного району	Коефіцієнт інтенсивності (Кінт)
Назва району	Шифр			
Кіцмансько-Кельменецький	01	Сокирянський Кельменецький Хотинський Новоселицький Заставнівський Кіцманський м. Чернівці	Вашковецька, Олексіївська Усі сільради за винятком вказаних у другому землеоціночному районі Усі базові ради Усі базові ради Усі базові ради Усі сільрад за винятком тих, які розташовані на правому березі Пруту	1,14
Сокирянський	02	Сокирянський Кельменецький	Усі, крім двох, віднесених до 01 землеоціночного району Комарівська, Іванівецька, Бузовицька, Бабинська, Дністрівська	0,97
Чернівецький	03	Герцаївський Глибоцький Сторожинецький	Усі, за винятком двох, які входять до складу 04 землеоціночного району Коровійська, Чагорська Кам'янська, Великокучурівська, Тисовецька, Сняківська, Михальчанська	0,50
Сторожинецький	04	Кіцманський Глибоцький	Драчинецька, Глиниця, Брусниця, Нижньостанівецька, Верхньостанівецька, Стрілецькокутська, Білянська Глибоцька, Димківська, Опришенська, Порубненська,	0,85

		Герцаївський Сторожинецький	Нижньосинівецька, Черепковецька, Старововчинецька, Кам'янська, Карапчівська, Купська, Турятська, Широкополянська, Буківська, Куликівська Усі, за винятком тих, які входять до складу 03 землеоціночного району	
		Вижницький	Усі, окрім Долішньошепітської	
Путильський	05	Вижницький Путильський	Долішньошепітська Усі базові ради	0,06

3.4.5. Розрахунок втрат сільськогосподарського виробництва в розрізі угідь

Втрати сільськогосподарського виробництва, спричинені вилученням сільськогосподарських угідь (ріллі, багаторічних насаджень, сіножатей, пасовищ) для використання їх у цілях, не пов'язаних із веденням сільського господарства, визначаються на основі нормативів цих втрат для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за формулою:

$$P_v = P_d \times N_v \times \frac{B_d}{B_o} \times K_{int} \quad (10)$$

де P_v – розмір втрат сільськогосподарського виробництва, тис. гривень;

P_d – площа ділянки сільськогосподарських угідь, гектарів;

N_v – норматив втрат сільськогосподарського виробництва, тис. гривень;

B_d – бал бонітету ділянки сільськогосподарських угідь, яка вилучається;

B_o – бал бонітету сільськогосподарських угідь по Автономній Республіці Крим, області, містах Києві та Севастополю;

K_{int} – коефіцієнт інтенсивності використання сільськогосподарських угідь.

Зібрані для розрахунку розміру втрат показники для конкретних угідь вносять для зручності й наочності в таблицю (див. додатки В3, В4, В5, В7, В8, В9).

3.5. Визначення втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню

Послідовність робіт із визначення втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню, аналогічні до викладеного в пункті для визначення втрат сільськогосподарського виробництва.

При цьому відомості про лісові землі і чагарники, їх продуктивність, характеристику та інші необхідні показники отримують в обласних управліннях лісового господарства або безпосередньо в лісогосподарських підприємствах.

3.5.1. Класифікація лісів, яку враховують в процесі визначення втрат лісогосподарського виробництва

Ліси України за екологічним і господарським значенням поділяються на дві групи.

До першої належать ліси, які виконують переважно природоохоронні функції.

Залежно від переваг виконуваних ними функцій ліси першої групи належать до таких категорій захисту:

- ✓ водоохоронні (смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, смуги лісів, котрі захищають нерестовища цінних промислових риб, а також захисні, лісові насадження на смугах відведення каналів);

- ✓ захисні (ліси проти ерозії, приполонинні, захисні смуги лісів уздовж залізниць, автомобільних доріг міжнародного, державного та обласного значення, особливо цінні лісові масиви, державні захисні лісові смуги, байрачні ліси, степові переліски та інші ліси степових, лісостепових, гірських районів, які мають важливе значення для захисту навколишнього природного середовища). До цієї категорії належать також полезахисні лісові смуги, захисні лісові насадження на смугах відведення автомобільних доріг;

- ✓ санітарно-гігієнічні й оздоровчі (ліси населених пунктів і промислових підприємств, ліси першого і другого поясів зон санітарної охорони джерел водопостачання та ліси зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій). До першої групи належать також ліси на територіях природно-заповідного

фонду (заповідники, національні природні парки, пам'ятки природи, заповідні урочища, регіональні ландшафтні парки, ліси, які мають наукове або історичне значення, включаючи генетичні резервати), лісоплодові насадження і субальпійські деревні та чагарникові угруповання. До другої групи належать ліси, котрі поряд із екологічними мають експлуатаційне значення і для збереження захисних функцій, безперервності та невиснаженості використання яких встановлюється режим обмеженого лісокористування.

Рекомендації за типами лісу подаються у вигляді двовимірної типологічної сітки Є.В. Алексєєва – П.С. Погребняка – Д.В. Воробйова. Водночас у степовому лісорозведенні застосовується класифікація А.П. Бельгарда (1971), а в лісовій зоні широкого використання набула класифікація типів лісу В.Н. Сукачова.

Для лісокультурних цілей загальновизнаною класифікацією типів умов місцезростання (як об'єднання ділянок з однорідним лісорослинним ефектом) є едафічна координатна сітка Алексєєва – Погребняка. Вона побудована за двома провідними факторами ґрунтової родючості – багатством і вологістю ґрунту (див. табл. 7).

Отже, екологічний аналіз лісорослинних умов можна зобразити у вигляді схеми, поданої на рис. 1.

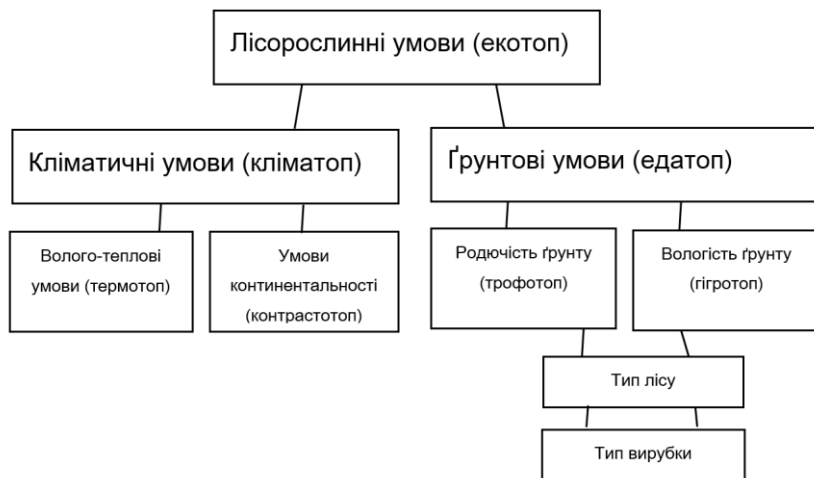

Рис. 1. Екологічний аналіз лісорослинних умов

У динамічній типології лісу найстабільші ґрунтові умови, тобто тип лісорослинних умов або умов місцезростання.

Для визначення типів умов місцезростання використовується велика сукупність ознак, що тією чи іншою мірою відображає тісний зв'язок між рослинністю і умовами місцезростання. До основних ознак належать передовсім рослинність – деревостан, підлісок, покрив, склад рослин-індикаторів, їх зростання, продуктивність, потім родючість ґрунту, механічний склад, вміст елементів живлення, тип ґрунту, його потужність, колір, інші морфологічні ознаки, глибина залягання ґрунтових вод, ступінь змитості, глибина закипання карбонатів, рельєф.

Таблиця 7

Класифікація типів умов місцезростання
за Алексєєвим – Погребняком

Гігротопи	Трофотопи			
	А бори	Б субори	С сугруди	Д груди
0 ксерофільні (дуже сухі)	A0	B0	C0	D0
1 мезоксерофільні (сухі)	A1	B1	C1	D1
2 мезофільні (свіжі)	A2	B2	C2	D2
3 мезогігрофільні (вологі)	A3	B3	C3	D3
4 гігрофільні (сирі)	A4	B4	C4	D4
5 ультрагігрофільні (мокрі/болото)	A5	B5	C5	D5

Опис гігротопів

0. Дуже сухі умови місцезростання. Сухість у разі невологоємності піщаних ґрунтів викликається глибоким заляганням рівня ґрунтових вод, а у разі більш глинистих – сухістю клімату або значним поверхневим стоком (схили), сильним випаровуванням (південні експозиції, відкриті вітристі

місця), низькою загальною вологоємністю ґрунту (дрібні й скелетні глинисті ґрунти гірських схилів). Для них характерна рослинність низьких бонітетів із посухостійких деревних порід та інших рослин ксерофітів: сосна, дуб черешчатий ранній, груша, ялівці, степові чагарники; у покриві – лишайники, безсмертник, периста ковила, полин. Суцільним вирубкам властиве пересушення поверхневого шару ґрунту й формування покриву за типом сухого степу. Типи лісу – ксерофільні.

1. Сухі умови місцезростання. Сухість їх викликана тими ж причинами, що й у дуже сухих гігротопах, тільки тут умови складаються на рівні дещо кращого зволоження. Склад рослин – вище названі посухостійкі деревні породи ростуть тут краще, а також відносно посухостійкі – клен гостролистий, берест, в'яз, граб, липа, а при більш м'якшому кліматі також бук. Ліси характеризуються низькими бонітетами, але дещо вищими ніж у попередньому гігротопі, приблизно на один клас бонітету. В підліску та особливо в покриві, поряд із вищезгаданими ксерофітами трапляються і посухостійкіші мезофіти (ксеромезофіти): толокнянка, верес, сон-трава, а під більш затіненим пологом, особливо на більш вологоємних глинистих ґрунтах, і типові мезофіти. Суцільним вирубкам властиві ті ж явища, що і в попередньому гігротопі. Типи лісу – мезоксерофільні (сухі).

2. Свіжі умови місцезростання. Зволоження їх оптимальне для багатьох деревних порід: сосни, раннього дуба, берези бородавчастої, граба, клена, ясеня, бука, ялиці, модрини й інших порід, які досягають тут найбільшої продуктивності. У підліску й покриві – панування мезофітів; ксерофітів мало або зовсім немає. Рівень ґрунтових вод на піщаних ґрунтах не глибше 2–4 м, у суглинистих глибше 4–5 м і найчастіше за межами кореневої доступності. Зрідженим деревостанам і вирубкам у більш сухішому кліматі властива ксерофітизація рослинності та пересушення поверхневого шару ґрунту. Типи лісу – мезофільні (свіжі),

3. Вологі умови місцезростання. Зволоження їх оптимальне для дуба пізнього, ялини, осики, пухнастої берези, черемхи, оксамиту амурського та інших порід. У підліску й особливо в покриві – мезофіти, мезогігрофіти й частково гігрофіти. У покриві

борів і суборів переважають чорниця, молінія, зозулин льон. У родючіших умовах місцезростання – кропива, деколи папороть; на прогалинах з'являються гідрофіти, жіноча папороть, гречка перцева, бальзамін та ін. Ґрунтові води на піщаних ґрунтах залягають на глибині 1-2 м, на суглинках і глинах – на глибині 3–4 м, у межах ризосфери часом їх немає. Вирубкам властиве заболочення. Типи лісів – мезогідрофільні (вологі).

4. Сирі умови місцезростання. Зволоження, надмірне для більшості деревних порід, у тому числі й для згаданих вище, для яких свіжі гідротопи оптимальні. Ґрунтові води скрізь близькі до поверхні: на пісках – менше 1 м, на суглинках – на 1–3 м. Зрідка близького постійного рівня ґрунтових вод немає, наприклад на щільних суглинках, де вода постійно прибуває поверхневим стоком. Протягом більшої частини вегетаційного періоду капілярна волога доходить до поверхні ґрунту, чим погіршує його аерацію. На поверхні ґрунту зазвичай розташований шар торфу потужністю до 30 см. У складі насаджень суборів і сугрудів пухнаста береза переважає над бородавчастою і скрізь, за винятком сирого бору, поширена чорна вільха. У підліску й покриві – суміш гідрофітів з мезофітами за участю проміжних видів; домінують проміжні види й гідрофіти: у борах і суборах – чорниця, молінія, зозулин льон, сфагнум; у сугрудах і дібровах – жіноча папороть, повзучий жовтець, бальзамін та ін. Вирубки посилюють подальше заболочування. Типи лісу гідрофільні (сирі).

5. Лісові болота. Ґрунти торф'яні. Рівень ґрунтових вод більшу частину вегетаційного періоду сягає поверхні ґрунту. Висока вологоємність торфу і майже постійне перенасичення його вологою спричиняє погану аерацію, що зумовлює низький ріст сосни на сфагнових торфовищах і повну відсутність дуба, липи, кленів, граба на болотах низинного (вільхового) типу. Для сфагнових боліт не характерні породи, за винятком деяких чагарникових берез і верб. У низинних болотах панівне становище займає вільха й гідрофільний екотоп ясеня («болотний яшень»). У покриві – гідрофіти; у заболочених борах – сфагнум, пушиця, журавлина та ін. Типи лісу – гідрофільні (заболочені, болото).

Опис трофотопів

А. Типи лісу – бори. Рослинність оліготрофна (сосна, береза, ялівець, брусниця, чорниця та ін.), невисокої продуктивності. Борам властиві найбідніші ґрунтові умови, звичайно піщані, деколи більш глинисті ґрунти з укороченою ризосферою, яка зумовлює (поряд зі скелетністю) їх бідність. Сюди також належать торф'яні ґрунти, які утворюються унаслідок заболочення за сфагновим (верховим) типом.

В. Типи лісу – субори. Рослинність із вищезгаданих борових оліготрофів з домішкою мезотрофів (дуб; ялина, вільха, горобина, орляк, буквиця та ін.) з переважанням перших. Їм відповідають відносно бідні за ґрунтовою родючістю трофотопи. Ґрунти – глинисті піски або піски зі супіщаними й суглинистими прошарками невеликої потужності, або з більш потужними прошарками, котрі глибоко залягають. В інших випадках ґрунти – супіщані й суглинисті невеликої потужності, навіть скелетні на гірських схилах. Сюди належать торф'яні ґрунти перехідного заболочування (від верхового до низинного).

С. Тип лісу – складні субори, сугруди, судіброви, сурамені та ін. Рослинність у оліго-, мезо- й мегатрофів, причому сильніше розвинені рослини належать до двох перших категорій, а рослини дрібніші (нижчі яруси, трав'янистий покрив) – переважно до останніх двох категорій трофності. Їм відповідають відносно багаті за трофністю умови місцезростання. Ґрунти – супіски, деколи піски з прошарками супісків і суглинків; прошарки в цьому разі крупніші й розміщені вище, ніж у трофотопах Б. Деколи трапляються суглинки, невеликої потужності або глибші, але з укороченою ризосферою (не більше 0,5–1,0 м). Більш багаті торф'яні ґрунти низинних боліт.

Д. Типи лісу – діброви, груди, рамені. Рослинність корінних деревостанів з переважною кількістю мегатрофів; мезотрофи (дуб, ялина, вільха) трапляються тільки у верхніх ярусах; нижні яруси (підлісок, покрив) складаються тільки з мегатрофів. Їм відповідають найродючіші умови місцезростання. Ґрунти – суглинки, глини з потужною ризосферою (понад 0,5–1,0 м), рідше піщані й супіщані, які неглибоко підстилаються доступними для кореневої системи суглинками й глинами (0,5–1,0 м), деколи –

піщані й супіщані ґрунти з близьким горизонтом проточних «мінералізованих» (але незасолених) ґрунтових вод. Сюди належать торф'яні ґрунти найбагатших низинних боліт.

3.5.2. Урахування продуктивності лісових земель і чагарників за типами лісорослинних умов

Продуктивність лісових угідь визначається спеціальним коефіцієнтом (Кі) за конкретними типами лісорослинних умов, його показник визначається за таблицею.

Таблиця 8

Коефіцієнти продуктивності лісових земель і чагарників за типами лісорослинних умов

Ступінь зволоження ґрунтів (гігروتопи)	Категорія лісів	Група родючості ґрунтів (трофотопи)			
		А	В	С	Д
0-1	1-3	0,496	0,734	0,971	1,21
	4	0,387	0,737	0,98	1,22
2	1-3	0,6	1	1,32 (1,92)	2,19 (3,61)
	4	0,559	1	1,35 (1,73)	2,22 (3,6)
3	1-3	0,548	0,867 (1)	1,53 (2,58)	3,13 (5,59)
	4	0,474	0,834 (1)	1,53 (2,82)	3,17 (5,59)
4	1-3	-	-	-	0,896
	4	-	-	-	0,906
4-5	1-3	0,496	0,6	0,584	-
	4	0,387	0,558	0,592	-
5	1-3	-	-	-	0,584
	4	-	-	-	0,591

Примітка. У дужках – для лісів гірської зони Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької та Львівської областей.

3.5.3. Розрахунок втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню

Втрати лісогосподарського виробництва, спричинені вилученням лісових земель і чагарників (вкритих лісовою рослинністю земель, незімкнутих лісових культур, лісових розсадників, плантацій, рідколісся, згарищ, загиблих насаджень, зрубів, галявин, лісових шляхів, просік, протипожежних розривів тощо), для використання їх у цілях, не пов'язаних із веденням лісового господарства, визначаються на основі нормативів втрат для Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за формулою:

$$P_v = P_d \times H_v \times K_i, \quad (11)$$

де P_v – розмір втрат лісогосподарського виробництва, тис. гривень;

P_d – площа ділянки лісових земель і чагарників, яка вилучається, гектарів;

H_v – норматив втрат лісогосподарського виробництва, тис. гривень;

K_i – коефіцієнт продуктивності лісових земель і чагарників за типами лісорослинних умов (визначається за таблицею).

Нормативи втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню, визначені по областях і наведені в додатку В2.

Зібрані для розрахунку втрат показники конкретних ділянок лісових земель і чагарників заносяться для зручності й наочності в таблицю (дивись додатки В6, В10).

3.6. Про втрати, завдані обмеженнями в землекористуванні та порушенням якості землі

Втрати сільськогосподарського й лісогосподарського виробництв, спричинені обмеженням прав власників землі і землекористувачів, зокрема числі орендарів, або погіршенням якості земель, зумовленим впливом діяльності підприємств, установ і організацій, визначаються за формулою:

$$P_v = (1 - K) \times H_v \times P_d, \quad (12)$$

де P_v – розмір втрат, тис. гривень;

K – коефіцієнт зниження продуктивності угіддя;

Нв - середній розмір втрат із розрахунку на 1 гектар, котрий визначається відповідно до пунктів 1 або 2 Порядку визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню;

Пд – площа ділянки, гектарів.

У разі повернення рекультивованих сільськогосподарських і лісових земель і чагарників, наданих у тимчасове користування, і навпаки на умовах оренди, менш цінними, розмір втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва визначається як різниця між розмірами втрат цих угідь.

Якщо сільськогосподарські й лісові землі та чагарники надаються на умовах освоєння нових земель або поліпшення наявних угідь, відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва проводиться з урахуванням витрат на ці роботи.

3.7. Оформлення, погодження та затвердження розрахунків втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва

Визначені втрати сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва спричинені вилученням сільськогосподарських та лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільського й лісового господарства, додаються до матеріалів попереднього погодження місця розташування вибраної земельної ділянки.

Після остаточного погодження розміру та місцезнаходження ділянки складається проєкт відведення. Складовою частиною проєкту відведення земельної ділянки виступає остаточний розрахунок втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва, що підлягають відшкодуванню.

Остаточні визначені втрати оформляються на окремому аркуші із зазначенням усіх показників, необхідних для розрахунку за формою (додатки В7, В8, В9, В10).

Розрахунок підписується керівником організації, яка здійснює зазначене обчислення, та безпосереднім виконавцем цих робіт і підтверджується печаткою.

Весь розрахунок погоджується з представником (керівником) замовника, яким може бути юридична або фізична особа, та

роз'яснюються вимоги законодавства з цього питання.

Крім того, розрахунок погоджується обласним управлінням земельних ресурсів на відповідність законодавчим і нормативним актам.

Після цього розрахунок подається на затвердження до обласної державної адміністрації та посвідчення гербовою печаткою.

Затверджені розрахунки втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва підшиваються до проекту відведення земельної ділянки й підлягають відшкодуванню юридичними й фізичними особами в двомісячний термін після затвердження в установленому порядку проекту відведення їм земельних ділянок, а в разі поетапного освоєння відведених угідь для добування корисних копалин відкритим способом – у міру їх фізичного надання.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

1. Конституція України від 28.06.1996.
2. Земельний кодекс України від 21.10.2001 № 2768-III.
3. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 № 963-IV.
4. Земельні відносини в Україні: законодавчі акти і нормативні документи. // <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню» від 17.11.1997 № 1279 (зі змінами від 06.12.2017 №949).
6. Погребняк П.С. Основы лесной типологии. К., 1995, с 33–37, 195–197.
7. Технічна документація з визначення втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва. *Чернівецьке обласне управління земельних ресурсів. Чернівці, 1998. 18 с.*

РОЗДІЛ IV.

ІНСТРУКЦІЯ З ОФОРМЛЕННЯ ДЕРЖАВНИМИ ІНСПЕКТОРАМИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ І ДОТРИМАННЯМ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗЕМЕЛЬ МАТЕРІАЛІВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Інструкція визначає порядок оформлення матеріалів у разі виявлення державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель порушень вимог земельного законодавства, їх обліку, розгляду, а також оскарження та контролю за провадженням у справах про адміністративні правопорушення.

Вимоги інструкції обов'язкові для виконання державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастру) та її територіальних органів (далі – державні інспектори), яким відповідно до законодавства України надано право складати протоколи про адміністративні правопорушення, розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення, які діють як державні інспектори сільського господарства відповідно до статті 244 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

4.1. Оформлення протоколу про адміністративне правопорушення

1. У разі виявлення порушення законодавства у сфері використання та охорони земель, за яке Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) передбачена адміністративна відповідальність, державний інспектор складає

протокол про адміністративне правопорушення (далі – протокол) (додаток Г1).

2. Протокол складається у двох примірниках, один з яких під розписку вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності.

3. Протокол оформляється державною мовою.

4. Усі реквізити протоколу заповнюються розбірливим почерком. Не допускається заповнення протоколу олівцем. У разі здійснення виправлень вони засвідчуються підписом державного інспектора, який склав, та особи, на яку складається протокол. Після підписання протоколу особою, щодо якої він складений, не допускаються закреслення чи виправлення відомостей, занесених до протоколу, а також внесення додаткових записів.

5. У протоколі зазначаються:

дата та місце його складання;

посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол (указуються повністю, без скорочень);

відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності (прізвище, ім'я та по батькові, день, місяць та рік народження, місце народження, сімейний стан, зокрема кількість утриманців (у разі наявності інформації), фактичне місце проживання/реєстрації (поштова адреса), посада та місце роботи або навчання (повне найменування юридичної особи та її місцезнаходження); якщо особа не працює, про це робиться відмітка);

місце, час вчинення та суть адміністративного правопорушення. Суть правопорушення описується якомога точніше згідно з вимогами відповідної статті КУпАП, на підставі якої складається протокол;

нормативно-правові акти, вимоги яких порушено та які встановлюють відповідальність за вчинене правопорушення (з обов'язковим зазначенням статей (їх частин), пунктів, абзаців тощо);

прізвища, імена та по батькові, місця проживання/реєстрації свідків та потерпілих (за наявності);

пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (можуть бути викладені в протоколі або на

окремому аркуші з відміткою про це в протоколі). Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право надати в протоколі пояснення та зауваження щодо його змісту, а також викласти мотиви своєї відмови від його підписання. У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, від надання пояснень у протоколі чи від його підписання, про це обов'язково робиться відповідний запис;

інші відомості, необхідні для вирішення справи (наприклад, відомості про наявність актів обстеження земельної ділянки, помітки про наявність документів і речей, які підтверджують правопорушення, клопотання особи, яка притягається до адміністративної відповідальності);

про заподіяну правопорушенням матеріальну шкоду земельним ресурсам, що призвело до втрат сільськогосподарського або лісгосподарського виробництва.

6. У протоколі обов'язково робиться помітка про роз'яснення особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, її прав і обов'язків, передбачених статтею 268 КУпАП, а також про повідомлення її про час і місце розгляду справи про адміністративне правопорушення. У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, від підписання протоколу їй обов'язково направляється рекомендованим листом з повідомленням про вручення повідомлення про розгляд справи про адміністративне правопорушення (додаток Г2) із зазначенням часу і місця розгляду справи.

7. Якщо державний інспектор під час складення протоколу не може визначити час і місце розгляду справи, особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, рекомендованим листом з повідомленням про вручення надсилається повідомлення про розгляд справи про адміністративні правопорушення не пізніш як за п'ять діб до дня розгляду справи.

8. Протокол підписується особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, та державним інспектором, який його склав, а за наявності свідків і потерпілих протокол може бути підписаний також і цими особами. Відмова особи, яка

притягається до адміністративної відповідальності, від підписання протоколу та надання пояснень не припиняє провадження у справі про адміністративне правопорушення.

9. При вчиненні однією особою двох або більше адміністративних правопорушень адміністративне стягнення накладається за кожне правопорушення окремо. Якщо особа вчинила кілька адміністративних правопорушень, справи про які одночасно розглядаються одним і тим самим державним інспектором, стягнення накладається у межах санкції, встановленої за більш тяжке правопорушення із вчинених. До основного стягнення в такому разі може бути приєднано одне з додаткових стягнень, передбачених статтями про відповідальність за будь-яке із вчинених правопорушень. При цьому викладаються відомості про всі виявлені правопорушення та обов'язково зазначаються посилання на всі законодавчі та нормативно-правові акти, вимоги яких порушено, а також статті КУпАП, які передбачають відповідальність за виявлені порушення.

10. Якщо особу, на яку складається протокол за порушення земельного законодавства, неможливо встановити на місці вчинення правопорушення, державні інспектори можуть доправляти таких осіб до поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складання протоколу про адміністративне правопорушення в якомога коротший термін.

11. Протокол також складається у разі вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з порушенням вимог земельного законодавства військовослужбовцями та призваними на збори військовозобов'язаними, а також особами рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ, відповідальними за дисциплінарними статутами згідно із законодавством.

12. Адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення 16-річного віку.

4.2. Розгляд справ про адміністративне правопорушення

1. Справа про адміністративне правопорушення розглядається за місцем його вчинення.

2. Справа розглядається у 15-денний термін з дня одержання державним інспектором, правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи.

3. Адміністративне стягнення може бути накладене не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – два місяці від дня його виявлення.

У разі закриття кримінального провадження, але за наявності в діях порушника ознак адміністративного правопорушення адміністративне стягнення може бути накладене не пізніше як через місяць від дня прийняття рішення про закриття кримінального провадження.

4. Справа розглядається відкрито, крім випадків, якщо це суперечить інтересам охорони державної таємниці.

5. У розгляді справи можуть брати участь потерпілі, законні представники, захисник (адвокат, інший фахівець у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи), свідки, експерт, перекладач.

6. Стягнення за адміністративне правопорушення накладається у межах, установлених КУпАП та іншими законами України. При накладенні стягнення враховуються характер вчиненого правопорушення, особа правопорушника, ступінь його вини, обставини, які пом'якшують або обтяжують відповідальність.

7. Розглянувши справу про адміністративне правопорушення, державний інспектор виносить одну з таких постанов:

про накладення адміністративного стягнення (додаток ГЗ);

про закриття справи (додаток Г4).

8. Постанова про закриття справи виноситься на підставі обставин, передбачених статтями 247 і 253 КУпАП.

9. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачена КУпАП, настає, якщо ці порушення за своїм характером не призводять відповідно до закону кримінальної

відповідальності. Якщо при розгляді справи державний інспектор дійде висновку щодо наявності у порушенні ознак кримінального правопорушення, він передає матеріали прокурору або органу досудового розслідування (стаття 253 КУпАП). У такому разі виноситься постанова про закриття справи, яка надсилається до вищезазначених органів разом із матеріалами справи. До органів прокуратури, органів досудового розслідування подаються оригінали документів.

10. Відповідно до вимог статті 283 КУпАП постанова має містити:

- назву постанови (відповідно до вимог статті 284 КУпАП);
- повну назву посади державного інспектора, який виніс постанову, його прізвище, ім'я та по батькові);
- дату розгляду справи та номер постанови;
- відомості про особу, щодо якої розглядається справа (прізвище, ім'я та по батькові, дата і місце народження, місце проживання/реєстрації та роботи або навчання, посада (для посадових осіб), ідентифікаційний номер фізичної особи (за наявності));
- опис обставин, установлених при розгляді справи;
- зазначення нормативно-правового акта, який передбачає відповідальність за це адміністративне правопорушення;
- розмір шкоди, який підлягає стягненню, порядок та строк її відшкодування;
- рішення у справі;
- порядок виконання постанови;
- порядок і строк оскарження постанови;
- порядок набрання чинності постановою;
- строк пред'явлення постанови до виконання.

11. У разі відмови в порушенні кримінальної справи за матеріалами, які передавалися прокурору, органу досудового розслідування та були повернені для розгляду справи про адміністративне правопорушення за наявності в діях порушника ознак адміністративного правопорушення, винесення постанови про накладення адміністративного стягнення здійснюється з дотриманням вимог пункту 8 статті 247 КУпАП.

12. Постанова у справі про адміністративне правопорушення підписується державним інспектором, який розглянув справу.

13. Постанова оголошується негайно після закінчення розгляду справи.

14. Копія постанови протягом трьох днів вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності (потерпілому – на його прохання), під підпис, а в разі, якщо копія постанови надсилається поштою, про це робиться відповідна помітка у справі (зазначаються реквізити поштової квитанції про відправлення, прізвище і посада особи, яка її відправила). У разі надсилання копії постанови особі, яка притягається до адміністративної відповідальності (потерпілому – на його прохання), копія постанови завіряється в установленому порядку.

Постанова про накладення штрафу надсилається для примусового виконання до відділу державної виконавчої служби за місцем проживання/реєстрації порушника, за місцем роботи, навчання або за місцезнаходженням його майна у порядку, встановленому законом (стаття 308 КУпАП).

15. Надання копії постанови іншій особі, зокрема за дорученням (довіреністю) особи, стосовно якої розглядалася справа, не звільняє від обов'язків виконання вимог частини першої статті 285 КУпАП щодо вручення чи надсилання копії постанови особі, щодо якої її винесено.

4.3. Оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення

1. Постанову у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено прокурором у випадках, передбачених частиною п'ятою статті 7 КУпАП, особою, щодо якої її винесено, а також потерпілим.

2. Скарга на постанову у справі про адміністративне правопорушення може бути подана протягом десяти днів від дня винесення постанови. У разі пропуску зазначеного строку з поважних причин цей строк за заявою особи, щодо якої винесено постанову, може бути поновлений державним інспектором, правомочним розглядати скаргу.

3. Постанову про накладення адміністративного стягнення може бути оскаржено державному інспектору вищого рівня або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, з особливостями, встановленими КУпАП.

4. Постанова у справі про адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку оскарження цієї постанови.

5. Скарга на постанову у справі про адміністративне правопорушення розглядається правомочними державними інспекторами в 10-денний строк від дня її надходження, якщо інше не встановлено законами України.

6. Державний інспектор при розгляді скарги на постанову у справі про адміністративне правопорушення перевіряє законність і обґрунтованість винесеної постанови і приймає одне з таких рішень:

залишає постанову без зміни, а скаргу – без задоволення;

скасовує постанову і надсилає справу на новий розгляд;

скасовує постанову і закриває справу;

змінює захід стягнення у межах, передбачених нормативно-правовим актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, однак без посилення стягнення.

7. У разі винесення постанови державним інспектором, неправомочним розглядати цю справу, така постанова скасовується і справа надсилається на розгляд державному інспектору, який правомочний розглядати справу.

8. Копія рішення щодо розгляду скарги на постанову у справі про адміністративне правопорушення (додаток Г5) протягом трьох днів надсилається особі, щодо якої її винесено. У той самий строк копія постанови надсилається потерпілому (на його прохання).

9. За результатами розгляду скарги постанову про накладення адміністративного стягнення може бути скасовано або змінено Головним державним інспектором України з контролю за використанням і охороною земель чи його першим заступником (особами, які їх заміщують), головними державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та

охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель в Автономній Республіці Крим, області, містах Києві та Севастополі, районі чи їх першими заступниками (особами, які їх заміщують). У такому разі виносяться рішення щодо скасування чи зміни постанови у справі про адміністративне правопорушення (додаток Г6).

10. Скасування постанови із закриттям провадження у справі тягне за собою повернення стягнених грошових сум, а також скасування інших обмежень, пов'язаних із цією постановою.

4.4. Контроль за виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення

1. Постанова про накладення адміністративного стягнення обов'язкова для виконання державними і громадськими органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами і громадянами.

2. Постанова про накладення адміністративного стягнення підлягає виконанню з моменту її винесення, якщо інше не встановлено КУпАП та іншими законами України. При оскарженні постанови про накладення адміністративного стягнення постанова підлягає виконанню після залишення скарги без задоволення.

3. Постанова про накладення адміністративного стягнення звертається до виконання державним інспектором, який виніс постанову.

4. Постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу підлягає примусовому виконанню не раніш як через п'ятнадцять днів від дня вручення особі, щодо якої винесено постанову про накладення штрафу, а у разі оскарження такої постанови – не раніш як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги без задоволення.

5. За наявності обставин, зазначених у пунктах 5, 6 і 9 статті 247 КУпАП, державний інспектор, який виніс постанову про накладення адміністративного стягнення, припиняє її виконання, про що робиться відповідна відмітка у справі про адміністративне правопорушення та журналі реєстрації

винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення (далі – Журнал реєстрації) (додаток Г7).

6. Не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців від дня винесення. У разі оскарження постанови перебіг строку давності припиняється до розгляду скарги. У разі відстрочки виконання постанови відповідно до статті 301 КУпАП перебіг строку давності зупиняється до закінчення строку відстрочки.

7. Питання, пов'язані з виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення, вирішуються державним інспектором, який виніс постанову.

8. Контроль за правильним і своєчасним виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення здійснюється державним інспектором, який виніс постанову, та іншими органами державної влади в порядку, встановленому законом.

9. Штраф має бути сплачений порушником не пізніше як через п'ятнадцять днів від дня вручення йому постанови про накладення штрафу, а в разі оскарження такої постанови – не пізніше як через п'ятнадцять днів від дня повідомлення про залишення скарги без задоволення. Штраф, накладений за вчинення адміністративного правопорушення, вноситься порушником у установу банку України.

10. У разі несплати правопорушником штрафу у 15-денний строк від дня вручення йому постанови про накладення штрафу, а у разі оскарження такої постанови – у 15-денний строк від дня повідомлення про залишення скарги без задоволення постанова про накладення штрафу надсилається для примусового виконання до відділу державної виконавчої служби за місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його майна в порядку, встановленому законом. Постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення разом із супровідним листом (додаток Г8). У разі потреби одночасно можуть бути надіслані інші необхідні матеріали.

4.5. Діловодство у справах про адміністративні правопорушення

1. Бланк протоколу виготовляється за допомогою комп'ютерної техніки та друкується чорним по білому із шаблону, внесеного до системи електронного документообігу Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

2. Винесені постанови реєструються у системі електронного документообігу Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру особою, яка відповідає за облік адміністративних справ в Держгеокадастрі чи його територіальному органі.

3. Усі матеріали щодо кожного із правопорушень формуються в окрему справу про адміністративне правопорушення. У випадках, передбачених пунктом 9 розділу II Інструкції, всі матеріали про виявлені правопорушення формуються в одну справу.

У справі накопичують матеріали стосовно правопорушення, зокрема: протокол про адміністративне правопорушення, акти перевірок, приписи, повідомлення про попередження особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, про час та місце розгляду справи (у разі відсутності відповідної відмітки в протоколі про адміністративне правопорушення), письмові пояснення, копії постанови про накладення адміністративного стягнення, листування з порушником, з органами державної виконавчої служби, внутрішніх справ, документи, які підтверджують сплату штрафу порушником, а також інші документи та матеріали з цієї справи.

У справі оформляється титульний аркуш, на зворотному боці якого міститься опис документів у справі (додаток Г9).

4. Нумерація винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення складається з такого: індекс структурного підрозділу, індекс журналу реєстрації постанов згідно із затвердженою номенклатурою справ Держгеокадастру чи його територіального органу та наскрізний (у порядку зростання) номер винесеної постанови у справі про адміністративне правопорушення.

5. Справа про адміністративне правопорушення зберігається в органі (його підрозділі), посадова особа якого винесла постанову у справі про адміністративне правопорушення.

6. Термін зберігання матеріалів про адміністративні правопорушення визначається відповідно до Переліку типових документів, які створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 року № 578/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2012 року за № 571/20884.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

1. Конституція України від 28.06.1996.
2. Земельний кодекс України від 21.10.2001 № 2768-III.
3. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 № 963-IV.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення Постановою Верховної Ради Української РСР № 8074-10 від 07.12.84
5. Переліку типових документів, які створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 року № 578/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2012 року за № 571/20884.
6. Про затвердження Інструкції з оформлення державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель матеріалів про адміністративні правопорушення наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 19.01.2017 № 6

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ I Додатки (зразки документів)

Додаток А 1

ПРОЕКТ

УКРАЇНА

РАДА

_____ сесія

_____ скликання

РІШЕННЯ № _____

від _____

Про здійснення державного контролю за використанням та охороною земель

З метою запобігання порушенням земельного законодавства України, своєчасного їх виявлення та усунення, визначення порядку здійснення контролю за використанням та охороною земель _____ ради, відповідно до ст. ст. 12, 83, 188-189 Земельного кодексу України, ст.ст. 10, 25, 26, 33, 46, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 19 Закону України "Про землеустрій", ст. 6-1 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», ст.12 Закону України «Про охорону земель», ст. 15 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», _____ рада

ВИРІШИЛА:

1. Здійснювати державний контроль за використанням та охороною земель у межах _____ територіальної громади відповідно до Закону України "Про державний контроль за використанням та охороною земель".

2. Надати виконавчому органу _____ ради повноваження координації та здійснення контролю за використанням та охороною земель територіальної громади _____.

2.1. Протягом місяця забезпечити подання міському (сільському/селищному) голові щодо призначення державного (их) інспектора (ів) з контролю за

використанням та охороною земель _____ ради.

2.2. Протягом 10 календарних днів після призначення державного (их) інспектора (ів) з контролю за використанням та охороною земель _____ ради письмово поінформувати про це Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин (Держгеокадастр).

2.3. Повноваження із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель здійснювати через 30 календарних днів після інформування Центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин - Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру.

2.4. Прийняти Порядок здійснення державного контролю за порушеннями земельного законодавства та стягнення безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності на території _____ громади.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань землекористування _____.

_____ голова

УКРАЇНА

РАДА

_____ сесія _____ скликання

РІШЕННЯ № _____

від _____

**Про затвердження Порядку здійснення
державного контролю за порушенням земельного
законодавства та відшкодування безпідставно
збережених коштів за використання земель
комунальної власності _____ громади**

З метою захисту інтересів _____ територіальної громади, забезпечення реалізації принципу платності використання земельних ділянок комунальної форми власності на території _____, встановлення механізму здійснення державного контролю за порушенням земельного законодавства та відшкодування безпідставно збережених коштів за їх використання, для недопущення втрат місцевого бюджету, відповідно до статей 14, 67 Конституції України, ст.ст.120, 206 Земельного кодексу України, ст.ст. 1212, 1214 Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Податкового кодексу України, ч.10 ст.9 Закону України "Про правовий режим воєнного стану", керуючись п. 34 ч. 1 ст. 26, ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», _____ рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Порядок здійснення державного контролю за порушенням земельного законодавства та відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності _____ територіальної громади (додаток).
2. Відповідальному структурному підрозділу _____ ради розмістити Порядок у друкованих та інтернет-засобах масової інформації.
3. Дане рішення вступає в силу з _____ (дня опублікування).
4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань землекористування _____.

_____ голова _____

ПОРЯДОК
здійснення державного контролю за порушенням земельного
законодавства та відшкодування безпідставно збережених коштів
за використання земель комунальної власності
_____ громади

1. Загальні положення

1.1. Конституцією України визначено, що земля, її надра, які знаходяться в межах території України, є об'єктами права власності українського народу. Від імені українського народу права власника здійснюють органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією та Законами України.

1.2. Згідно зі ст. 12 Земельного кодексу України до повноважень сільських, селищних, міських рад у галузі земельних відносин на території сіл, селищ, міст належить, зокрема, розпорядження землями територіальних громад, передача земельних ділянок комунальної власності у власність громадян та юридичних осіб, надання земельних ділянок із земель комунальної власності у користування.

1.3. Відповідно до ст. 206 Земельного кодексу України використання землі в Україні є платним. Об'єктом плати за землею є земельна ділянка.

1.4. Порядок розроблено відповідно до Конституції України, Земельного кодексу України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Податкового кодексу України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про землеустрій», «Про оренду землі», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», інших нормативно-правових актів з питань регулювання земельних відносин в Україні, а також із врахуванням судової практики Верховного Суду.

1.5. Порядок здійснення державного контролю за порушенням земельного законодавства та добровільного відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності _____ громади *(далі - Порядок)* розроблено з метою захисту прав та інтересів _____ громади в особі _____ ради (далі - *територіальної громади*), зменшення втрат до місцевого бюджету, шляхом запровадження єдиного механізму добровільного відшкодування землекористувачами безпідставно збережених коштів за використання земельних ділянок комунальної власності, раціонального використання та збереження земель, а також з метою встановлення досудового механізму відшкодування таких коштів.

1.6. Порядок поширюється на всі підприємства, установи та організації, суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних осіб, а також громадян, у користуванні яких перебувають земельні ділянки комунальної власності

територіальної громади.

1.7. Порядок встановлює єдину процедуру здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, алгоритм добровільного відшкодування землекористувачами безпідставно збережених коштів за використання ними земельних ділянок комунальної власності територіальної громади.

1.8. Державний контроль за порушенням земельного законодавства, за раціональним використанням та охороною земель і добровільне відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності _____ громади без правовстановлюючих документів здійснюється визначеним виконавчим органом та уповноваженими особами - державними інспекторами (далі - інспектор).

1.9. Виконавчим органом _____ ради (або державними інспекторами) на території _____ громади здійснюються наступні повноваження:

- вирішення земельних спорів у межах території громади щодо меж земельних ділянок, що перебувають у власності і користуванні громадян, обмежень у використанні земель та земельних сервітутів,

- контроль за додержанням громадянами правил добросусідства,
- вирішення спорів щодо розмежування меж районів у місті _____ (за наявності),

- дотриманням режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, а також вимог законодавства щодо збереження захисних насаджень і межових знаків,

- контроль за виконанням землевласниками та землекористувачами вимог щодо використання земель за цільовим призначенням,

- контроль за розміщенням, проектуванням, будівництвом, введенням в дію об'єктів, що негативно впливають на стан земель,

- контроль за розміщенням та експлуатацією, збереженням протиерозійних гідротехнічних споруд,

- контроль за збереженням і вирубкою захисних лісонасаджень;

- контроль за виконанням власниками і користувачами земель комплексу необхідних заходів із захисту земель від заростання бур'янами, чагарниками;

- збір та фіксування фактів порушень;

- проведення претензійної роботи;

- інспектори від імені виконавчого органу _____ ради мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення;

- та інші повноваження, що не суперечать чинному законодавству.

1.20. Безпідставно збережені кошти відшкодовуються землекористувачами у випадках:

- фактичного використання земельної ділянки без належних на те правових підстав (без документів, що посвідчують право користування та/або державної реєстрації прав на неї), а також без здійснення плати за користування нею у формі та розмірах, встановлених законодавством України та актами _____ громади;

- в інших випадках передбачених чинним законодавством.

2. Терміни та визначення

У цьому Порядку наведені терміни вживаються у такому значенні:

Документи, що посвідчують право на земельну ділянку - державний акт на право постійного користування земельною ділянкою, свідоцтво про реєстрацію права постійного користування земельною ділянкою; договір оренди (суборенди) землі (з додатковими угодами до них) чи відомості з державного реєстру речових прав на нерухоме майно;

Державний інспектор з державного контролю за використанням та охороною земель (або уповноважена особа) - це посадова особа, яка здійснює свої повноваження згідно посадової інструкції та чинних нормативно-правових актів України та _____ ради. Інспектором може бути громадянин України, який має вищу освіту, стаж професійної діяльності у сфері землеустрою та/або у сфері права або стаж роботи в органах, що здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, не менше одного року;

акт обстеження земельної ділянки - це документ, у якому викладена інформація, що відображає ситуацію, яка склалася під час використання землекористувачами земельних ділянок;

безпідставно збережене майно (кошти) - це кошти, які землекористувач зберіг у себе без достатньої правової підстави за рахунок власника цієї ділянки - _____ ради та які мав заплатити за користування нею до моменту оформлення права користування або власності на неї;

землекористувачі - це юридичні та фізичні особи, зазначені у п. 1.6 цього Порядку, майно яких розміщено на земельній ділянці;

землі комунальної власності _____ громади - це землі володіння, розпорядження і користування якими належить до компетенції _____ ради (далі - земельні ділянки комунальної власності).

3. Порядок відшкодування безпідставно збережених коштів

3.1. Встановлення фактів використання земельних ділянок комунальної власності здійснює відповідний структурний підрозділ виконавчого комітету _____ ради (далі - відповідальний підрозділ) або інспектор.

3.2. Відповідальний підрозділ _____ ради або інспектор виявляє та фіксує факти використання землекористувачами земельних ділянок комунальної власності за відсутності документів, що посвідчують право користування ними та/або за відсутності державної реєстрації прав на них, а також без здійснення плати за використання таких земельних ділянок у формі та розмірах, встановлених законодавством України та актами органу місцевого самоврядування на визначеній території територіальної громади.

3.3. Відповідальний підрозділ _____ ради або інспектор, проводячи обстеження земельних ділянок комунальної власності територіальної громади, може здійснювати фотофіксацію та відеозйомку земельної ділянки, застосовувати технічні засоби фіксування.

3.4. Визначення об'єктів, що підлягають обстеженню, здійснюється на основі:

- звернень від фізичних та юридичних осіб;

- інформації від виконавчих органів міської ради;
- за дорученням _____ ради, виконавчого комітету, _____

голови та його заступників, керівника відповідального підрозділу _____ ради;

- моніторингу даних публічної кадастрової карти, державних реєстрів, кадастрів і інших офіційних джерел.

3.5. Інспектор, якому доручено проводити обстеження земельної ділянки, не пізніше 10-ти календарних днів до початку проведення обстеження належним чином повідомляє землекористувача про проведення обстеження, а саме: вручає особисто або надсилає рекомендованим листом про вручення *Повідомлення про проведення обстеження землекористувачу* (додаток 1).

Повідомлення реєструється в системі електронного документообігу. У повідомленні зазначаються:

дата початку проведення обстеження,

об'єкт обстеження,

юридична або фізична особа щодо якої проводиться обстеження.

У разі відсутності інформації про землекористувача, то за дорученням міського голови чи його заступників таке обстеження може проводитись без направлення письмового повідомлення.

3.6. Тривалість заходів, пов'язаних із обстеженням земельної ділянки не повинна перевищувати 10-ти робочих днів. У разі виникнення обставин, що вимагають продовження (перенесення) терміну обстеження, готується керівнику відповідального підрозділу доповідна записка з пропозиціями щодо продовження або перенесення терміну обстеження на обґрунтований термін.

3.7. Проведенню обстеження передують підготовчий етап.

3.8. На підготовчому етапі інспектор, якому доручено проводити обстеження, проводить роботу зі збору та опрацювання інформації та документів, необхідних для проведення обстеження. При необхідності готуються та направляються запити до відповідних органів державної влади, виконавчих органів міської ради, державної фіскальної служби, територіального органу Держгеокадастру, тощо.

3.9. При проведенні обстеження земельної ділянки інспектор, якому доручено проводити обстеження, повинен мати при собі:

- *посвідчення посадової особи органу місцевого самоврядування;*

- *матеріали та документи, необхідні для проведення обстеження.*

3.10. Інспектор проводить обстеження в присутності користувачів земельних ділянок та свідків. У випадку відсутності землекористувачів, обстеження проводиться в присутності не менше аніж двох свідків.

3.11. За результатами обстеження складається акт обстеження земельної ділянки (додаток 2). Акт обстеження складається не менше, ніж у двох примірниках та нумерується і реєструється в Журналі реєстрації (додаток 6).

Журнал прошнуровується, нумерується та заповнюється в порядку, встановленому правилами діловодства.

3.12. Примірники акта підписуються особами, які здійснили обстеження, а також іншими особами, які були присутніми при проведенні обстеження.

3.13. В акті обстеження зазначається:

- номер акта обстеження;
- дату та місце складання акта;
- посаду, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка (які) проводила (проводили) обстеження;
- посади та прізвища осіб, за участю яких проводилось обстеження;
- посаду, прізвище, ім'я та по батькові представника юридичної особи чи прізвище фізичної особи або її представника, які були присутні при обстеженні;
- реквізити юридичної чи фізичної особи, стосовно яких проводиться обстеження;
- інформацію про земельну ділянку, в т.ч. стан її використання, фактичну площу (наприклад, відповідно до меж будівель, паркану, тощо), місце розташування, цільове призначення та інші наявні відомості;
- наявність документів, які посвідчують право користування, факт реєстрації речового права на земельну ділянку та на об'єкти нерухомості (їх частини), які знаходяться на земельній ділянці;
- обставини, встановлені обстеженням;
- інформація щодо сплати коштів за використання земельної ділянки;
- перелік документів та матеріалів, що додаються.

3.14. В акті обстеження наводиться (додається) план-схема місця розташування земельної ділянки (схематичний абрис чи викопювання з картографічних матеріалів планів земельної ділянки з прив'язкою до місцевості).

3.15. Перший примірник акта залишається у відповідальному підрозділі _____ ради, інші примірники вручаються або надсилаються (рекомендованим листом) землекористувачу (землекористувачам). На них робиться відмітка про відправку поштою або про отримання особою, якій вони адресовані.

Примірник акта обстеження вважається одержаним землекористувачем, якщо:

- його вручено уповноваженому представнику землекористувача, який одночасно з одержанням свого примірника, підписується на другому примірнику;
- його надіслано поштою рекомендованим листом із повідомленням про вручення поштового повідомлення адресату. Таке повідомлення надсилається за адресою, за якою здійснено державну реєстрацію землекористувача, або/та за адресою місцезнаходження землекористувача, - юридичної чи фізичної особи - суб'єктів підприємницької діяльності.

3.16. При проведенні обстежень із залученням представників інших органів, копія акта може надаватися таким представникам. Копія акта також може бути надана іншим зацікавленим державним органам, громадянам чи громадським організаціям на їх запит.

3.17. У разі недопущення посадової особи до проведення обстеження, такі обставини фіксуються в акті про недопущення до проведення обстеження (додаток 3). За результатами такого обстеження надається керівнику відповідального підрозділу _____ ради *доповідна записка* про недопущення до проведення обстеження з пропозиціями щодо вжиття заходів реагування.

3.18. У разі виявлення використання земельних ділянок комунальної власності без здійснення плати за користування ними в розмірі, встановленому законодавством, землекористувачу надсилається *Претензія про сплату*

безпідставно збережених коштів (додаток 4) за підписом _____ голови або його заступника відповідно до розподілу посадових обов'язків.

3.19. Розрахунок безпідставно збережених коштів здійснює відповідний структурний підрозділ _____ ради або уповноважена ним особа за фактичний період використання земельної ділянки землекористувачем (з моменту набуття права власності на нерухоме майно) до моменту належним чином оформленого права користування на земельну ділянку (на якій розташоване це майно) з урахуванням строків позовної давності, що зменшений на розмір здійснених платежів за використання землі (за наявності).

3.20. Якщо *Претензія про сплату безпідставно збережених коштів* залишена землекористувачем без належного реагування, матеріали обстеження разом із претензією передаються в установленому порядку до виконавчого органу _____ ради, що займається судово-претензійною роботою _____ ради для здійснення позовної роботи по стягненню коштів.

3.21. У разі визнання землекористувачем розміру безпідставно збережених коштів та сплати щонайменше 30% від нарахованої суми, землекористувач отримує право на розтермінування сплати залишку коштів на строк до 6 місяців відповідно до Договору про добровільне відшкодування безпідставно збережених коштів (додаток 5).

3.22. Договір про добровільне відшкодування безпідставно збережених коштів із розтермінуванням сплати на строк до 6 місяців готується відповідальним структурним підрозділом _____ ради за письмовою заявою землекористувача поданою у довільній формі. Підписаний землекористувачем договір надається для підпису міському голові чи заступнику міського голови відповідно до розподілу посадових обов'язків. Реєстрацію договору у відповідному *Журналі* (зразок додається - додаток 7) та контроль за його виконанням здійснює відповідальний структурний підрозділ (або фінансовий підрозділ) _____ ради.

3.23. У разі визнання землекористувачем розміру безпідставно збережених коштів та наданні згоди на їх добровільне відшкодування згідно Претензії, Землекористувач має право сплатити повну суму безпідставно збережених коштів без укладення Договору про добровільне відшкодування безпідставно збережених коштів.

3.24. У разі невиконання землекористувачем Договору про добровільне відшкодування безпідставно збережених коштів із розтермінуванням сплати, матеріали обстеження разом із договором передаються в установленому порядку до виконавчого органу _____ ради, що займається судово-претензійною роботою _____ ради для стягнення коштів в судовому порядку.

4. Прикінцеві положення

4.1. Питання, неврегульовані цим Порядком, вирішуються згідно з чинним законодавством України.

Секретар міської ради _____

УКРАЇНА

РАДА

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН

РАДИ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Відповідно до Положення про виконавчий орган _____ ради
від _____ № _____, Порядку добровільного відшкодування безпідставно
збережених коштів за використання земель комунальної власності
_____ громади від _____ № _____, уповноваженою особою
виконавчого органу _____ ради буде проведено обстеження
земельної ділянки за адресою:

_____ на предмет

_____ (зазначити, з якого питання проводиться обстеження)

Назва юридичної особи (прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи):

Адреса: _____

Керівник структурного
підрозділу виконавчого комітету
_____ ради

УКРАЇНА

РАДА

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН

РАДИ

АКТ № _____

обстеження земельної ділянки

« ____ » _____ 2022р. _____

Мною (нами), уповноваженою особою з контролю за використанням та охороною земель виконавчого органу _____ ради _____

(повна назва посади, прізвище ім'я та по батькові особи, що проводить обстеження)

за участю: _____
(повні назви посад, прізвища, ім'я та по батькові осіб, що були залучені до обстеження)

у присутності: _____
(назва посади, прізвище, ім'я та по батькові представника юридичної особи чи прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, щодо яких здійснюється обстеження, контактні телефони)

відповідно до Положення про відповідальний структурний підрозділ виконавчого комітету _____ ради від _____ № _____, Порядку добровільного відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності _____ громади, затвердженого рішенням _____ ради від _____ № _____, проведено обстеження земельної ділянки за адресою: _____

Встановлено:

Земельна ділянка використовується:

Назва юридичної особи (прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи): _____

Керівник: _____

Адреса (юридична, поштова, фактична): _____

Ідентифікаційний код (номер ЄДРПОУ): _____

Контактний телефон (факс, e-mail): _____

(зазначити результати перевірки обстеження,

місце розташування земельної ділянки, її площа, категорія земель та склад угідь,

фактична площа та стан використання земельної ділянки,

наявність документів, що посвідчують право на земельну ділянку,

сплата коштів за використання земельної ділянки)

План-схема земельної ділянки додається.

Підписи осіб, які склали акт:

_____	_____
(прізвище та ініціали)	(підпис)
_____	_____
(прізвище та ініціали)	(підпис)

Підпис представника юридичної чи фізичної особи, які були присутні при обстеженні:

_____	_____
(прізвище та ініціали)	(підпис)

З актом ознайомлений, копію акта отримав:

_____	_____
(прізвище та ініціали)	(підпис)

Копія акта відправлена поштою (у разі відмови отримання акта)

_____	_____
(дата, ПІБ особи, яка відправила копію акта)	(підпис)

УКРАЇНА

РАДА

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН

РАДИ

АКТ № ____

Про недопущення до проведення обстеження

« ____ » _____ 2022р. _____

Мною (нами), уповноваженою особою з контролю за використанням та охороною земель виконавчого органу _____ ради

_____ (повна назва посади, прізвище ім'я та по батькові особи, що проводить обстеження)

за участю:

_____ (повні назви посад, прізвища, ім'я та по батькові осіб, що були залучені до обстеження)

у присутності:

_____ (назва посади, прізвище, ім'я та по батькові представника юридичної особи чи прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, щодо яких здійснюється обстеження, контактні телефони)

відповідно до Положення про відповідальний структурний підрозділ виконавчого комітету _____ ради від _____ № _____, Порядку добровільного відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності _____ громади, затвердженого рішенням _____ ради від _____ № _____, складено цей акт про недопущення до проведення обстеження державного інспектора (посадової особи) з контролю за використанням та охороною земель _____ ради

_____ (назва посади, прізвище, ім'я та по батькові)

Назва юридичної особи (прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи): _____

Адреса (юридична, поштова, фактична): _____

Ідентифікаційний код (номер ЄДРПОУ): _____

Контактний телефон (факс, e-mail): _____

Про обстеження _____

було попереджено _____
(назва юридичної або ППП фізичної особи, реквізити попередження)

Обставини недопущення до проведення обстеження:

(описати дії державного інспектора чи працівників відповідального підрозділу та особи чи осіб, яка не
пустила(-и) до проведення обстеження. В чому полягав недопуск до проведення обстеження.

Зазначити пояснення особи, яка не пустила до проведення обстеження та свідків, якщо такі були)

14. _____ Свідок

(ППП, адреса, телефон)

15. _____ Свідок

(ППП, адреса, телефон)

Підписи осіб, які склали акт:

(прізвище та ініціали) _____
(підпис)

Підпис представника юридичної чи фізичної особи, щодо яких
здійснювалось обстеження:

(прізвище та ініціали) _____
(підпис)

ПРЕТЕНЗІЯ

_____ 202__ року уповноваженою посадовою особою (інспектором) з контролю за використанням та охороною земель виконавчого органу _____ ради було встановлено, що земельна ділянка комунальної форми власності за адресою: _____, використовувалась _____ для _____ за відсутності документів, що посвідчують право власності або право користування нею, (за відсутності державної реєстрації прав на неї), а також без здійснення плати за використання земельної ділянки у розмірі, встановленому законодавством, про що свідчить *акт обстеження земельної ділянки № _____ від _____ та відповідний розрахунок.*

(Землекористувач) _____, набувши право власності на об'єкт нерухомості, розташований на земельній ділянці (кадастровий номер _____, за наявності) комунальної форми власності, належним чином не оформив та не зареєстрував речові права на цю земельну ділянку, як це передбачено ст.ст.125,126 Земельного кодексу України.

Відповідно, протягом періоду з _____ р. по _____ р. не внесено плату за користування землею у розмірі, встановленому законодавством, внаслідок чого без достатньої правової підстави збережено в себе грошові кошти.

Відповідно до ст. 206 Земельного Кодексу України використання землі в Україні є платним.

Відповідно до ч.1 ст.1212 Цивільного кодексу України особа, яка набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави (безпідставно набуте майно), зобов'язана повернути потерпілому це майно.

Станом на _____ сума безпідставно збережених коштів за використання земельної ділянки комунальної форми власності становить _____ грн. (розрахунок суми додається).

(При визначенні суми враховано, що _____ обліковується у Головному управлінні ДФС у _____ області як платник, яким за рік задекларовано та сплачено _____ грн. плати за землю. Тому, сума безпідставно збережених коштів обґрунтовано була зменшена на вказаний розмір внесених платежів.)

Враховуючи викладене, пропонуємо Вам добровільно сплатити суму безпідставно збережених коштів згідно з цією Претензією на зазначені реквізити: _____

Копію платіжного доручення просимо надати до Виконавчого органу _____
ради протягом 20-ти календарних днів з моменту
отримання цього листа.

Одночасно повідомляємо, що у випадку несплати землекористувачем
_____ грн. добровільно, _____ радою
буде подано позов до суду про стягнення безпідставно збережених коштів.

При цьому зазначаємо, що відповідно до п.п.3.21, 3.22 «Порядку
добровільного відшкодування безпідставно збережених коштів за використання
земель комунальної власності _____ громади», в
разі сплати щонайменше 30% від нарахованої суми, землекористувач отримує
право на розтермінування сплати залишку коштів на строк до 6 місяців
відповідно до Договору про добровільне відшкодування безпідставно
збережених коштів.

Додатки:

1. Акт обстеження земельної ділянки від _____.
2. Розрахунок суми безпідставно збережених коштів за використання
земельної ділянки комунальної власності.

Погоджено:

Керівник виконавчого органу _____

Підготовлено:

Уповноважена особа з контролю
за використанням та охороною земель
виконавчого органу

_____ ради _____

Додаток А 8

ДОГОВІР про добровільне відшкодування безпідставно збережених коштів за використання земельних ділянок комунальної власності

_____ «__» _____ 202__ р.
_____ рада, в особі _____,
іменований далі як «Сторона 1», та _____,

_____ (ПІП або назва юридичної особи, яка використовує земельну ділянку),
який діє на підставі _____,
іменований далі як «Сторона 2» уклали цей договір про наступне:

1. Сторона 2 приймає на себе зобов'язання добровільно відшкодувати _____ територіальній громаді безпідставно збережених коштів за використання земельної ділянки площею _____ га за адресою: _____

_____ за період з _____ по _____.

2. Відповідно до розрахунку розмір безпідставно збережених коштів складає _____ грн.

3. Сторона 2 зобов'язується у строк до _____ сплатити на рахунок _____

_____ (казначейські реквізити)

безпідставно збережені кошти (плату за землю) у повному розмірі.

4. Сума безпідставно збережених коштів повинна сплачуватись Стороною 2 щомісячно (до відповідного числа дати укладення договору наступного місяця) протягом _____ місяців рівними сумами.

5. Сторона 2 має право дострокової сплати суми безпідставно збережених коштів у повному обсязі.

6. Відшкодування безпідставно збережених коштів не звільняє Сторону 2 від оформлення права землекористування у встановленому законом порядку.

7. У разі невиконання Стороною 2 умов пунктів 3, 4 Договору, Сторона 1 має право звернутись до суду із позовною заявою про стягнення безпідставно збережених коштів.

8. Договір може бути змінений та доповнений за згодою Сторін.

9. Зміни та доповнення складаються в письмовій формі та оформлюються додатковою угодою, яка є невід'ємною частиною цього Договору.

10. Дія договору припиняється в наступних випадках:

- закінчення строку, на який його було укладено;
- сплати суми безпідставно збережених коштів (плати за землю) у повному обсязі.

11. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань за цим Договором Сторони несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

12. Взаємовідносини Сторін, не врегульовані цим Договором, регулюються законодавством України.

13. Договір укладено у двох примірниках, що мають однакову юридичну силу та зберігаються у Сторін.

14. Додатками до Договору є:

- розрахунок безпідставно збережених коштів за використання земельної ділянки комунальної форми власності.

1. Реквізити Сторін:

Додаток А 9

ЖУРНАЛ
реєстрації Актів обстеження земельних ділянок _____
територіальної громади щодо правопорушення земельного законодавства

№ п/п Акта	Дата складання Акта	Адреса земельної ділянки, площа, га	Землевласник/ Користувач ППП, контакт	Свідки PPP, контакти	Короткий зміст порушення	ППП та підпис уповноваженої особи, яка склала Акт

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ II

Додаток Б 1

СЕРЕДНЬОРІЧНИЙ ДОХІД ВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЗА ЦІЛЬОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ

Адміністративно-територіальна одиниця та окрема територія	Середньорічний дохід від використання земель за цільовим призначенням, гривень з гектара									
	землі міської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території	землі приміської заповідної території
Автономна Республіка Крим (крим Південного, Південно-Східного та Західного узбережжя)	4921	24702	23832	23654	28713	32351	5731	63073		
Південне узбережжя Автономної Республіки Крим	9419	37056	59923	49934	28713	64706	11457	63073		
Південно-Східне узбережжя Автономної Республіки Крим	5864	37056	35478	29508	29959	38822	8591	63073		
Західне узбережжя Автономної Республіки Крим	4130	24702	42575	35478	28713	48526	8591	63073		
Вінницька область	4204	2470	6306	5257	14980	18907	3463	55190		
Волинська область	3288	19763	7097	5915	16231	13811	4673	67015		
Дніпропетровська область	3569	3707	4733	3942	8738	38109	2051	77529		
Донецька область (крим Азовського узбережжя)	3909		5519	4599	6241	42865	1656	88412		
Азовське узбережжя Донецької області	4535	4940	9461	7883	6241	51437	2479	85412		
Житомирська область	2576	14823	7883	6572	8738	13650	2125	82786		
Закарпатська область	2884	41995	23651	19712	17477	5878	4673	61763		
Закарпатська область (крим Азовського узбережжя)	3762	2470	5519	4599	9985	65939	4162	76213		
Азовське узбережжя Закарпатської області	3794	1237	9461	7883	6241	72534	6241	76213		
Івано-Франківська область (крим гірської та передгірної частини)	3169	34586	11038	9198	18723	6434	3385	61763		
Гірська та передгірня частина Івано-Франківської області	2336	61763	19712	16424	18723	16083	4061	61763		
Київська область	3822	6177	7883	6572	9985	16690	3472	74903		
Кіровоградська область	3574	2470	3942	4181	6241	3325	48618			
Луганська область	2792	2470	4733	3942	4995	31169	1656	68330		
Львівська область (крим гірської та передгірної частини)	2829	7409	11038	9198	38698	13793	3058	76213		
Гірська та передгірня частина Львівської області	1803	61763	19712	16424	38698	34485	3670	76213		
Миколаївська область (крим Чорноморського узбережжя)	3026	2470	8674	7225	4995	63497	4162	61763		
Чорноморське узбережжя Миколаївської області	4011	2470	11825	9856	4995	69843	6241	61763		

Адміністративно-територіальна одиниця та схема території	Середньорічний дохід від використання земель за цільовим призначенням, гривень з гектара								землі промисловості, транспорті, зв'язу, енергетики, оборони та іншого призначення
	землі господарського призначення	землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	землі оздоровчого призначення	землі рекреаційного призначення	землі історико-культурного призначення	землі дослідницького призначення	землі водного фонду		
Одеська область (крім Чорноморського узбережжя)	3348	7409	9461	7883	4995	37267	5349	116953	
Чорноморське узбережжя Одеської області	4282	8646	11825	9856	4995	55899	8026	116953	
Полтавська область	3923	3707	7097	5915	7492	34296	3472	60447	
Рівненська область	3431	4940	7883	6572	9985	12951	2553	64389	
Сумська область	3173	2470	7097	5915	9985	18457	3123	56506	
Тернопільська область	3601	8646	8674	7225	16231	21754	3463	53875	
Хмельницька область	3528	3707	6306	5257	8738	24150	2585	82786	
Херсонська область (крім Чорноморського і Азовського узбережжя)	4056	9884	9461	7883	7492	43968	4162	65704	
Чорноморське та Азовське узбережжя Херсонської області	4268	24702	11825	9856	8738	52762	6241	65704	
Хмельницька область	4043	2470	6306	5257	14980	18309	3463	56506	
Черкаська область	4654	2470	8674	7225	11236	19763	4530	57817	
Чернівецька область (крім гірської та передгірної частини)	4075	9884	10252	8541	14980	6071	3385	80159	
Гірська та передгірна частина Чернівецької області	2815	24702	19712	16424	14980	15182	4061	80159	
Чернівецька область	2709	14823	11038	9198	14980	14713	2833	61763	
м. Київ	5294	44870	41296	34416	43421	98855	12979	212557	
м. Севастополь та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	13609	24702	28382	23654	28713	42313	3909	90669	

ПЕРЕЛІК

територій, що належать до морського узбережжя

Адміністративно-територіальна одиниця	Території сільських рад та населених пунктів, що належать до морського узбережжя
Чорноморське узбережжя Одеської області	
Кілійський район	Десантненська, Приморська, м. Вилкове
Татарбунарський район	Базар'янська, Баштанська, Вишнівська, Глибочка, Дмитрівська, Жовтярська, Лиманська, Нерушайська, Приморська, Трапівська, Тузлівська, м. Татарбунари
Білгород-Дністровський район	Бритівська, Вишасненська, Козацька, Краснокосянська, Миколаївська, Мологівська, Шабівська, Широківська
Овідіопольський район	Дальницька, Калагійська, Кароліно-Бугазька, Миколаївська, Новотрапківська, смт Великодолинське, Овідіополь, Таїрове
Комінтернівський район	Сичавська, смт Чорноморське
м. Іллічівськ	м. Іллічівськ
м. Одеса	м. Одеса
м. Южне	м. Южне
Чорноморське узбережжя Миколаївської області	
Березанський район	Коблівська, Лиманівська, Рибаківська, Тузлівська
Жовтневий район	Галицинівська, Лиманівська, Українська
Очаківський район	Дмитрівська, Іванівська, Козирська, Куцурубська, Парутинська, Покровська, Чорноморська
м. Очаків	м. Очаків
Чорноморське та Азовське узбережжя Херсонської області	
Білогорський район	Дніпровська, Олександрівська, Станіславська, Широкобалківська
Генічеський район	Новодмитрівська, Стріківська, Фрунзенська, Чонгарська, Шасливіська, м. Генічеськ

Адміністративно-територіальна одиниця	Території сільських рад та населених пунктів, що належать до морського узбережжя
Голопристанський район	Геройська, Збур'ївська, Краснознам'янська, Круглоозерська, Новософіївська, Новофедорівська, Рибальченська, Старобур'ївська, Чорноморенська, м. Гола Пристань
Каланчацький район	Олександрівська, Олексіївська, Роздольненська, Хорлівська
Новотроїцький район	Воскресенська, Громівська, Новомиkolaївська, Новомихайлівська, Новопокровська, Сергіївська
Скадовський район	Красненська, Приморська, Радгоспненська, Тарасівська, смт Лазурне, м. Скадовськ
Чаплинський район	Іванівська, Строганівська
м. Херсон	м. Херсон
Азовське узбережжя Запорізької області	
Бердянський район	Луначарська, Новопетрівська
Приазовський район	Ботіївська, Гірська, Дівинська, Дунайська, Надеждинська, Новокозятинівська, Олександрівська, Приморсько-Посадська, Степанівська, Перша
Приморський район	Борисівська, Новоолексіївська, Орлівська, Преславська, м. Приморськ
Якимівський район	Атманайська, Давидівська, Охрімівська, смт Кирилівка
м. Бердянськ	м. Бердянськ
м. Мелітополь	м. Мелітополь
Азовське узбережжя Донецької області	
Новоазовський район	Безіменська, Виноградненська, Широкинська, смт Сідове, м. Новоазовськ
Першотравневий район	Іллічівська, Уруфівська, смт Ялта
м. Маріуполь	м. Маріуполь
Південне узбережжя Автономної Республіки Крим	
м. Алушта та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Лучинцівська, Маломаяцька, смт Партеніт, м. Алушта

Адміністративно-територіальна одиниця	Території сільських рад та населених пунктів, що належать до морського узбережжя
м. Ялта та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	смт Беретове, Виноградне, Відрадне, Восход, Гаспра, Голуба Затока, Гурзуф, Капівелі, Корейз, Краснокам'янка, Курпати, Лівадія, Масандра, Нікіта, Ореанда, Паркове, Понизівка, Санаторне, Симеїз, Советське, Форос, мм. Ялта, Алушка
	Південно-Східне узбережжя Автономної Республіки Крим
Джанкойський район	Зарічненська, Медведівська, Чайкинська, Яснополянська
Кіровський район	Владиславівська, Ярпополненська, смт Кіровське
Ленінський район	Войковська, Глазівська, Завітненська, Калінінська, Мар'їнська, Містівська, Семисотська, м. Щолкіне
Нижньогірський район	Ізобільненська, Пшеничненська
Совєтський район	Дмитрівська, Некрасовська, Урожайнінська, Чорноземненська, смт Совєтський
м. Алушта та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Малоріченська, Привітненська, м. Алушта
м. Судак та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Морська, Сонячнодолинська, смт Новий Світ, м. Судак
м. Феодосія та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Беретівська, смт Коктебель, Курортне, Орджонікідзе, Приморське, Щетовка, м. Феодосія
м. Армянськ	м. Армянськ
м. Саки	м. Саки
	Західне узбережжя Автономної Республіки Крим
Бахчисарайський район	Піщанівська, Табачненська, Угльська
Красноперекопський район	Новопавлівська, Філатівська
Роздольненський район	Славнівська, Слов'янська, Чернишівська
Сакський район	Охотніківська, Суворовська, Фрунзенська, Штормівська, смт Новофедорівка
Сімферопольський район	Кольчугінська, смт Миколаївка

Адміністративно-територіальна одиниця	Території сільських рад та населених пунктів, що належать до морського узбережжя
Чорноморський район	Далеківська, Медведівська, Міжводненська, Новосільська, Окунівська, Оленівська, смт Чорноморське
м. Севастополь	м. Севастополь
м. Севастополь та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Орлинівська, Тернівська, Андріївська, Верхньосадівська, смт Кача, мм. Севастополь, Балаклава, Інкерман

ПЕРЕЛІК

районів та міст обласного значення, які належать до гірських та передгірних

Найменування області	Райони та міста обласного значення, які належать до гірських та передгірних
Закарпатська	Великоберезнянський, Воловецький, Іршавський, Міжгірський, Мукачевський, Перечинський, Рахівський, Свалявський, Тячівський, Хустський
Івано-Франківська	Богородчанський, Верховинський, Долинський, Калуський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський, Тисменицький райони, м.м. Болехів, Калуш, Коломия, Яремче
Львівська	Дрогобицький, Самбірський, Сколівський, Старосамбірський, Стрийський, Турківський райони, м.м. Борислав, Дрогобич, Самбір, Стрий, Трускавець
Чернівецька	Вижницький, Герцаївський, Глибоцький, Путильський, Сторожинецький

КОЕФІЦІЄНТИ
виду використання земель

Вид використання земель		Значення коефіцієнта
Природні території та об'єкти природно-заповідного фонду (природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища)		10
Штучно створені об'єкти природно-заповідного фонду (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва)		5
Землі промисловості (харчової, тютюнової, текстильної промисловості, виробництва готового одягу та хутра, шкіри та шкіряного взуття, обробки деревини та виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та картону, видавничої справи, поліграфічної промисловості, відтворення друкованих матеріалів, виробництва коксу, продуктів нафтопереробки та ядерного палива, хімічного виробництва, гумової та пластмасової промисловості, виготовлення інших неметалевих мінеральних виробів, металургії, обробки металу, виробництва машин та устаткування, канцелярських та електронно-обчислювальних машин, електричних машин і апаратури, устаткування для радіо, телебачення та зв'язку, мелічних приладів та інструментів, точних вимірювальних пристроїв, оптичних пристроїв і годинників, автомобілів, іншого транспортного устаткування, меблів та інших видів виробництва, переробки відходів, будівництва)		1,2
Землі комерційного використання (торгівлі транспортними засобами та їх ремонту, оптової торгівлі та посередництва у торгівлі, роздрібної торгівлі побутовими товарами та їх ремонту, готелів, фінансового посередництва, допоміжної діяльності у сфері фінансів та страхування, операцій з нерухомістю, здавання під найм без обслуговуючого персоналу, діяльності у сфері інформатизації, досліджень та розробок, послуг, які надаються переважно юридичним особам, діяльності у сфері відпочинку і розваг, культури та спорту, індивідуальних послуг), землі сільськогосподарського призначення (виробництво, переробка та реалізація товарної сільськогосподарської продукції)		2,5
Інші землі комерційного використання		2
Інші землі		1

СЕРЕДНЬОРІЧНИЙ ДОХІД

від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення

Групи населених пунктів за чисельністю населення, тис. чоловік	Середньорічний дохід від цільового використання земель житлової та громадської забудови, гривень з гектара
до 0,2	18516
від 0,2 до 1	25921
від 1 до 3	33330
від 3 до 10	37033
від 10 до 20	59251
від 20 до 50	92582
від 50 до 100	111098
від 100 до 250	129615
від 250 до 500	148131
від 500 до 1000	185164
від 1000 і більше	259229

КОЕФІЦІЄНТИ,**які застосовуються до населених пунктів обласного значення, мм. Києва та Севастополя**

Групи населених пунктів за чисельністю населення, тис. осіб	Значення коефіцієнта
від 20 до 50	1,2
від 50 до 100	1,4
від 100 до 250	1,6
від 250 до 500	2
від 500 до 1000	2,5
від 1000 і більше	3

КОЕФІЦІЄНТИ,**які застосовуються до населених пунктів, віднесених до курортних**

Окремі території, на яких розташовані населені пункти, віднесені до курортних	Значення коефіцієнта
Південне узбережжя Автономної Республіки Крим	3
Південно-Східне узбережжя Автономної Республіки Крим	2,5
Західне узбережжя Автономної Республіки Крим	2,2
Чорноморське узбережжя Миколаївської, Одеської та Херсонської областей	2
Гірські та передгірні райони Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей	2,3
Узбережжя Азовського моря, а також інші курортні місцевості	1,5

СЕРЕДНЬОРІЧНИЙ ДОДАТКОВИЙ ДОХІД,

отриманий унаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням або використання земельної ділянки чи земель із порушенням режиму, нормативів і правил використання земель,

гривень з гектара

Фактичне використання земельних ділянок					
Цільове призначення земельної ділянки	Виробництво сільськогосподарської продукції	Поточне будівництво, проведення геологрозвідувальних, пошукових та інших робіт	Забудова об'єктами промисловості, дорогами	Забудова житловими будинками, гуртожитками, комерційними та торговельними об'єктами, спортивними спорудами, кемпінгами, турбазами, пансіонатами, будинками для відпочинку, садовими та дачними будинками з господарськими будівлями і дворами	Відкриті розробки, кар'єри, шахти та відповідні споруди
Землі сільськогосподарського призначення		34540	69080	172700	82896
Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	3583	30005	60015	150031	72014

Цільове призначення земельної ділянки	Фактичне використання земельних ділянок				Відкриті розробки, кар'єри, шахти та відповідні споруди
	Виробництво сільськогосподарської продукції	Поточне будівництво, проведення геологорозвідвальних, пошукових та інших робіт	Забудова об'єктами промисловості, дорогами	Забудова житловими будинками, гуртожитками, комерційними та торговельними об'єктами, спортивними спорудами, кемпінгами, турбазами, пансіонатами, будинками для відпочинку, садовими та дачними будинками з господарськими будівлями і дворами	
Землі оздоровчого призначення	3583	31114	62223	155563	74668
Землі рекреаційного призначення	3583	29246	58488	146222	70188
Землі історико-культурного призначення	3583	28602	57200	143008	68643
Землі лісогосподарського призначення	3583	26537	53075	132687	63690
Землі водного фонду	3583	34374	68749	171872	82500
Землі житлової та громадської забудови, промисловості, транспорту.	3583	18167	36334	108996	14533

Фактичне використання земельних ділянок					
Цільове призначення земельної ділянки	Виробництво сільськогосподарської продукції	Поточне будівництво, проведення геологорозвідувальних, пошукових та інших робіт	Забудова об'єктами промисловості, дорогами	Забудова житловими будинками, гуртожитками, комерційними та торговельними об'єктами, спортивними спорудами, кемпінгами, турбазами, пансіонатами, будинками для відпочинку, садовими та дачними будинками з господарськими будівлями і дворами	Відкриті розробки, кар'єри, шахти та відповідні споруди
зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення					

КОЕФІЦІЄНТИ,

які застосовуються для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельних ділянок не за цільовим призначенням або використання земельної ділянки чи земель із порушенням режиму, нормативів і правил використання земель

Адміністративно-територіальна одиниця	Значення коефіцієнта
Автономна Республіка Крим	1,26
Області:	
Вінницька	0,9
Волинська	1,14
Дніпропетровська	1,03
Донецька	1,27
Житомирська	1,01
Закарпатська	1,14
Запорізька	0,93
Івано-Франківська	1,28
Київська	1,01
Кіровоградська	0,9
Луганська	1,02
Львівська	1,02
Миколаївська	0,85

Адміністративно-територіальна одиниця	Значення коефіцієнта
Одеська	0,91
Полтавська	0,97
Рівненська	1,01
Сумська	0,84
Тернопільська	0,92
Харківська	0,95
Херсонська	0,89
Хмельницька	0,8
Черкаська	1
Чернівецька	0,76
Чернігівська	0,87
м. Київ	7,99
м. Севастополь та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	4,01

КОЕФІЦІЄНТИ,

котрі застосовуються для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельних ділянок*

Територія з особливим режимом використання земель	Значення коефіцієнта
Природні території та об'єкти природно-заповідного фонду	10
Штучно створені об'єкти природно-заповідного фонду	5
Охоронні зони навколо цінних природних об'єктів	3,5
Охоронні зони навколо об'єктів культурної спадщини	4
Охоронні зони навколо гідрометеорологічних станцій	2
Особливо цінні землі сільськогосподарського призначення	2,5
Округ санітарної (гірничо-санітарної) охорони у лікувально-оздоровчих місцевостях і на території курортів	4
Прибережні захисні смуги уздовж річок, навколо водойм та на островах, заплави малих річок	6
Прибережні захисні смуги уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах,	5
Пляжні зони уздовж морів, морських заток і лиманів	6
Водоохоронні зони уздовж річок, морів, навколо озер, водосховищ та інших водойм	4
Охоронні зони наземних, надземних і підземних трубопроводів	2,5
Охоронні зони уздовж повітряних і підземних кабельних ліній зв'язку, а також навколо випромінювальних споруд телерадіостанцій та радіорелейних ліній	1,5

Територія з особливим режимом використання земель		Значення коефіцієнта
Охоронні зони уздовж повітряних і підземних кабельних ліній електропередачі		1,5
Захисні, охоронні та інші зони з особливими умовами користування навколо військових та інших оборонних об'єктів		1,5
Зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи		2
Зона санітарної охорони навколо об'єктів, у яких є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, об'єкти оздоровчого призначення		6
Санітарно-захисні зони навколо об'єктів, які є джерелом виділення шкідливих речовин, запахів, підвищеного рівня шуму, вібрації, ультразвукових і електромагнітних хвиль, електронних полів, іонізуючих випромінювань		1,5
Прикордонна смуга уздовж державного кордону України		3
Сільськогосподарські угіддя, включені в установленому порядку до складу екомережі		3
Землі, зарезервовані для заповідання		4
Інші території з особливим режимом використання земель		4

* За наявності кількох обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки, застосовується найвище значення коефіцієнта

НОРМАТИВНІ ВТРАТИ **від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту)**

Адміністративно-територіальна одиниця	Нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту), гривень з гектара
Автономна Республіка Крим	74585
Області:	
Вінницька	63018
Волинська	55480
Дніпропетровська	64830
Донецька	66854
Житомирська	42717
Закарпатська	40740
Запорізька	76797
Івано-Франківська	41549
Київська	58005
Кіровоградська	52279
Луганська	55756
Львівська	56267
Миколаївська	64591
Одеська	58732
Полтавська	74010

Адміністративно-територіальна одиниця	Нормативні втрати від знищення ґрунтового покриття (родючого шару ґрунту), гривень з гектара
Рівненська	72865
Сумська	66914
Тернопільська	67838
Харківська	60553
Херсонська	64605
Хмельницька	86603
Черкаська	98207
Чернівецька	70138
Чернігівська	45458
м. Київ	118825
м. Севастополь та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	240639

ДОДАТКИ ДО ЧАСТИНИ ІІІ

Додаток В 1

Нормативи втрат сільськогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню (тис. грн за 1 га)

Регіон	Рілля	Багаторічні насадження	Сіножаті	Пасовища
Автономна Республіка Крим	96,59	415,26	20,77	20,09
<i>Області:</i>				
Вінницька	108,25	579,99	28,58	25,44
Волинська	110,64	180,13	92,28	74,02
Дніпропетровська	82,87	145,53	20,30	20,64
Донецька	91,04	320,46	26,40	26,13
Житомирська	80,80	652,90	74,34	56,89
Закарпатська	135,58	342,48	81,76	62,91
Запорізька	69,37	148,38	17,48	15,82
Івано-Франківська	111,19	135,32	34,36	34,36
Київська	116,74	615,34	69,34	43,31
Кіровоградська	82,00	95,37	24,19	20,67
Луганська	65,89	371,00	37,62	18,84
Львівська	109,55	142,53	45,90	42,40
Миколаївська	65,78	230,94	17,37	17,04
Одеська	75,36	289,76	27,73	19,22
Полтавська	95,40	288,48	36,25	25,47
Рівненська	121,10	197,75	89,49	59,22
Сумська	97,47	195,32	50,59	33,04
Тернопільська	124,58	198,58	54,57	40,12
Харківська	86,25	322,74	24,84	20,18
Херсонська	77,43	232,44	13,71	12,62
Хмельницька	107,92	378,48	34,43	30,00
Черкаська	122,95	331,96	57,17	23,85
Чернівецька	139,94	574,30	43,52	32,33
Чернігівська	93,33	156,70	67,48	52,36
<i>м. Київ</i>	116,74	615,34	69,34	43,31
<i>м. Севастополь</i>	96,59	415,26	20,77	20,09

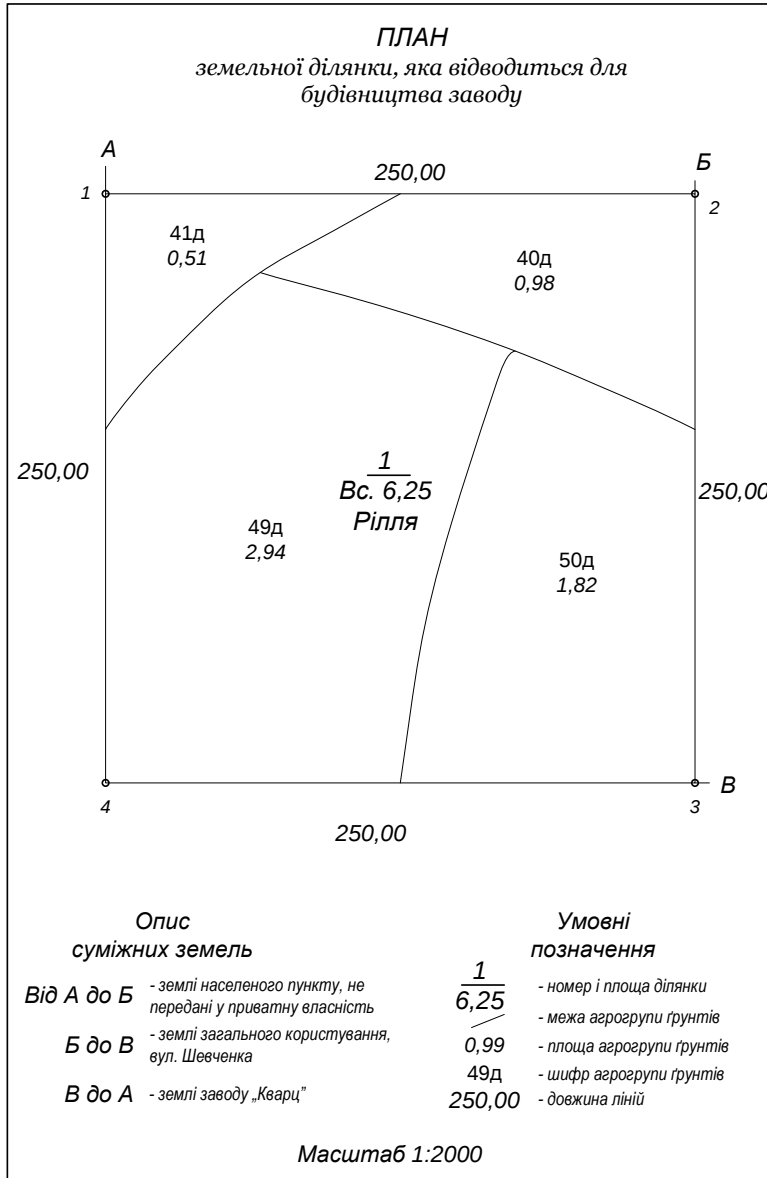
Примітка. Нормативи індексуються за галузями народного господарства.

Додаток В 2

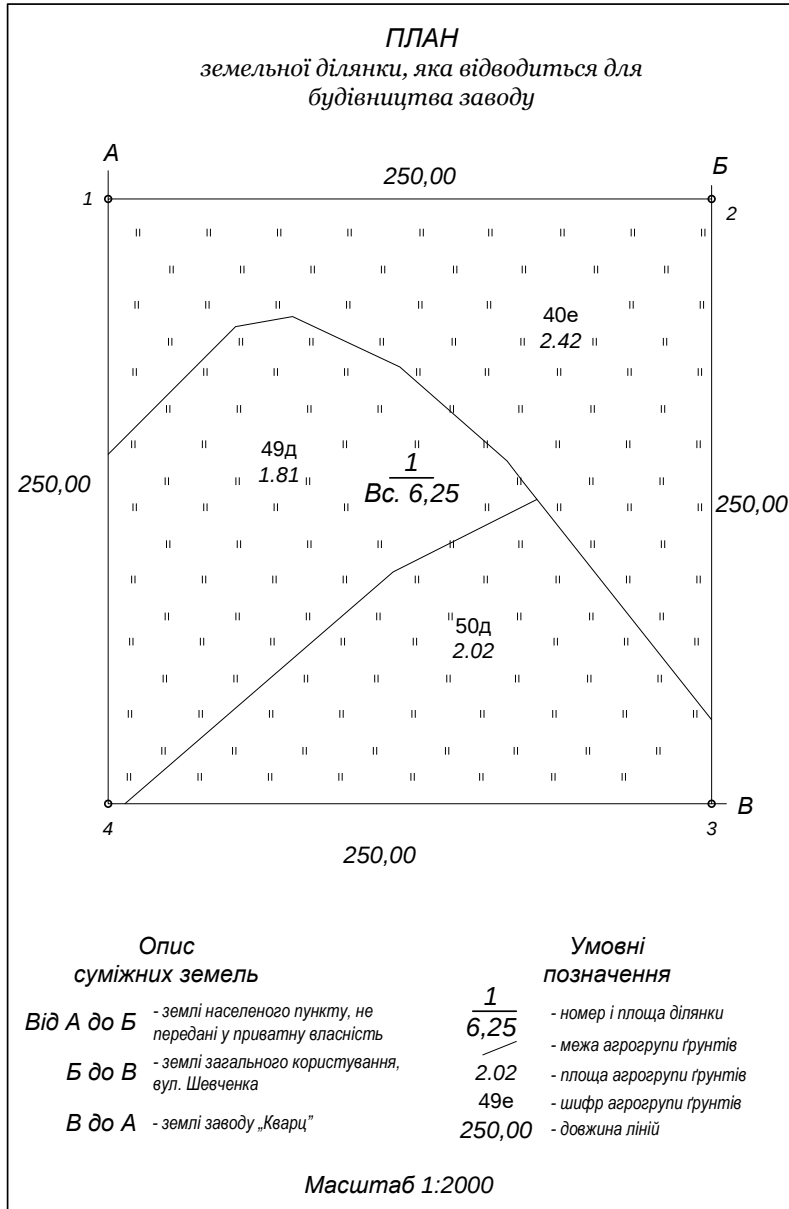
**Нормативи
втрат лісогосподарського виробництва, які підлягають
відшкодуванню (тис. грн за 1 га)**

Регіон	Перша група лісів	Друга група лісів
Автономна Республіка Крим	123,1	-
<i>Області:</i>		
Вінницька	84,7	50,2
Волинська	77,7	46,0
Дніпропетровська	145,0	-
Донецька	163,1	-
Житомирська	75,0	44,4
Закарпатська	29,8	17,9
Запорізька	250,9	-
Івано-Франківська	31,9	19,1
Київська	80,5	47,7
Кіровоградська	159,1	94,3
Луганська	118,6	-
Львівська	70,1	41,6
Миколаївська	241,6	-
Одеська	141,8	-
Полтавська	130,5	-
Рівненська	74,1	43,9
Сумська	79,6	47,1
Тернопільська	100,4	59,5
Харківська	91,9	-
Херсонська	167,3	-
Хмельницька	93,2	55,2
Черкаська	75,8	44,9
Чернівецька	31,1	18,7
Чернігівська	75,0	44,4
<i>м. Київ</i>	80,5	-
<i>м. Севастополь</i>	123,1	-

Примітка. Нормативи індексуються за галузями народного господарства.

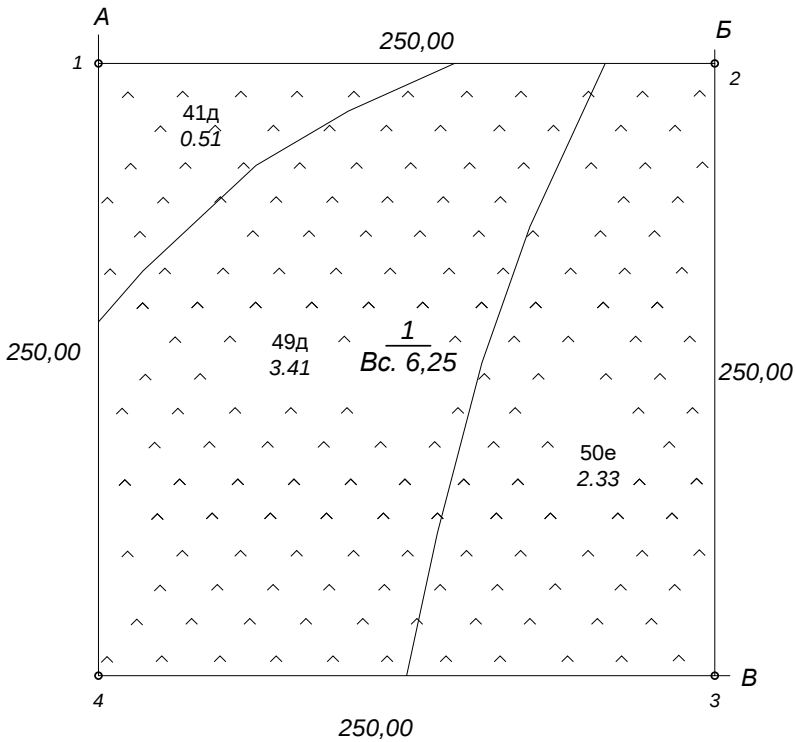

Додаток В 4

ПЛАН

земельної ділянки, яка відводиться для
будівництва заводу

Опис
суміжних земель

Від А до Б - землі населеного пункту, не передані у приватну власність

Б до В - землі загального користування,
вул. Шевченка

B до A - землі заводу „Кварц”

Умовні
позначення

$$\frac{1}{6,25}$$

- номер і площа ділянки

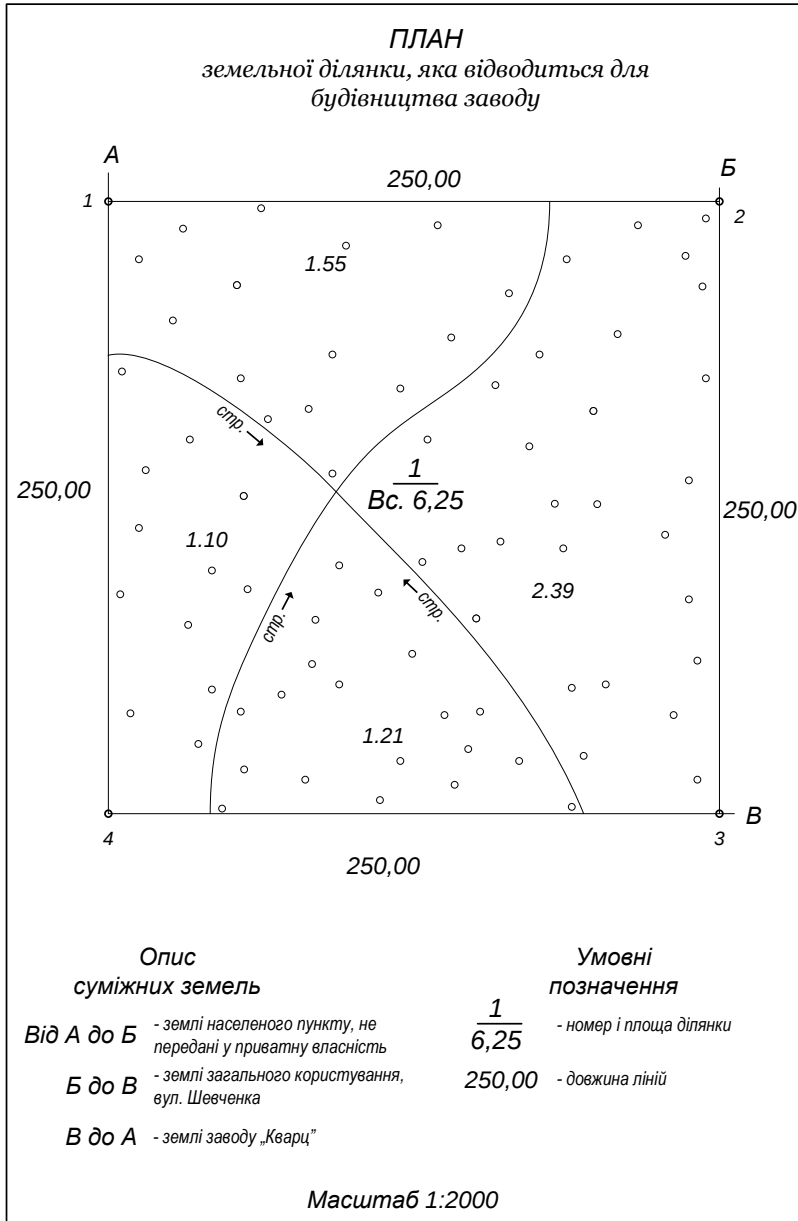
- межа агрогрупи ґрунтів

- площа агрогрупи ґрунтів

- шифр агрогрупи ґрунтів

- довжина ліній

Масштаб 1:2000

Додаток В 7

РОЗРАХУНОК

розміру втрат сільськогосподарського виробництва, спричинених
випученням сільськогосподарських угідь із земель

_____ (землекористування, землевласник)

_____ району

_____ області

ДЛЯ _____

_____ (цільове використання земель)

_____ (організація, підприємство, якому

_____ відводиться земельна ділянка)

№	Назва сільськогосподарських угідь	Шифр агропробудовної групи ґрунтів на ділянці	Площа агропробудовної групи	Середній бал бонітету по області	Бал бонітету ділянки, що виділяється	Норматив втрат по області (тис.грн. за 1 га)	Коефіцієнт інтенсивності використання с/г угідь	Розмір втрат (тис.грн.)
1	рілля	40д	0,98	50	77	139,94	1,14	240,765
2	рілля	41д	0,51	50	94	139,94	1,14	152,959
3	рілля	49д	2,94	50	76	139,94	1,14	712,915
4	рілля	50д	1,82	50	58	139,94	1,14	336,803
	Всього		6,25					1443,442

Всього один мільйон чотириста сорок три тисячі чотириста сорок дві грн.

Розрахунок проведений у відповідності з постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. №1279 «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню».

Головний інженер проектної організації: _____

Головний інженер проекту: _____

ПОГОДЖЕНО

Відповідальний
представник
замовника
(Дата) (Підпис)

Начальник обласного
головного управління
земельних ресурсів
(Дата) (Підпис)

Примітка: На 1.12.1997 р. середній норматив втрат по Чернівецькій області: рілля – 139,94 тис.грн/га, багаторічні насадження – 574,3 тис.грн/га, сіножаті – 43,52 тис.грн/га, пасовища – 32,33 тис.грн/га.

Середній бал бонітету: рілля – 50, багаторічні насадження – 41, сіножаті – 24, пасовища – 23.

Додаток В 8

РОЗРАХУНОК

розміру втрат сільськогосподарського виробництва, спричинених
вилученням сільськогосподарських угідь із земель

_____ (землекористування, землевласник)

_____ району

_____ області

ДЛЯ _____

_____ (цільове використання земель)

_____ (організація, підприємство, якому

_____ відводиться земельна ділянка)

№	Назва сільськогосподарських угідь	Шифр агропробної групи ґрунтів на ділянці	Площа агропробної групи	Середній бал бонітету по області	Бал бонітету ділянки, що вилучається	Норматив втрат по області (тис.грн. за 1 га)	Коефіцієнт інтенсивності використання с/г угідь	Розмір втрат (тис.грн.)
1	сінокіс	40е	2,42	24	75	43,52	1,14	375,197
2	сінокіс	49д	1,81	24	72	43,52	1,14	269,398
3	сінокіс	50д	2,02	24	51	43,52	1,14	212,963
	Всього		6,25					857,558

Всього вісімсот п'ятдесят сім тисяч п'ятсот п'ятдесят вісім грн.

Розрахунок проведений у відповідності з постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. №1279 «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню».

Головний інженер проектної організації: _____

Головний інженер проекту: _____

ПОГОДЖЕНО

Відповідальний
представник
замовника
(Дата) (Підпис)

Начальник обласного
головного управління
земельних ресурсів
(Дата) (Підпис)

Примітка: На 1.12.1997 р. середній норматив втрат по Чернівецькій області: рілля – 139,94 тис.грн/га, багаторічні насадження – 574,3 тис.грн/га, сіножаті – 43,52 тис.грн/га, пасовища – 32,33 тис.грн/га.

Середній бал бонітету: рілля – 50, багаторічні насадження – 41, сіножаті – 24, пасовища – 23.

Додаток В 9

РОЗРАХУНОК

розміру втрат сільськогосподарського виробництва, спричинених
вилученням сільськогосподарських угідь із земель

_____ (землекористувач, землевласник)
_____ району
_____ області
ДЛЯ _____ (цільове використання земель)
_____ (організація, підприємство, якому
_____ відводиться земельна ділянка)

№	Назва сільськогосподарських угідь	Шифр агропробної групи ґрунтів на ділянці	Площа агропробної групи	Середній бал бонітету по області	Бал бонітету ділянки, що вилучається	Норматив втрат по області (тис.грн. за 1 га)	Коефіцієнт інтенсивності використання с/г угідь	Розмір втрат (тис.грн.)
1	пасовище	41д	0,51	23	94	32,33	1,14	76,821
2	пасовище	49д	3,41	23	78	32,33	1,14	426,218
3	пасовище	50е	2,33	23	45	32,33	1,14	168,016
	Всього		6,25					671,055

Всього шістьсот сімдесят одна тисяча п'ятдесят п'ять грн.

Розрахунок проведений у відповідності з постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. №1279 «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню».

Головний інженер проектної організації: _____

Головний інженер проекту: _____

ПОГОДЖЕНО

Відповідальний
представник
замовника
(Дата) (Підпис)

Начальник обласного
головного управління
земельних ресурсів
(Дата) (Підпис)

Примітка: На 1.12.1997 р. середній норматив втрат по Чернівецькій області: рілля – 139,94 тис.грн/га, багаторічні насадження – 574,3 тис.грн/га, сіножаті – 43,52 тис.грн/га, пасовища – 32,33 тис.грн/га.

Середній бал бонітету: рілля – 50, багаторічні насадження – 41, сіножаті – 24, пасовища – 23.

Додаток В 10

РОЗРАХУНОК

розміру втрат лісогоподарського виробництва, спричинених видлученням
лісогоподарських угідь із земель

_____ (землекористування, землевласник)

_____ району

_____ області

ДЛЯ _____

_____ (цільове використання земель)

_____ (організація, підприємство, якому

_____ відводиться земельна ділянка)

№	Назва лісогоподарських угідь	Група лісів	Площа ділянки	Норматив втрат для групи лісів по області (тис.грн. за 1 га)	Група родючості лісів	Степінь зволоженості ґрунтів	Коефіцієнт продуктивності із типами лісорослинних умов	Розмір втрат (тис.грн.)
1	ліс	II	1,10	18,7	Д	3	3,17	65,207
2	ліс	II	1,55	18,7	С	3	1,53	44,347
3	ліс	I	2,39	31,1	В	3	0,867	64,443
4	ліс	I	1,21	31,1	А	3	0,548	20,622
	Всього		6,25					194,619

Всього сто дев'яносто чотири тисячі шістьсот дев'ятнадцять грн.

Розрахунок проведений у відповідності з постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. №1279 «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісогоподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню».

Головний інженер проектної організації: _____

Головний інженер проекту: _____

ПОГОДЖЕНО

Відповідальний
представник
замовника
(Дата) (Підпис)

Начальник обласного
головного управління
земельних ресурсів
(Дата) (Підпис)

Примітка: норматив втрат по Чернівецькій області для I групи лісів – 31,1 тис.грн/га, для II групи лісів – 18,7 тис.грн/га.

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ IV

Додаток Г 1

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ

_____ (найменування, місцезнаходження, номер телефону)

_____ територіального органу Держгеокадастру)

№ _____

ПРОТОКОЛ про адміністративне правопорушення

“ _____ ” _____ 20 _____ року № _____

Місце складання протоколу _____

Мною, _____
(повна (без скорочень) назва посади,

_____ прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол)

_____ при перевірці _____
(питання для проведення перевірки)

встановлено, що “ _____ ” _____ 20 _____ року

_____ (суть адміністративного правопорушення,

_____ місцезнаходження земельної ділянки, наявність документів, які посвідчують право

_____ власності чи право користування земельною ділянкою,

_____ площа земельної ділянки (га), на якій вчинено порушення земельного законодавства,
_____ давність користування земельною ділянкою,

_____ категорія земель, шкода (у разі її наявності),

_____ ,
яка заподіяна земельним ресурсам, стан виконання попередніх приписів)

що є порушенням статті (статтей) _____ Земельного кодексу
України та статей _____
(назви законів, інших нормативно-правових актів

_____ та їх структурні одиниці, вимоги яких порушені)
Правопорушенням заподіяно матеріальну шкоду (збитки), що
підтверджується _____
(назва та реквізити підтвердного документа)

Відповідальність за вчинене правопорушення передбачена частиною
_____ статті _____ Кодексу України про адміністративні правопорушення та
пунктом _____ частини першої статті 211 Земельного кодексу України.

Зворотний бік протоколу

Відомості про особу, яка вчинила адміністративне правопорушення

1. Прізвище _____
2. Ім'я _____
3. По батькові _____
4. Дата народження _____
5. Місце народження _____
6. Сімейний стан _____
7. Кількість утриманців _____
8. Місце проживання/реєстрації _____
(адреса, поштовий індекс, _____
_____ контактний телефон)
9. Місце роботи (навчання) _____
(повне найменування юридичної особи, _____
_____ місцезнаходження)
10. Посада _____
11. Документ, що посвідчує особу, _____ серія _____ № _____,
(назва документа)
виданий _____
(найменування органу, який видав документ, дата його видачі)

Особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснено, що згідно зі статтею 268 КУпАП особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання, при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі. Справа про

адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. За відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення щодо місця і часу розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи.

Особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, повідомлено, що розгляд справи про адміністративне правопорушення відбудеться о ____ год. ____ хв. “ ____ ” ____ 20 ____ року у приміщенні _____

(найменування органу, у якому буде розглядатися справа)

за адресою: _____

(поштова адреса місця, де буде розглядатися справа)

Відповідно до вимог статті 63 Конституції України особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів своєї сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності: _____

Підпис особи, яка вчинила адміністративне правопорушення:

_____ (_____) (у разі відмови особи від підписання протоколу про це робиться запис)

Підпис державного інспектора, який склав протокол:

_____ (_____) _____

Свідками правопорушення є:

1. _____,

що проживає за адресою: _____ підпис _____

2. _____,

що проживає за адресою: _____ підпис _____

Другий примірник протоколу отримав:

_____ (підпис, прізвище та ініціали особи, яка притягається до адміністративної відповідальності)

Я, _____, на розгляді справи (прізвище, ініціали особи, на яку складено протокол)

про адміністративне правопорушення був присутній особисто “ ____ ” ____ 20 ____ року _____

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ
ТА КАДАСТРУ

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

_____ (найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

_____ територіального органу Держгеокадастру)

“ ” _____ 20 ____ року № _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові особи, яка викликається)

_____ (поштова адреса особи, яка викликається)

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про розгляд справи
про адміністративне правопорушення**

Відповідно до статей 6 та 10 Закону України “Про державний контроль за використанням та охороною земель”, статей 268, 276 і 278 Кодексу України про адміністративні правопорушення повідомляю, що розгляд справи про адміністративне правопорушення, яке Ви здійснили, відбудеться о ____ год. ____ хв. “ ” _____ 20__ року в приміщенні

_____ (найменування органу, у якому відбудеться розгляд справи)

за адресою: _____

_____ (поштова адреса місця, де відбудеться розгляд справи)

При собі Вам необхідно мати паспорт або посвідчення особи та довідку про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків*, інші документи та матеріали, необхідні для розгляду справи.

У разі нез'явлення справу буде розглянуто без Вашої участі.

_____ (посада, прізвище, ім'я та по батькові

_____ державного інспектора, що викликає)

_____ (підпис)

* Крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА
КАДАСТРУ

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

_____ (найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

_____ (територіального органу Держгеокадастру)

ПОСТАНОВА
про накладення адміністративного стягнення

“__” _____ 20__ року № _____

Я, _____,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол)

розглянувши протокол від “__” _____ 20__ року № _____, який
склав _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові
державного інспектора, який склав протокол)

ВСТАНОВИВ:

Громадянин(ка)

(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка притягається до відповідальності)
реєстраційний номер облікової картки платника податків* _____,
який (яка) народився(лась) “__” _____ року

(місце народження)
проживає за адресою: _____

(повна адреса із зазначенням поштового індексу)

працює _____
(посада, місце роботи, його місцезнаходження)

порушив(ла) вимоги _____
(назва законодавчого та нормативно-правового акта, вимоги якого порушено,

стаття, пункт)

а саме: _____
(викладається суть правопорушення відповідно до протоколу про

_____ адміністративне правопорушення,

_____ а також обставин, що встановлені при розгляді справи)

Порушенням заподіяно матеріальну шкоду _____
(втрати сільськогосподарського

_____ (лісгосподарського) виробництва)

на суму _____ грн _____ коп. _____,

(цифрами) (словами)

яка розрахована відповідно до _____

(назва та реквізити

_____ нормативно-правового акта, на підставі якого розраховані втрати)

За згадане порушення передбачена відповідальність згідно з частиною ____ статті ____ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Зворотний бік постанови

Керуючись статтями _____ Земельного кодексу України, а також

_____ (назви та структурні одиниці інших нормативно-правових актів,

_____ якими керується державний інспектор)

статтями 24, 33, 244, 276 – 278, 283, пунктом 1 частини першої статті 284 Кодексу України про адміністративні правопорушення,

постановив:

1. Визнати гр. _____ винним (винною) у вчиненні адміністративного правопорушення, відповідальність за яке передбачена частиною ____ статті ____ Кодексу України про адміністративні правопорушення, та накласти на нього (неї) адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі _____

_____ (цифрами та словами)

2. У разі несплати штрафу у строк, установлений частиною першою статті 307 КУпАП, органам державної виконавчої служби з правопорушника стягнути у примусовому порядку подвійний розмір штрафу в розмірі _____

_____ (цифрами та словами)

Штраф має бути внесений через установу банку України на

_____ (реквізити рахунку установи банку, на який необхідно сплатити вказану суму)

Попередити гр. _____,

що згідно із частиною другою статті 308 КУпАП у разі примусового виконання постанови про стягнення штрафу за вчинення адміністративного правопорушення штраф стягується у подвійному розмірі. Одночасно з нього стягуються витрати на облік зазначених правопорушень у розмірі, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Копію платіжного документа про сплату штрафу подати посадовій особі, яка винесла цю постанову.

Відповідно до статей 287 – 289 КУпАП постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено особою, щодо якої її винесено, протягом десяти днів з дня її винесення: у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному КУпАП, з особливостями, встановленими цим Кодексом. Скарга подається в орган (посадовій особі), який (яка) виніс (винесла) постанову по справі про адміністративні правопорушення, який (яка) протягом трьох діб надсилає її разом із справою органу (посадовій особі), правомочному(ій) її розглядати.

Ця постанова набирає законної сили після закінчення строку оскарження цієї постанови або після прийняття рішення про залишення постанови без змін, а скарги – без задоволення.

Відповідно до статті 308 КУпАП у разі несплати правопорушником штрафу у строк, установлений частиною першою статті 307 цього Кодексу, постанова про накладення штрафу надсилається для примусового виконання до органу державної виконавчої служби за місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його майна в порядку, встановленому законом.

У порядку примусового виконання постанови про стягнення штрафу за вчинення адміністративного правопорушення з правопорушника стягуються:

подвійний розмір штрафу, визначеного у відповідній статті цього Кодексу та зазначеного у постанові про стягнення штрафу;

витрати на облік зазначених правопорушень. Розмір витрат на облік правопорушень визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно зі статтею 303 КУпАП не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення. У разі оскарження постанови перебіг строку давності зупиняється до розгляду скарги. У разі відстрочки виконання постанови відповідно до статті 301 цього Кодексу перебіг строку давності зупиняється до закінчення строку відстрочки. Строк давності виконання цієї постанови закінчується _____.

(посада державного інспектора, який виніс постанову)

(підпис, ініціали та прізвище державного інспектора, який виніс постанову)

* Крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

Відмітка про вручення (надіслання) постанови особі, щодо якої її винесено

Копію постанови отримав(ла)
особисто

«__» _____ 20__ року

Копія постанови надіслана поштою

«__» _____ 20__ року

Квитанція № _____ від _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище та ініціали особи, яка відправила постанову)

(підпис)

(підпис)

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ,
КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ**

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

(найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

територіального органу Держгеокадастру)

**ПОСТАНОВА
про закриття справи**

“ ____ ” _____ 20 ____ року № _____

Я, _____,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол)

розглянувши протокол від “ ____ ” _____ 20 ____ року № _____,
який склав _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол)

ВСТАНОВИВ:

Громадянин(ка)

(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка притягається до відповідальності)

реєстраційний номер облікової картки платника податків* _____,
який (яка) народився(лась) “ ____ ” _____ року

(місце народження)

проживає за адресою: _____

(поштова адреса, поштовий індекс)

працює _____

(посада, місце роботи, місцезнаходження)

порушив(ла) вимоги _____

(законодавчі та нормативно-правові акти, вимоги яких порушені,

статті, пункти)

а саме: _____

(викладається суть правопорушення відповідно до протоколу про

адміністративне правопорушення,

а також обставини, встановлені при розгляді справи, ознаки злочину у разі їх наявності
та стаття Кримінального кодексу України, яка передбачає відповідальність,
заходи адміністративного впливу, ужиті до правопорушника)

Зворотний бік постанови

За зазначене порушення передбачена відповідальність згідно з частиною _____ статті _____ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Під час розгляду справи були встановлені обставини, що підпадають під дію пункту _____ статті 247 Кодексу України про адміністративні правопорушення: _____

При розгляді справи зроблено висновок, що в порушенні є ознаки злочину, відповідальність за який передбачено статтею _____ Кримінального кодексу України.

Керуючись статтями _____ Земельного кодексу України, а також _____,

(статті (пункти) інших законодавчих та нормативно-правових актів, якими керується державний інспектор)

статтями 21, 24, 33, пунктом _____ статті 247, статтями 253, 276 – 278, 283, пунктом 3 частини першої та частиною другою статті 284 Кодексу України про адміністративні правопорушення,

постановив:

1. Справу про адміністративне правопорушення, яке вчинив(ла) громадянин (громадянка) _____, ЗАКРИТИ.

2. Матеріали справи залишити на зберіганні в органі, який виніс постанову, чи передати до _____
(указати рішення, прийняте щодо матеріалів справи,

найменування органу прокуратури, органу досудового слідства чи дізнання, громадської

організації чи трудового колективу, куди передаються матеріали справи)

(посада державного інспектора, який
виніс постанову)

(підпис, ініціали та прізвище державного
інспектора, який виніс постанову)

**Відмітка про вручення (надіслання) постанови особі, щодо якої її
винесено:**

Копію постанови отримав(ла) Копія постанови надіслана поштою
особисто

“__” _____ 20__ року

“__” _____ 20__ року

Квитанція № _____ від _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, прізвище та ініціали особи, яка
відправила постанову)

(підпис)

(підпис)

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ,
КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ**

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

(найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

територіального органу Держгеокадастру)

**РІШЕННЯ
щодо розгляду скарги на постанову по
справі про адміністративне правопорушення**

“ ” 20 року №

Я, _____,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол)

розглянувши скаргу, яка надійшла “ ” 20 року

від _____
(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка подала скаргу, чи посада, прізвище, ім'я
та по батькові прокурора, який подав скаргу)

на постанову по справі про адміністративне правопорушення від
“ ” 20 року № _____,
яку виніс _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові

державного інспектора, який виніс постанову)

щодо _____,
(прізвище, ім'я та по батькові особи, щодо якої винесена постанова)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків

Паспортні дані*:

серія

номер

*Зазначаються тільки для осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та мають відмітку в паспорті.

який (яка) народився(лась) “ ” року

(місце народження)

проживає за адресою: _____,
(поштова адреса, поштовий індекс)

ВСТАНОВИВ:

(результати розгляду скарги чи протесту)

Зворотний бік рішення

Керуючись статтями 244, 287-293, 295 Кодексу України про адміністративні правопорушення,

ВИРІШИВ:

1. _____

(рішення відповідно до статті 293 КУпАП)

2. Надіслати копію рішення у триденний строк:

2.1. _____

(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка подала скаргу,

чи посада, прізвище, ім'я та по батькові прокурора, який подав скаргу)

2.2. _____

(посада, прізвище, ім'я

та по батькові державного інспектора, який виніс рішення)

(посада державного інспектора, який
виніс рішення)

(підпис, ініціали та прізвище державного
інспектора, який виніс рішення)

**Відмітка про вручення (надіслання) рішення особі, щодо якої його
винесено (прокурору, який опротестував постанову), по справі про
адміністративне правопорушення:**

Копію рішення отримав(ла) особисто: Копія рішення надіслана поштою:

“ ____ ” _____ 20__ року

“ ____ ” _____ 20__ року

(прізвище, ім'я, по батькові)

Квитанція № _____ від _____

(посада, прізвище та ініціали державного
інспектора, який відправив постанову)

(підпис)

(підпис)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ,
КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

(найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

територіального органу Держгеокадастру)

РІШЕННЯ
щодо скасування чи зміни постанови по справі
про адміністративне правопорушення

“ ” _____ 20 _____ року № _____

Я, _____,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора, який склав протокол)

керуючись частиною третьою статті 7 КУпАП та частиною четвертою статті 288 КУпАП, розглянув постанову по справі про адміністративне правопорушення від “___” _____ 20__ року № _____, яку виніс

(посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,

яка винесла постанову)

Щодо _____
(прізвище, ім'я та по батькові особи, щодо якої винесено постанову)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків

[illegible]

Паспортні дані*:

серія

--	--

HOMEp

[illegible]

*Зазначаються тільки для осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та мають відмітку в паспорті.

який (яка) народився(лась) “ ” 20 року

(місце народження)

проживає за адресою: _____,
(повна адреса із зазначенням поштового індексу)

та інші матеріали цієї справи та
ВСТАНОВИВ:

(результати розгляду скарги чи протесту)

Зворотний бік рішення

Керуючись статтями 244, 288, 293 Кодексу України про адміністративні
правопорушення,

ВИРІШИВ:

1. _____

(прийняте рішення відповідно до статті 293 КУпАП)

2. Надіслати копію рішення в триденний строк:

2.1. _____

(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка подала скаргу,

чи посада, прізвище, ім'я та по батькові прокурора, який подав скаргу)

2.2. _____

(посада, прізвище, ім'я

та по батькові державного інспектора, який виніс рішення)

(підпис, ініціали та прізвище державного інспектора, який виніс рішення)

**Відмітка про вручення (надіслання) рішення особі, щодо якої винесено
постанову по справі про адміністративне правопорушення:**

Копію рішення отримав(ла) Копія рішення надіслана поштою:
особисто:

“__” _____ 20__ року

“__” _____ 20__ року

(прізвище, ім'я, по батькові)

Квитанція № _____ від _____

(посада, прізвище та ініціали державного
інспектора, який відправив постанову)

(підпис)

(підпис)

Додаток Г 7
Титульна сторінка

ЖУРНАЛ
реєстрації винесених постанов
по справах про адміністративні правопорушення,

ВИДАНИХ _____
(структурний підрозділ територіального органу Держгеокадастру)

Справи № _____ – _____

Розпочато “ ____ ” _____ 20 ____ року

Закінчено “ ____ ” _____ 20 ____ року

Ліва сторінка журналу

Порядковий номер				Посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора (інспекторів), який (які) склав (склали) протокол	Відомості про порушника	
постанова	№	протокол	№		прізвище, ім'я та по батькові	місце проживання/реєстрації
дата	№	дата	№			
1	2	3	4	5	6	7

Права сторінка журналу

Суть правопорушення (стисло)	Стаття КУпАП	Накладено (нараховано), грн		Добровільно сплачено, грн		Направлено для примусового стягнення				Справу закрито на підставі статті 247 КУпАП
		штраф	втрати (шкода)	штраф	втрати (шкода)	штраф		втрати (шкода)		
						результат розгляду	результат розгляду	результат розгляду	результат розгляду	
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ,
КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

(найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

територіального органу Держгеокадастру)

“ ____ ” _____ 20 ____ року № _____

**Начальнику управління (відділу)
державної виконавчої служби**

(найменування територіального органу,
місцезнаходження)

***Щодо примусового виконання
постанови в частині стягнення
штрафу***

Керуючись статтею 19 Конституції України, статтями 298, 299, 308 і 310 Кодексу України про адміністративні правопорушення, пунктом 6 частини першої статті 3, статтями 12, 18, 24, 26 Закону України “Про виконавче провадження”, у зв’язку з несплатою штрафу в строк, установлений статтею 307 КУпАП, надсилаємо для примусового виконання в частині стягнення штрафу постанову про накладення адміністративного стягнення від “ ____ ” _____ 20 ____ року № _____, яку було винесено щодо гр. _____,

який (яка) проживає/зарестрований(а): _____

Копію постанови про відкриття виконавчого провадження просимо направити на нашу адресу.

Додаток: постанова від “ ____ ” _____ 20 ____ року № _____

(посада, прізвище, ім’я та по батькові)

державного інспектора, який направляє постанову на примусове виконання)

(підпис, ініціали та прізвище державного інспектора, який направляє постанову на примусове виконання)

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ,
КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ**

вул. Народного Ополчення, 3, м. Київ, 03680

(найменування, місцезнаходження, телефон, факс, електронна пошта)

територіального органу Держгеокадастру)

**СПРАВА
про адміністративне правопорушення,**

вчинене гр. _____
(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка вчинила адміністративне
правопорушення)

за статтею _____ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Постанова від "___" _____ 20__ року № _____

Зворотний бік справи

**ОПИС
документів, що містяться у справі**

№ з/п	Найменування документа	Кількість аркушів	Примітка

Відомості про рух провадження у справі

№ з/п	Дії, вчинені в процесі адміністративного провадження у справі	Дата, номер документа, прізвище та ініціали державного інспектора, який прийняв рішення	Кількість аркушів

Усього в справі _____ документів на _____ аркушах (заповнюється при передачі на зберігання до архіву).

Опис документів склав:

(посада, прізвище, ім'я та по батькові державного інспектора,

який розглядав справу)

"___" _____ 20__ року _____
(підпис)

Перелік питань

Дія проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері використання та охорони земель

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому міститься вимога (скорочене найменування, найменування, номер акта (документа) та номер статті її частини, пункту, абзацу)	Назва об'єкта, на який спрямована вимога законодавства	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду галузі з КВЕД)	Код цілі державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності		Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимоги законодавства (відносно виконання до передачі питань щодо проведення заходів державного нагляду (контролю))
						небезпечна подія, що призводить до настання негативних наслідків	негативний наслідок		
1	Право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки належать з моменту державної реєстрації цих прав	стаття 126 ЗКУ	земельна ділянка	пов'язана з використанням земель	06	7 відсутня державна реєстрація прав на земельну ділянку	8 наявність збитків державі від незаконної підпільної оренди плати за землю	9 3	10 державна реєстрація прав на земельну ділянку наявна
1							зменшуються зокладності по вирощуванню земельних культур та захисту прав на землю інших суб'єктів		
2	Власники земель та землекористувачі, у тому числі орендарі, зобов'язані дотримуватися меж земельної ділянки, закріпленої в натурі (на місцевості) межами встановленого зв'язку	частина шоста статті 55 ЗКУ № 858-IV	межі земельної ділянки	пов'язана з використанням земель	06	власником і землекористувачем, в тому числі орендарем, межа земельних ділянок не дотримуються	порушуються права власників та користувачів земельних ділянок	3	власником і землекористувачем, в тому числі орендарем, межа земельних ділянок дотримуються
3	Власники та землекористувачі земельних ділянок зобов'язані забезпечувати використання їх за	пункт "а" частини першої статті 91 ЗКУ пункт "а" частини першої статті 96 ЗКУ	земельна ділянка	пов'язана з використанням земель	04	земельні ділянки використовуються власником не за цільовим призначенням	порушуються (знижуються) корисні властивості земель, відбувається негативний екологічний вплив	4	земельні ділянки використовуються власником та землекористувачем за їх цільовим призначенням

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому міститься вимога (скорочене найменування, номер акта (документа) та номер статті, її частини, пункту, абзацу)	Назва якої об'єкта, на який спрямована вимога законодавства	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Код пільг державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності			Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимог і виключення до переліку питань щодо проведення заходів державного нагляду (контролю)
						небезпечна подія, що призводить до настання негативних наслідків	негативний наслідок			
1	Цільовим призначенням	3	4	5	6	7	8		9	10
4	самовільне зайняття земельної ділянки - будь-як діл. як свідчать про фактичне використання земельної ділянки за відсутності відповідного рішення органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування про її передачу у власність або надання у користування (оренду) або за відсутності вчиненого правового щодо такої земельної ділянки, за винятком діл. як відповідно до закону є правомірними	абзаци шістьнадцятий статті 1 ЗУ № 963-IV	земельна ділянка	тов. зв'язки з використанням земель	06	земельна ділянка самовільно зайнята	накосяться збитки державі від несплати податку та орендної плати за землею завдається шкода фізичним та юридичним особам у вигляді перешкоди у користуванні земельними ділянками та недоотриманої вигоди	навкосяться збитки державі від несплати податку та орендної плати за землею завдається шкода фізичним та юридичним особам у вигляді перешкоди у користуванні земельними ділянками та недоотриманої вигоди	4	мис місце самовільне зайняття земельних ділянок
5	Заходи, передбачені затвердженою в установленому порядку документальною із зем-леустрою, є	частина друга статті 20 ЗУ № 858-IV	земельна ділянка	тов. зв'язки з використанням та охороною земель	04	власником земель та землекористувачем, у тому числі орендатором, не виконуються заходи з використання та охорони	погіршується екологічний стан земель		4	власником земель та землекористувачем, у тому числі орендатором, заходи передбачені затвердженою в установленому порядку

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому міститься вимога (назва, номер акту, статті, пі частини, пункту, абзацу)	Назва об'єкта, на який спрямована вимога (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Код цієї державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності			Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимоги законодавства (під час включення до переліку питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю))
						небезпечна подія, що призводить до настання негативних наслідків	7	8		
1	2	3	4	5	6	земель, передбачена затвердженою в установленому порядку документацією землеустрою		9	10	документацією із землеустрою виконуються
6	Власник земельних ділянок та землекористувачі не мають права здійснювати зняття та перенесення ґрунтового покриття земельних ділянок без спеціального дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропродовольчому комплексі	абзац другої частини статті 168 ЗКУ	ґрунтовий покриття земельної ділянки	пов'язана з використанням та охороною земель	04	Власник земельних ділянок та землекористувачі здійснюють зняття та перенесення ґрунтового покриття земельних ділянок без спеціального дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропродовольчому комплексі	знищення поверхневого (родючого) шару ґрунту	4	спеціальний дозвіл на зняття та перенесення ґрунтового покриття земельної ділянки (у разі здійснення таких робіт) наявний	
7	При здійсненні діяльності, пов'язаної з порушенням поверхневого шару ґрунту, власник земельних ділянок та землекористувачі повинні здійснювати	частина третя статті 168 ЗКУ	ґрунтовий покриття земельної ділянки	пов'язана з використанням та охороною земель	04	не здійснено зняття, складування, зберігання поверхневого шару ґрунту та нанесення його на ділянку, з якої він був знятий (рекультивація), або на іншу земельну ділянку для підняття її продуктивності	знищення поверхневого (родючого) шару ґрунту	4	здійснено зняття, складування, зберігання поверхневого шару ґрунту та нанесення його на ділянку, з якої він був знятий (рекультивація), або на іншу земельну ділянку для підняття її продуктивності	

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому міститься вимога (скорочене найменування, номер акта (документа) та номер статті, її частини, пункту, абзацу)	Назва об'єкта, на який спрямована вимога законодавства	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Код цільового державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності			Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимоги законодавства (щодо включення до переліку питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю))
						небезпечна подія, що призводить до настання негативних наслідків	негативний наслідок			
1	зняття, складування, зберігання поверхневого шару ґрунту та нанесення його на ділянку, з якої він був знятий (рекультивация), або на іншу земельну ділянку для підвищення її продуктивності та інших якостей	3	4	5	6	7	8	9	10	та інших якостей
8	Власники і землекористувачі, в тому числі орендарі, земельних ділянок при здійсненні господарської діяльності зобов'язані:									
	забезпечувати захист земель від ерозії, виснаження, засолення, забруднення, осолонювання, підтоплення, переволокнення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям	абзаци одиннадцятий статті 35 ЗУ № 962-IV	земельна ділянка, ґрунти	пов'язана з використанням та охороною земель	04	захист земель від ерозії, виснаження, засолення, осолонювання, підтоплення, переволокнення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям не здійснено	погіршення якості ґрунту	4	захист земель від ерозії, виснаження, засолення, осолонювання, підтоплення, переволокнення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям	
8.1										

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому містяться вимоги найменування, номер акта (документа) та номер статті, її частини, пункту, абзацу	Назва об'єкта, на який спрямована вимога законодавства	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Код пільг державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності		Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимоги законодавства (віднаєся виключно до переліку питань щодо проведення заходів державного нагляду (контролю))
						небезпечна подія, що призводить до настання негативних наслідків	негативний наслідок		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8.2	підвищувати родючість ґрунтів	абзац четвертий статті 35 ЗУ № 962-IV	земельна ділявка, ґрунти	тов'ява з використанням та охороною земель	04	родючість ґрунтів знизено	погіршується якісний стан земель	4	підвищення родючості ґрунтів
8.3	зберігати інші корисні властивості землі на основі застосування екологобезпечних технологій обробки і інших заходів, які зменшують негативний вплив на ґрунти, запобігають безповоротній втраті гумусу, поживних елементів тощо	абзац четвертий статті 35 ЗУ № 962-IV	земельна ділявка, ґрунти	тов'ява з використанням та охороною земель	04	не збережено корисні властивості землі	погіршується якісний стан земель	4	збереження корисних властивостей землі на основі застосування екологобезпечних технологій обробки і техніки, здійснення інших заходів, які зменшують негативний вплив на ґрунти, запобігають безповоротній втраті гумусу, поживних елементів тощо
8.4	дотримуватися стандартів, нормативів при здійсненні агро-протерозоїчних, агрохімічних, агроосвітчих, меліоративних та інших заходів, поживних з охороною земель, збереження і підвищенням родючості ґрунтів	абзац п'ятий статті 35 ЗУ № 962-IV	земельна ділявка, ґрунти	тов'ява з використанням та охороною земель	04	не дотримано стандартів, нормативів при здійсненні агро-протерозоїчних, агрохімічних, агроосвітчих, меліоративних та інших заходів, поживних з охороною земель, збереження і підвищенням родючості ґрунтів	погіршується якісний стан земель	4	дотримання стандартів, нормативів при здійсненні агро-протерозоїчних, агрохімічних, меліоративних та інших заходів, поживних з охороною земель, збереження і підвищенням родючості ґрунтів відповідно до стандартів ДСТУ 4362:2004 Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів, ДСТУ 7835:2015 Якість ґрунту. Агрохімічний паспорт земельної ділявки. Організаційні роботи та порядок розроблення, ДСТУ

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому містяться вимоги (скорочене найменування, номер акта (документа) та номер статті, її частини, пункту, абзацу)	Назва якої спрямована вимога законодавства	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Код державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності		Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимог і законодавства (відбуває включенню до переліку питань щодо проведення заходів державного нагляду (контролю))
						небезпечна подія, що призводить до настання негативних наслідків	негативний наслідок		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									7941.2015 Якість ґрунту. Рекультивація земель. Загальні вимоги.
8.5	здійснювати заходи щодо охорони родючості ґрунтів, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами України	частина перша статті 37 ЗУ № 962-IV	земельна ділявка, ґрунти	пов'язана з використанням та охороною земель	04	не здійснено заходи щодо охорони родючості ґрунтів	погіршується якісний стан земель	4	здійснення заходів щодо охорони родючості ґрунтів
8.6	Використання земельних ділянок способами, що призводить до погіршення їх якості, забороняється	частина друга статті 37 ЗУ № 962-IV	земельна ділявка, ґрунти	пов'язана з використанням та охороною земель	04	не застосовано способи, що призводить до погіршення якості ґрунтів	погіршується якісний стан земель	3	застосування способів, що не призводить до погіршення якості ґрунтів
9	У разі привласнення або розірвання договору оренди земель орендатор зобов'язаний повернути оренцодатцеві земельну ділявку на умовах, визначених договором. Орендар не має права утворювати земельну ділявку для задоволення своїх вимог до оренцодатця	частина перша статті 34 ЗУ № 161-XIV	земельна ділявка, договір оренди земельної ділявки	пов'язана з використанням земель	06	У разі привласнення або розірвання договору оренди земель ділявку на умовах, визначених договором, орендатор не повернуто оренцодатцеві	виникає збиток власникам земель всіх форм власності (державної, комунальної та приватної) у вигляді недоотриманого доходу	3	у разі привласнення або розірвання договору оренди земель, земельну ділявку на умовах, визначених договором, орендатор повернуто оренцодатцеві

Порядковий номер	Вимога законодавства, якої повинні дотримуватися суб'єкти господарювання у відповідній сфері державного нагляду (контролю)	Посилання на законодавство, в якому міститься вимога (скорочене найменування, номер акта (документу) та номер статті, її частини, пункту, абзацу)	Назва об'єкта, на який спрямована вимога законодавства	Діяльність, на яку спрямована вимога законодавства (із зазначенням коду згідно з КВЕД)	Код цільового державного нагляду (контролю)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності		Ймовірність настання негативних наслідків (від 1 до 4 балів, де 4 найвищий рівень ймовірності)	Питання для перевірки дотримання вимоги законодавства (щодо питань, виключеного до переліку питань щодо проведення заходів державного нагляду (контролю))
						небезпеки події, що призводить до настання негативних наслідків	негативний наслідок		
1	Відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, стримування випалювання сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільськогосподарського і лісового господарства, провадження і здійснення юридичними і фізичними особами в двомісячний термін після затвердження в установленому порядку проекту відведення їм земельних ділянок, а у випадках постановового відведення земельних ділянок, а у випадках корисних копалин внаслідок спеціальних умов їх фактичного надання	абзац перший пункту 4 Порядку, затвердженого ПКМУ № 1279	документація із землеустрою, рішення (розпорядження) органів місцевого самоврядування та виконавчої влади	пов'язана з розпорядженням землевласника	06	втрата сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, стримування випалювання сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільськогосподарського і лісового господарства не відшкодовано	недоприведення бюджетних коштів, які використовуються на освоєння земель для сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільськогосподарського і лісового господарства не відшкодовано	4	Втрата сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, стримування випалювання сільськогосподарських угідь, лісових земель і чагарників для цілей, не пов'язаних із веденням сільськогосподарського і лісового господарства не відшкодовано
10									

Навчальне видання

**ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ)
ЩОДО ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА
У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ**

Методичні рекомендації

Укладачі:

Казімір Іван Іванович

Штефанюк Мар'яна Василівна

Відповідальний за випуск

Беспалько Р. І.

Літературний редактор

Ряднова В. П.

Технічне редагування
та дизайн обкладинки

Кудрінська О. М.

Підписано до друку 31.05.2023. Формат 60 × 84/16
Папір газетний. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 8,8.
Обл.-вид. арк. 9,4. Зам. Н-038. Тираж 30 прим.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002.

